

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

UNIWERSYTET
SWPS

II Ogólnopolska Konferencja Naukowa

Filmowe Psycho-Tropy

Bohater i twórca filmowy

12-13 KWIETNIA 2018

Katowice

www.swps.pl/konferencjafilmovepsycho-tropy

Zgłoś swój udział: filmowe.psycho-tropy@swps.edu.pl

**II OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA
„FILMOWE PSYCHO-TROPY”
BOHATER I TWÓRCA FILMOWY**

12-13 kwietnia 2018
Katowice, ul. Techników 9

ORGANIZATORZY:

SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie,
Wydział Zamiejscowy w Katowicach

Uniwersytet Śląski w Katowicach

GŁÓWNY ORGANIZATOR

WSPÓŁORGANIZATOR

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

PARTNERZY

dział edukacji
stowarzyszenie
nowe horyzonty

KINOKOSMOS

PATRONAT HONOROWY

FilMOTEKA
Szkolna

Ośrodek Badań
nad Mediami

Polskie Towarzystwo
Badań nad Filmem i Mediami

FILMOTEKA MARIOWA

Patronat Honorowy
Prezydenta Miasta Katowice

Regionalny
Instytut
Kultury
w Katowicach

Heroic
Imagination
project

PATRONAT MEDIALNY

RMF

Classic

Współpraca redakcyjna

kinoterapia

FILMOTERAPIA.PL

Psychologia
w praktyce

ekrany
Film & Media

Edukacja Filmowa

TELEWIZJA INTERNETOWA
UNIWERSYTETU ŚLĄSKIEGO

Kwartalnik
filmowy

INSTITUT ESTETKI PAK

KOMITET HONOROWY

dr hab. Katarzyna Popiołek, prof. Uniwersytetu SWPS, Wydział Zamiejscowy Uniwersytetu SWPS w Katowicach

prof. dr hab. Katarzyna Krasoń, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Pedagogiki i Psychologii

prof. dr hab. Agnieszka Ogonowska, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Wydział Filologiczny; Dyrektor Ośrodka Badań nad Mediami

prof. dr hab. Piotr Zwierzchowski, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, Instytut Filologii Polskiej i Kulturoznawstwa; Prezes Polskiego Towarzystwa Badań nad Filmem i Mediami

prof. dr hab. Piotr Francuz, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

prof. dr hab. Wiesław Godzic, Uniwersytet SWPS w Warszawie

dr hab. Krystyna Doktorowicz, prof. Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

dr hab. Barbara Mróz, prof. Uniwersytetu Opolskiego

dr hab. Mirosław Filiciak, prof. Uniwersytetu SWPS, Uniwersytet SWPS w Warszawie

dr Grzegorz Ptaszek, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, Wydział Humanistyczny; Prezes Polskiego Towarzystwa Edukacji Medialnej

KOMITET NAUKOWY

dr Agnieszka Skorupa, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Pedagogiki i Psychologii (Przewodnicząca)

dr hab. Anna Brytek-Matera, prof. Uniwersytetu SWPS, Wydział Zamiejscowy Uniwersytetu SWPS w Katowicach

dr Anna Brosch, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Pedagogiki i Psychologii

dr Monika Frania, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Pedagogiki i Psychologii

dr Karol Jachymek, Uniwersytet SWPS w Warszawie, Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych

dr Mariola Paruzel-Czachura, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Pedagogiki i Psychologii

KOMITET ORGANIZACYJNY

Patrycja Paczyńska-Jasińska, Przewodnicząca z ramienia Uniwersytetu SWPS w Warszawie, Wydział Zamiejscowy w Katowicach

Michał Broł, Przewodniczący z ramienia Uniwersytetu Śląskiego

Agnieszka Gęca, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Pedagogiki i Psychologii

Agnieszka Gilner, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Pedagogiki i Psychologii

Karolina Heizig, Wydział Zamiejscowy Uniwersytetu SWPS w Katowicach

Patryk Heizig, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Pedagogiki i Psychologii

Weronika Kozak, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Pedagogiki i Psychologii

Oliwia Lai, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Pedagogiki i Psychologii

Justyna Lipka, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Pedagogiki i Psychologii

Monika Mihułka, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Pedagogiki i Psychologii

Agnieszka Ortman, Wydział Zamiejscowy Uniwersytetu SWPS w Katowicach

Eryka Probierz, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Pedagogiki i Psychologii

Wiktor Trybała, Wydział Zamiejscowy Uniwersytetu SWPS w Katowicach

Krzysztof Wiśniewski, Wydział Zamiejscowy Uniwersytetu SWPS w Katowicach

Kamil Wójcik, Wydział Zamiejscowy Uniwersytetu SWPS w Katowicach

Patryk Żmudziak, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Pedagogiki i Psychologii

Spis treści

WPROWADZENIE.....	6
INFORMACJE LOGISTYCZNE.....	7
RAMOWY PROGRAM KONFERENCJI.....	8
DZIEŃ 1.....	8
DZIEŃ 2.....	9
INFORMACJE O PANELU.....	10
WYKAZ WARSZTATÓW.....	11
WYKAZ WYSTĄPIEŃ W SESJACH TEMATYCZNYCH.....	13
STRESZCZENIA WYSTĄPIEŃ PLENARNYCH.....	18
STRESZCZENIA WYSTĄPIEŃ W SESJACH TEMATYCZNYCH.....	20
SESJA 1. Psychologiczne tropy w twórczości filmowej (1).....	20
SESJA 2. Bohater filmowy w działaniach terapeutycznych.....	26
SESJA 3. Wzorce i antywzorce (1).....	31
SESJA 4. Psychologiczne tropy w twórczości filmowej (2).....	36
SESJA 5. Bohater filmowy w działaniach edukacyjnych.....	42
SESJA 6. Wzorce i antywzorce (2).....	47
SESJA 7. Psychologiczne tropy w twórczości filmowej (3).....	52
SESJA 8. Bohater filmowy w działaniach profilaktycznych.....	58
SESJA 9. Wzorce i antywzorce (3).....	66
SESJA 10. Psychologiczne tropy w twórczości filmowej (4).....	73
SESJA 11. Bohater filmowy w działaniach edukacyjnych, profilaktycznych i terapeutycznych.....	78
SESJA 12. Wzorce i antywzorce (4).....	84
INFORMACJE O WARSZTATACH.....	90
WARSZTAT 1.....	90
WARSZTAT 2.....	91
WARSZTAT 3.....	92
WARSZTAT 4.....	94
WARSZTAT 5.....	95
WARSZTAT 6.....	96
WARSZTAT 7.....	98
WARSZTAT 8.....	99
WARSZTAT 9.....	100
INDEKS NAZWISK UCZESTNIKÓW CZYNNYCH.....	101

WPROWADZENIE

Konferencje z cyklu „Filmowe Psycho-Tropy” to spotkania naukowe, podczas których umożliwiamy dialog i wymianę doświadczeń przedstawicielom różnych środowisk. Z jednej strony, chcemy promować interdyscyplinarność działań naukowych, dlatego zapraszamy do udziału w konferencjach badaczy reprezentujących różne dyscypliny (m.in. psychologów, pedagogów, socjologów, filmoznawców, kulturoznawców, środowiska artystyczne), z drugiej strony, zależy nam na aplikacyjności nauki, więc w ramach konferencji organizujemy wykłady plenarne o charakterze popularyzatorskim, spotkania z praktykami, terapeutami oraz certyfikowane warsztaty dla nauczycieli i edukatorów.

Tym, co łączy wszystkich uczestników konferencji jest film. Zapraszamy do przyglądania się temu medium od strony naukowej, analizujemy przede wszystkim psychologiczne aspekty, tak procesu twórczego, jak odbioru dzieła filmowego.

Przed wszystkim skupiamy się na roli edukacyjnej, profilaktycznej i terapeutycznej obrazów filmowych – poszukujemy dowodów empirycznych, które umożliwiają efektywne stosowanie filmów w powyższych obszarach.

W ramach II Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Filmowe Psycho-Tropy” będziemy przyglądać się bliżej bohaterom i twórcom filmowym. Uczestnikom konferencji proponujemy skupienie się na dwóch obszarach: tworzeniu i edukowaniu.

TWORZENIE:

Wspólnie będziemy analizować proces konstruowania postaci filmowej, zabiegi prowadzące do jej uwiarygodnienia, służące wywarciu konkretnego wrażenia na widzach. Zachęcamy również do refleksji nad warsztatem pracy aktora, przygotowywania się do odgrywania roli i mierzenia się z psychologiczną złożonością odgrywanego bohatera.

EDUKOWANIE:

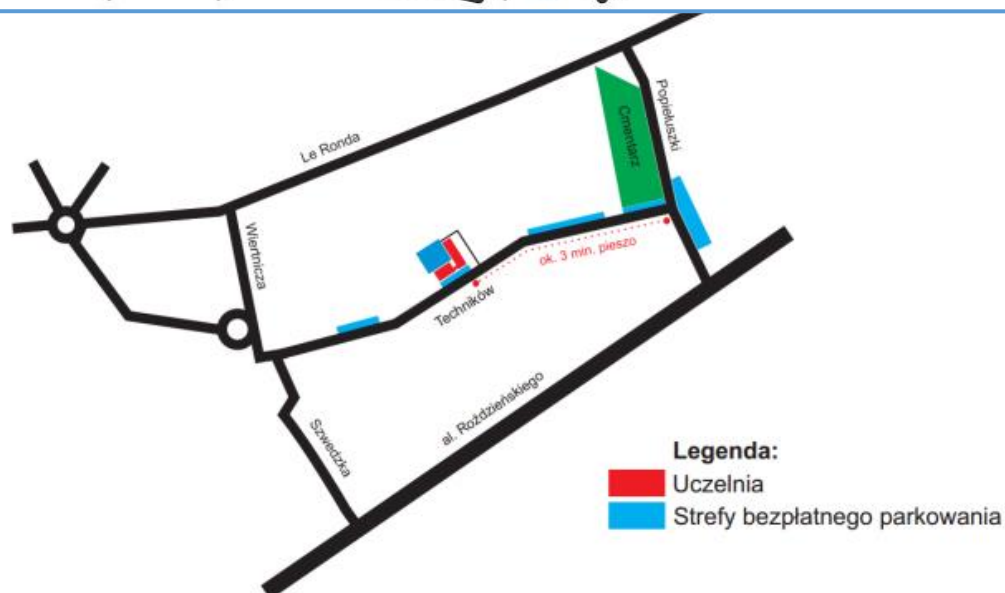
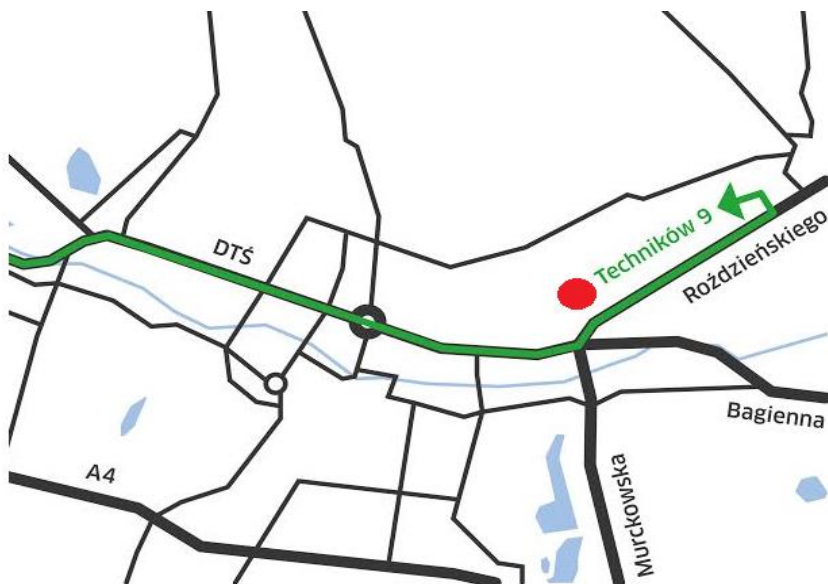
W aspekcie edukacyjnym będziemy poszukiwać bohaterów filmowych, którzy stanowią wzorce i antywzorce dla grup, z którymi pracujemy. Rozważymy zjawisko identyfikacji z bohaterem oraz jego możliwe konsekwencje dla działań widzów. Poświęcimy również uwagę trafności doboru filmów do działań dydaktycznych i profilaktycznych.

Serdecznie dziękujemy za Państwa przybycie i życzymy owocnych wystąpień.

Komitet Organizacyjny

INFORMACJE LOGISTYCZNE

MAPA DOJAZDU + BEZPŁATNE PARKINGI DO DYZPOZYCJI UCZESTNIKÓW:

DOJAZD KOMUNIKACJĄ MIEJSKĄ:

Z dworca PKP Katowice:

- autobusy: 61, 911. Proszę wysiąść na przystanku: Dąbrówka Mała Le Ronda

Z centrum Katowic:

- ul. Sokolska: autobusy: 11, 657. Proszę wysiąść na przystanku: Dąbrówka Mała Le Ronda
- ul. Sokolska: autobus: 177. Proszę wysiąść na przystanku: Dąbrówka Mała Zespół Szkół

KONTAKT:

Patrycja Paczyńska-Jasińska

Specjalista ds. marketingu i PR

tel. 32 750 60 84 | tel. kom. +48 785 202 511 | e-mail: filmowe.psycho-tropy@swps.edu.pl

RAMOWY PROGRAM KONFERENCJI

DZIEŃ 1

8.00 - 8.45	Rejestracja uczestników (hol główny)		
8.45 - 9.00	Otwarcie konferencji (aula)		
9.00 - 10.30	Wykłady plenarne (aula)		
9.00 - 9.30	prof. dr hab. Katarzyna Krasoń, Uniwersytet Śląski w Katowicach <i>Rozważni i romantyczni – w konfiguracjach nie tylko międzygalaktycznych</i>		
9.30 - 10.00	dr hab. Barbara Mróz, prof. Uniwersytetu Opolskiego, Uniwersytet Opolski Dlaczego warto być twórczym? Badania psychologiczne wybitnych aktorów polskich		
10.00 - 10.30	dr Agnieszka Skorupa, mgr Michał Brol, Uniwersytet Śląski w Katowicach Nadmierny optymizm, czy realne szanse – o filmie w działaniach profilaktycznych		
10.30 - 11.00	Przerwa kawowa (hol główny)		
11.00 - 12.15	Wykłady plenarne (aula)		
11.00 - 11.30	prof. dr hab. Wiesław Godzic, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie <i>Bohater jako celebryta, celebryta jako bohater</i>		
11.30 - 12.00	prof. dr hab. Agnieszka Ogonowska, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie <i>Terapia w filmie i terapia poprzez film: twórca – bohaterowie - widz</i>		
12.00 - 12.15	Podsumowanie sesji plenarnych i czas na pytania (aula)		
12.15 - 12.30	Przerwa kawowa (hol główny)		
12.30 - 14.00	SESJA 1 (sala: 204) Psychologiczne tropy w twórczości filmowej (1)	SESJA 2 (sala: 207) Bohater filmowy w działaniach terapeutycznych	SESJA 3 (sala: 104) Wzorce i antywzorce (1)
14.00 - 15.00	Przerwa obiadowa (sale: 012, 111)		
15.00 - 16.30	SESJA 4 (sala: 104) Psychologiczne tropy w twórczości filmowej (2)	SESJA 5 (sala: 204) Bohater filmowy w działaniach edukacyjnych	SESJA 6 (sala: 207) Wzorce i antywzorce (2)
16.30 - 16.50	Przerwa kawowa (hol główny)		
16.50 - 18.40	SESJA 7 (sala: 204) Psychologiczne tropy w twórczości filmowej (3)	SESJA 8 (sala: 207) Bohater filmowy w działaniach profilaktycznych	SESJA 9 (sala: 104) Wzorce i antywzorce (3)
WYDARZENIE TOWARZYSZĄCE Centrum Sztuki Filmowej Kino KOSMOS Katowice, ul. Sokolska 66			
20.00 - 23.00	Pokaz filmowy z prelekcją eksperta The Square (2017), reż. Östlund, prod. Dania, Francja, Niemcy, Szwecja Prelegent: dr Mariusz Makowski, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie		

DZIEŃ 2

8.00 - 8.45	Rejestracja uczestników (hol główny)		
8.45 - 10.30 ¹	SESJA 10 (sala: 204) Psychologiczne tropy w twórczości filmowej (4)	SESJA 11 (sala: 207) Bohater filmowy w działaniach edukacyjnych, profilaktycznych i terapeutycznych	SESJA 12 (sala: 104) Wzorce i antywzorce (4)
9.00 - 10.30	WARSZTAT 1 (sala: 203)	WARSZTAT 2 (sala: 206)	WARSZTAT 3 (sala: 201)
10.30 - 11.00	Przerwa kawowa (hol główny)		
11.00 - 12.45	Panel dyskusyjny na temat związku psychologii i twórczości filmowej (aula) Prowadząca: Magdalena Miśka-Jackowska, RMF Classic		
12.45 - 13.00	Podsumowanie obrad konferencyjnych i losowanie nagród (aula)		
13.00 - 14.00	Przerwa obiadowa (sale: 012, 111)		
14.00 - 15.30	WARSZTAT 4 (sala: 204)	WARSZTAT 5 (sala: 207)	WARSZTAT 6 (sala: 104)
15.30 - 15.45	Przerwa kawowa (hol główny)		
15.45 - 17.15	WARSZTAT 7 (sala: 204)	WARSZTAT 8 (sala: 207)	WARSZTAT 9 (do 17.45) (sala: 104)

¹ Uwaga, od godziny 9.00 do 10.30 równoległe do sesji tematycznych odbywają się warsztaty!

INFORMACJE O PANELU

PANEL DYSKUSYJNY

13 kwietnia, godz. 11:00-12:45, aula Uniwersytetu SWPS, Katowice, ul. Techników 9

Panel dyskusyjny na temat związku psychologii i twórczości filmowej

Prowadząca: Magdalena Miśka-Jackowska, RMF Classic

Autorka wielu radiowych programów, poświęconych sztuce filmowej (m.in. „Mistrzowie drugiego planu”). Laureatka nagrody Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej za audycję „Moje kino” (2010). Absolwentka Wydziału Radia i Telewizji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Goście:

- dr hab. Barbara Mróz, prof. Uniwersytetu Opolskiego – otrzymała Nagrodę Teofrasta w kategorii najpoczytniejsza naukowa książka psychologiczna za publikację *20 lat później – osobowość i hierarchia wartości wybitnych aktorów polskich. Badania podłużne*. Ostatnio wydała książkę *Sztuka aktorska w badaniach psychologicznych i refleksji estetycznej*.
- Anna Jadowska – reżyser, członek Polskiej Akademii Filmowej. O jej najnowszym filmie Tadeusz Sobolewski napisał: „Czekałem w tym roku na polski film, w którym postaci nie będą marionetkami w rękach reżysera ani ofiarami sytuacji. Takie właśnie są *Dzikie róże* – może najlepszy nasz film ostatniego sezonu”.
- Mariusz Palej – reżyser i operator filmowy, telewizyjny, scenarzysta krótkich form filmowych: wideoklipów i reklam. Jego najnowszy film *Za niebieskimi drzwiami* „wyróżnia się pomysłowością, inteligencją, reżyserską biegłością (...), w konwencji atrakcyjnego kina rodzinnego mówi o naprawdę bardzo poważnych sprawach” (Łukasz Maciejewski, onet).
- Aleksandra Zienowicz-Wielebska, Ewa Serwotka – autorki książki „Psychologia osiągnięć dla twórców filmowych”, pierwszej pozycji w Polsce, która stawia na psychologiczne wsparcie twórców filmowych w ich dążeniach do realizacji wizji artystycznych.

WYKAZ WARSZTATÓW

WARSZTAT 1: *Odkryj w sobie antybohatera. O znajdowaniu wzorców w antywzorcach*
mgr Sylwia Wojtyśiak, Poznański Ośrodek Psychoterapii Integratywnej

WARSZTAT 2: *Filmowa lekcja empatii. Jak kształtować postawę empatyczną wśród dzieci i młodzieży poprzez kontakt z dziełem filmowym?*
dr Joanna Zabłocka-Skorek, Kino Szkoła

WARSZTAT 3: *Wytrwałość psychiczna - mistrzowskie strategie polskich twórców filmowych jako pozytywny przykład dla uczniów*
Aleksandra Zienowicz-Wielebska, Ewa Serwotka, Fundacja Sportu Pozytywnego

WARSZTAT 4: *Twórca i tworzywo, czyli analiza wybranych autotematycznych filmów dokumentalnych zrealizowanych przez studentów reżyserii PWSFTviT w Łodzi*
Sławomir Kalwinek, Szkoła Filmowa w Łodzi; Stowarzyszenie Edukacyjno-Kulturalne "Venae Artis"

WARSZTAT 5: *Nowe Horyzonty pracy z filmem. Identyfikacja, empatia, narracja*
Krzysztof Kasprzyk, Stowarzyszenie Nowe Horyzonty

WARSZTAT 6: *Jak wykorzystać kino do budowania szczęścia?*
mgr Martyna Harland, Filmoterapia.pl

WARSZTAT 7: *Od bohatera do lidera - film a kształtowanie postaw*
Karolina Giedrys-Majkut, Anna Kawalska, Fundacja Generator, Centrum Edukacji Obywatelskiej

WARSZTAT 8: *Być albo nie być Szekspirem*
mgr Anna Ratkiewicz-Syrek, Uniwersytet Gdański; Gdański Teatr Szekspirowski

WARSZTAT 9 (120 min): *Podróż bohatera – czyli jak napisać scenariusz filmowy w 12 krokach*
Kamila Ogrodowiak, Paweł Miąsek, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Katowicach

WYKAZ WYSTĄPIEŃ W SESJACH TEMATYCZNYCH

DZIEŃ 1 12.30-14.00	SESJA 1. Psychologiczne tropy w twórczości filmowej (1)	DZIEŃ 1 12.30-14.00	SESJA 2. Bohater filmowy w działaniach terapeutycznych	DZIEŃ 1 12.30-14.00	SESJA 3. Wzorce i antywzorce (1)
	Prowadzący: dr Łukasz Miciuk		Prowadzący: dr Mariusz Makowski		Prowadząca: dr Anna Bieganowska-Skóra
12.30-12.45	dr Łukasz Miciuk, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu <i>O symbolu i metaforze w filmie fabularnym – z psychologicznego punktu WIDZENIA</i>	12.30-12.45	dr Mariusz Makowski, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie <i>Terapeuta oczami twórców filmowych: od Allena do de Barbaro</i>	12.30-12.45	dr Anna Bieganowska-Skóra, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie <i>„Co Ty wiesz o niepełnosprawności?” – czyli, czy z filmów o niepełnosprawności można się czegoś nauczyć</i>
12:45-13.00	mgr Jadwiga Maksym-Kaczmarek, Uniwersytet Śląski w Katowicach <i>Śmierć i fotografia, analiza problemu oswojania śmierci w kontekście filmu „Spotkanie w Palermo” Wima Wendersa</i>	12:45-13.00	mgr Sylwia Wojtysiak, Poznański Ośrodek Psychoterapii Integratywnej <i>Bohater filmowy jako postać niefikcyjna Psychokinoterapia – urzeczywistnianie nierzeczywistego</i>	12:45-13.00	mgr Anita Zawisza, Uniwersytet Warszawski <i>Przekaz filmowy jako próba zwrócenia uwagi na różne aspekty starości – analiza wybranych filmów</i>
13.00-13.15	mgr Martyna Ludwig, Uniwersytet Śląski w Katowicach <i>Czy już wzywać Batmana? Kino i problem rzeczywistości</i>	13.00-13.15	mgr Joanna Mytnik, Uniwersytet w Białymstoku <i>Współczesny bohater filmów animowanych w kontekście filmoterapii – analiza wybranych postaci</i>	13.00-13.15	mgr Barbara Astaszow, JerBa Skills <i>Filmowi podróżnicy w czasie. Psychologiczna analiza bohaterów i wpływ ich doświadczeń na widza</i>
13.15-13.30	Anna Pindych, Uniwersytet Śląski w Katowicach Klaudia Smolorz, Uniwersytet Śląski w Katowicach <i>Psychologiczny Potwór z Loch Ness na srebrnym ekranie. O popularności dysocjacyjnego zaburzenia tożsamości w filmie</i>	13.15-13.30	mgr Anna Szapert, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie Paulina Czapska, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie <i>Poza zasadą intymności – sesja terapeutyczna na ekranie na podstawie filmu dokumentalnego Three Approaches to Psychotherapy (1964)</i>	13.15-13.30	mgr Kamila Rogowicz, Uniwersytet Śląski w Katowicach <i>Bohater o tysiącu twarzy. Identyfikacja z postacią a sposób jej przedstawienia</i>
13.30-13:45	lic. Paulina Idziak, Uniwersytet Wrocławski <i>Wiedza psychologiczna w warsztacie scenarzysty</i>			13.30-13:45	dr Leszek Będkowski, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie <i>Lekcja miłości. Bohaterowie Amour Michaela Hanekego w kontekście świadectw odbioru filmu</i>
13.45-14.00	DYSKUSJA	13.30-14.00	DYSKUSJA	13.45-14.00	DYSKUSJA

DZIEŃ 1 15.00-16.30	SESJA 4. Psychologiczne tropy w twórczości filmowej (2)	DZIEŃ 1 15.00-16.30	SESJA 5. Bohater filmowy w działaniach edukacyjnych	DZIEŃ 1 15.00-16.30	SESJA 6. Wzorce i antywzorce (2)
	Prowadząca: dr hab. Dagmara Drzazga		Prowadząca: dr Anna Brosch		Prowadząca: dr Mariola Paruzel-Czachura
15.00-15.15	dr hab. Dagmara Drzazga, Uniwersytet Śląski w Katowicach <i>Między poezją a kinem. Rafała Wojaczka traktat o umieraniu</i>	15.00-15.15	dr Anna Brosch, Uniwersytet Śląski w Katowicach <i>Czy dzieci powinny się bać? – elementy grozy w filmach dla dzieci</i>	15.00-15.15	dr Mariola Paruzel-Czachura, Uniwersytet Śląski w Katowicach <i>Bohater filmowy i jego moralna niespójność</i>
15.15-15.30	mgr Anna Ratkiewicz-Syrek, Uniwersytet Gdański; Gdański Teatr Szekspirowski <i>Postać Williama Szekspira w filmie - tropy biograficzne</i>	15.15-15.30	mgr Aleksandra Różańska, Uniwersytet Jagielloński <i>Bohater filmowy jako inspirator szkoleniowca</i>	15.15-15.30	mgr Anna Piskorska, Uniwersytet Jagielloński <i>Film parenetyczny? Bohater nośnikiem ideologii</i>
15.30-15.45	dr Małgorzata Tasiemska, Uniwersytet Jagielloński <i>Duchowe portrety Vincenta van Gogha w „Snach” Akiry Kurosawy</i>	15.30-15.45	mgr Karolina Prymas-Józwiak, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; Liceum Plastyczne w Poznaniu <i>Lekcja przez szybę. Film jako narzędzie metodyczne typu case study</i>	15.30-15.45	mgr Piotr Kurowski, Uniwersytet Wrocławski <i>Naśladować czy obserwować? Koncepcja umiarkowanego moralizmu Noela Carrola w odniesieniu do bohatera filmowego</i>
15.45-16.00	mgr Monika Tarnowska, Uniwersytet Śląski w Katowicach <i>Portret artysty w kinie Carlosa Saury</i>	15.45-16.00	mgr Paulina Barańska, Szkoła Edukacji Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności oraz Uniwersytetu Warszawskiego <i>James Bond i Konrad Wallenrod: czyli jak rozmawiać w liceum o romantyzmie za pomocą współczesnego kina?</i>	15.45-16.00	dr Joanna Stojer-Polańska, Uniwersytet Humanistycznospołeczny SWPS w Warszawie mgr Tomasz Wacławek, Zakład Karny w Trzebini mgr Elżbieta Krakowska, Centralny Zarząd Służby Więziennej <i>„Medialny sprawca przestępstwa” - sposób na zarobek czy szansa na resocjalizację?</i>
16.00-16.15	mgr Magdalena Grundwald, Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach <i>Przestrzeń spotkania i obcowania z drugim na przykładzie gestów dłoni w filmach Roberta Bressona</i>	16.00-16.15	DYSKUSJA	16.00-16.15	mgr Anna Chmielińska, Uniwersytet Humanistycznospołeczny SWPS w Warszawie <i>Oswajanie diabła, czyli czy psychopatów da się lubić</i>
16.15-16.30	DYSKUSJA			16.15-16.30	DYSKUSJA

DZIEŃ 1 16.50-18.20	SESJA 7. Psychologiczne tropy w twórczości filmowej (3)	DZIEŃ 1 16.50-18.40	SESJA 8. Bohater filmowy w działaniach profilaktycznych	DZIEŃ 1 16.50-18.40	SESJA 9. Wzorce i antywzorce (3)
	Prowadzący: dr Joanna Stojer-Polańska		Prowadzący: dr Karol Jachymek		Prowadząca: dr Ewelina Wejbert-Wąsiewicz
16.50-17.05	mgr Agnieszka Kiejziewicz, Uniwersytet Jagielloński <i>Postać jako narzędzie do ukazania przeżyć wewnętrznych reżysera. Bohaterowie filmów Shiny'i Tsukamoto w kontekście przemian osobowości twórcy</i>	16.50-17.05	dr Karol Jachymek, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie <i>Seksolatki i inni. Kino polskie jako narzędzie edukacji seksualnej w czasach PRL-u</i>	16.50-17.05	dr Ewelina Wejbert-Wąsiewicz, Uniwersytet Łódzki <i>Bohaterowie współczesnego kina polskiego – ujęcie socjologiczne</i>
17.05-17.20	mgr Maria Mondry, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny we Wrocławiu <i>Michael Haneke - geniusz, czy bluźnierca. Analiza twórcy w oparciu o wybrane dzieła filmowe</i>	17.05-17.20	mgr Anna Pyszkowska, Uniwersytet Śląski w Katowicach <i>Bohater filmowy w służbie profilaktyki HIV/AIDS - wyniki badań na podstawie interaktywnego warsztatu psychologicznej pracy z filmem</i>	17.05-17.20	mgr Anna Równy, Uniwersytet Gdański <i>Filmowi bohaterowie nowej podstawy programowej z języka polskiego do szkoły ponadpodstawowej – zachwyca, czy nie zachwyca? Wychowanie do wartości we współczesnej edukacji</i>
17.20-17.35	mgr Magdalena Paprotny, Uniwersytet Śląski w Katowicach <i>Człowiek poza granicą własnego gatunku – studium przypadku Timothy'ego Treadwella („Grizzly Man” reż. W. Herzog)</i>	17.20-17.35	mgr Marta Banout, Uniwersytet Śląski w Katowicach; Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 3 w Rybniku <i>Zdrowy optymizm czy bujanie w obłokach? - psychologia pozytywna w filmie</i>	17.20-17.35	mgr Katarzyna Słania, Uniwersytet Śląski w Katowicach <i>Lider społeczny w filmowym kadrze na przykładzie filmu „Bogowie”</i>
17.35-17.50	mgr Piotr Wajda, Uniwersytet Gdański <i>Między dokumentem a pornografią. Szwedzkie filmy o seksie sprzed Złotej Ery Sexploitation</i>	17.35-17.50	mgr Jolanta Pisarek, PSINEMA <i>Psychologia opieki nad pacjentem onkologicznym – psychoedukacja personelu medycznego z wykorzystaniem fragmentów filmów fabularnych</i>	17.35-17.50	mgr Hanna Kowalska, Uniwersytet Wrocławski <i>Ciało jako przedmiot i podmiot – ciało jako bohater w twórczości Urlicha Seidla</i>
17.50-18.05	mgr Artur Borowiecki, Uniwersytet Łódzki <i>Problemy młodych ludzi we współczesnych amerykańskich serialach</i>	17.50-18.05	mgr Agnieszka Powierska, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; Pracownia Ferment Kolektiv <i>Bezpieczeństwo w sieci – bohaterka filmu „Nerve” na ratunek gimnazjalistom</i>	17.50-18.05	mgr Anna Chrzanowiecka, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie <i>Różne oblicza kobiecych więzi w serialach</i>
		18.05-18.20	mgr Maciej Rokus, Grupa Specjalna Płetwonurków RP <i>Człowiek w obliczu żywiołu</i>	18.05-18.20	lic. Mariola Wróblewska, Uniwersytet Jagielloński lic. Roksana Zdunek, Uniwersytet Jagielloński <i>Filmowi bohaterowie a rzeczywistość - obraz efektywnego śledztwa dziennikarskiego na przykładzie filmu „Wszyscy ludzie prezydenta” (1976)</i>
18.05-18.20	DYSKUSJA	18.20-18.40	DYSKUSJA	18.20-18.40	DYSKUSJA

DZIEŃ 2 8.45-10.30	SESJA 10. Psychologiczne tropy w twórczości filmowej (4)	DZIEŃ 2 8.45-10.30	SESJA 11. Bohater filmowy w działaniach edukacyjnych, profilaktycznych i terapeutycznych	DZIEŃ 2 8.45-10.30	SESJA 12. Wzorce i antywzorce (4)
	Prowadzący: mgr Michał Brol		Prowadząca: dr Agnieszka Skorupa		Prowadząca: mgr Patrycja Paczyńska-Jasińska
8.45-9.00	mgr Kamila Kołacz, Uniwersytet Jagielloński <i>W tym szaleństwie jest Metoda. Analiza teoretycznego podłoża Metody Lee Strasberga</i>	8.45-9.00	lic. Paulina Idziak, Uniwersytet Wrocławski <i>Film „W głowie się nie mieści”, jako główne narzędzie w trakcie warsztatów „Uwolnij emocje!”</i>	8.45-9.00	Ewelina Rąpała, Uniwersytet Śląski w Katowicach <i>Kult szczupłej sylwetki wyznacznikiem akceptacji społecznej - problem anoreksji w filmie „Szczyt głodu”</i>
9.00-9.15	lic. Aleksandra Strzelecka, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie <i>Drogi transcendencji w filmach z udziałem Danuty Szaflarskiej</i>	9.00-9.15	lic. Paulina Idziak, Uniwersytet Wrocławski <i>#studylikegranger, czyli fenomen Hermiony Granger w środowisku pilnych uczennic</i>	9.00-9.15	Ewelina Rąpała, Uniwersytet Śląski w Katowicach <i>Wpływ środowiska na kształtowanie osobowości więźniów na przykładzie „Symetrii”</i>
9.15-9.30	lic. Marcin Kosman, Uniwersytet Jagielloński <i>Iluminacja czy obce ciało? Aspekt egzystencjalny w twórczości Krzysztofa Zanussiego</i>	9.15-9.30	Grzegorz Reiwer, Uniwersytet Gdański <i>Tożsamość wyobrażona a identyfikacja podczas seansu filmowego</i>	9.15-9.30	Eryka Probiez, Uniwersytet Śląski w Katowicach <i>Starość w wybranych obrazach filmowych - aspekt medykalizacji</i>
9.30-9.45	lic. Dorota Filipowicz, University of East London <i>_+ Space Positive (the movie) jako przykład kreatywnego łączenia dziedzin psychologii</i>	9.30-9.45	Klaudia Wróblewska, Uniwersytet Jagielloński <i>Identyfikacja z bohaterem filmowym jako element skutecznej psychoterapii</i>	9.30-9.45	Aleksandra Olszówka, Uniwersytet Śląski w Katowicach <i>Dysfunkcyjne wzorce więzi w kontekście życia małżeńsko-rodzinnego na podstawie wybranych obrazów filmowych</i>
9.45-10.00	Justyna Lipka, Uniwersytet Śląski w Katowicach <i>Stres mniejszościowy i jego rola w życiu osób homoseksualnych na podstawie filmu „Maurycy” (Maurice)</i>	9.45-10.00	Justyna Górka, Uniwersytet Śląski w Katowicach Martyna Grobosz, Uniwersytet Śląski w Katowicach <i>Zaburzenia psychiczne - jak odczuwa je bohater filmowy?</i>	9.45-10.00	lic. Mariusz Lech, Uniwersytet Śląski w Katowicach <i>Kompleks edypalny androida – twórca i tworzywo w filmach Ridley’a Scotta („Prometeusz”, „Obcy: Przymierze”)</i>
		10.00-10.15	Anna Starowicz, Uniwersytet Jagielloński Sara Skupień, Uniwersytet Jagielloński <i>Lęk, agresja, utrata kontroli: czyli jak popkultura przedstawia mizofonię</i>	10.00-10.15	lic. Dominika Gnacek, Uniwersytet Śląski w Katowicach <i>Dokąd zmierza homo irretitus czyli wizja człowieka usieciowionego w serialu „Black Mirror”. Analiza odcinka pt. „Nosedive”</i>
10.00-10.30	DYSKUSJA	10.15-10.30	DYSKUSJA	10.15-10.30	DYSKUSJA

STRESZCZENIA WYSTĄPIEŃ PLENARNYCH

prof. dr hab. Katarzyna Krasoń
Uniwersytet Śląski w Katowicach
katarzyna.krason@us.edu.pl

Wykład plenarny: "Rozważni i romantyczni - w konfiguracjach nie tylko międzygalaktycznych"

Wystąpienie poświęcone zostanie jednej z potrzeb recepcyjnych widza ukazanych z perspektywy pedagogicznej – potrzebie uczestniczenia w życiu innych, która pozwala doświadczać emocji w sposób zapośredniczony. Osią rozważań stanie się konstruowanie emocjonalności protagonisty, jako elementu umożliwiającego porozumienie z odbiorcą przekazu kulturowego i – co ważniejsze – jego poruszenie. Przywołane zostaną najbardziej chwytające za serce, uduchowione postaci filmowe, ale też mędracy, perswazyjnie ukazujący właściwą kolej uczuć (oczywiście wszyscy bohaterowie dobrani będą tendencyjnie i subiektywnie). Szczególne miejsce zajmą wśród nich rycerze Jedi z uniwersum odległej galaktyki.

dr hab. Barbara Mróz, prof. Uniwersytetu Opolskiego
Uniwersytet Opolski
bmroz@uni.opole.pl

Wykład plenarny: "Dlaczego warto być twórczym? Badania psychologiczne wybitnych aktorów polskich."

Prace badawcze nad osobowością i hierarchią wartości osób twórczych prezentujących określone dziedziny (twórczość literacka, artystyczna i itp.) mogą stać się w dzisiejszej psychologii załącznikiem nowego spojrzenia na cel i perspektywę rozwoju człowieka. Jeśli badania podłużne w obszarze osobowości i systemu wartości mają za zadanie stwierdzać jakie różnice, podobieństwa i zmiany w nich zaszły, to mogą się również przyczyniać do formułowania twierdzeń natury ogólniejszej. Wystąpienie będzie podejmowało temat charakteru zmian w poczuciu sensu życia i cechach osobowości w grupie wybitnych aktorów polskich. Na podstawie przeprowadzonych badań podłużnych (tymi samymi metodami, na tej samej grupie osób, po latach) i zastosowanych analizach stwierdzono, że zmienne takie, jak: kompetencje, relacje i autonomia (składowe MOA) wpływają na sfery poczucia sensu życia. Uzyskane wyniki przyczyniły się do poszerzenia wiedzy na temat rozwoju człowieka twórczego.

dr Agnieszka Skorupa
Uniwersytet Śląski w Katowicach
agnieszka.skorupa@us.edu.pl

mgr Michał Brol
Uniwersytet Śląski w Katowicach
brol.michal@gmail.com

Wykład plenarny: "Nadmierny optymizm, czy realne szanse – o filmie w działaniach profilaktycznych"

Na całym świecie filmy powszechnie są włączane do działań z zakresu profilaktyki. Powszechność

działań nie jest jednak dowodem na ich stuprocentową efektywność. Wykorzystanie filmów w profilaktyce zdaje się być skuteczne np. w przypadku uczniów o niższych kompetencjach pisania i czytania, a także z zaburzeniami zachowania, pozostających w konflikcie, odczuwających presję rówieśników lub będących ofiarami znęcania się (Herrman, Moore, Becky, 2012). Wyzwaniem w zakresie stosowania filmu w profilaktyce jest jednak unikanie modelowania niepożądanych społecznie zachowań, tworzenia fałszywych przekonań normatywnych (por. Szymańska, 2015)., ale też np. kwestie organizacyjne (Skorupa, Brol, 2018). Wykład będzie okazją do przyjrzenia się cechom produkcji filmowych, które wpływają na ich przydatność w profilaktyce, rozważymy również przykład mniej i bardziej efektywnych projektów jak afrykańskie Soul City, czy amerykańskie The Gloucester 18.

prof. dr hab. Wiesław Godzic
SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie
wgodzic@swps.edu.pl

Wykład plenarny: "Bohater jako celebryta, celebryta jako bohater".

Żyjemy w czasach nadmiaru celebrytów i uwiądu pozycji bohaterów. Celebryci pozornie nic nie muszą robić, żeby cały świat kręcił się wokół nich. Bohaterów zaś coraz mniej - przypomnijmy tytuły filmów: Ostatni kowboj, Ostatni Mohikanin, Ostatni seans filmowy. Taka postawa niewiele jednak produkuje w sferze kultury. Co robić? Kultura uczestnictwa podpowiada rozwiązania - jednym z nich jest uheroicznienie celebryty, jak i celebrytyzacja bohatera. Co oznaczają te wybory?

prof. dr hab. Agnieszka Ogonowska
Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie
Dyrektor Ośrodka Badań nad Mediami
agaogonowska@poczta.onet.pl

Wykład plenarny: "Terapia w filmie i terapia poprzez film: twórca - bohaterowie – widz".

Obrazy terapii były i są wdzięcznym tematem przedstawień filmowych, kształtując wyobrażenia widzów odnośnie form i skuteczności tej rodzaju oddziaływań psychologicznych. Część z tych filmowych reprezentacji jest ważnym elementem edukacji psychologicznej; inne – kształtując nieprawdziwe, nieadekwatne przekonania – stwarzają istotny segment pop-psychologii, która coraz bardziej rozwija się – obok psychologicznego pop-poradnictwa oraz rynku czasopism popularyzujących wybrane koncepcje i terminy psychologiczne – zgodnie z ideologią i estetyką tabloidów oraz specyficzną logiką ery postprawdy i poetyką „fake news”. Twórcy sięgają także po konwencje filmowe (np. kino drogi czy film psychologiczny), aby dokonać autonanalizy i „wiwiseksi” własnego życia. Z uwagi na swoją narracyjną formę – film – może porządkować indywidualne doświadczenie, wypróbować określoną wersję tożsamości przed sobą i anonimowym audytorium, dostarczać różnych interpretacji zdarzeń autobiograficznych. W tym kontekście: kina autobiograficznego, psychologicznego czy psychologizującego pojawiają się pytania o emocje, uczucia, postawy i zachowania widza w odniesieniu do jego doświadczeń filmowych i kinematograficznych, krótko- i długoterminowe skutki oddziaływań medium filmowego na twórcę i widza w relacji do pojęć: „kinofilia”, „kinoterapia” czy „filmoterapia”.

STRESZCZENIA WYSTĄPIEŃ W SESJACH TEMATYCZNYCH

SESJA 1. Psychologiczne tropy w twórczości filmowej (1)

dr Łukasz Miciuk
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

„O symbolu i metaforze w filmie fabularnym - z psychologicznego punktu WIDZENIA”

Słowa kluczowe:

film, poezja, psychologia, metafora, symbol

RoKino i poezję najczęściej analizują badacze literatury i krytycy filmowi. Kiedy zabiera się za to psycholog, stawia sobie nieco inne pytania, mogące prowadzić do nowych refleksji dotyczących zarówno interpretacji dzieł sztuki, jak i psychologicznych podstaw warsztatu ich twórców. Rozemocjonowany kot z zainteresowaniem śledzi akcję filmu na ekranie telewizora, a zarazem nie posiada żadnej wiedzy o istnieniu wiersza zapisanego na kartce papieru. Czy to znaczy że język poezji i język filmu są skrajnie różne jakościowo? W jaki sposób tworzy się "nieoczywiste znaczenia" w kinie fabularnym? Teorie i badania w obszarze psychologii poznawczej, społecznej, narracyjnej i osobowości pomagają zrozumieć dlaczego, i w jaki sposób możliwy jest transfer mechanizmów semiotycznych znanych z dzieł werbalnych (np. z poezji albo prozy symbolicznej) do dzieł obrazowych (tu konkretnie chodzi o filmy fabularne). Wystąpienie będzie autorską próbą psychologicznego wyjaśnienia procesów konstruowania oraz recepcji metafor i symboli w utworach audiowizualnych. Podstawą rozważań będą m.in.: wiedza z zakresu psychologii percepcji, myślenia i podejmowania decyzji, modele semiotyczne (Scalia, Metz), teoria podwójnego kodowania (Paivio), koncepcja złożoności integratywnej (Tetlock) oraz teoria dialogowego Ja (Hermans). Analizy psychologiczne oraz semiotyczne wspierają się wzajemnie i sugerują, że choć filmy i wiersze bardzo się różnią na poziomie językowym, wykazują zarazem wyraźne podobieństwa formalne, które umożliwiają na ich wzajemne przenikanie się mimo różnych (na pozór) środków wyrazu.

Główna teza wystąpienia

Kino i poezję najczęściej analizują badacze literatury i krytycy filmowi. Kiedy zabiera się za to psycholog, stawia sobie nieco inne pytania, mogące prowadzić do nowych refleksji dotyczących zarówno interpretacji dzieł sztuki, jak i psychologicznych podstaw warsztatu ich twórców.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Rozemocjonowany kot z zainteresowaniem śledzi akcję filmu na ekranie telewizora, a zarazem nie posiada żadnej wiedzy o istnieniu wiersza zapisanego na kartce papieru. Czy to znaczy że język poezji i język filmu są skrajnie różne jakościowo? W jaki sposób tworzy się "nieoczywiste znaczenia" w kinie fabularnym?

Podłoże teoretyczne rozważań

Teorie i badania w obszarze psychologii poznawczej, społecznej, narracyjnej i osobowości pomagają zrozumieć dlaczego, i w jaki sposób możliwy jest transfer mechanizmów semiotycznych znanych z dzieł werbalnych (np. z poezji albo prozy symbolicznej) do dzieł obrazowych (tu konkretnie chodzi o filmy fabularne).

Wyniki badań empirycznych

Wystąpienie będzie autorską próbą psychologicznego wyjaśnienia procesów konstruowania oraz recepcji metafor i symboli w utworach audiowizualnych. Podstawą rozważań będą m.in.: wiedza z zakresu psychologii percepcji, myślenia i podejmowania decyzji, teoria podwójnego kodowania (Paivio), koncepcja złożoności integratywnej (Tetlock) oraz teoria dialogowego Ja (Hermans).

Główne wnioski z wystąpienia

Analizy psychologiczne oraz semiotyczne wspierają się wzajemnie i sugerują, że choć filmy i wiersze bardzo się różnią na poziomie językowym, wykazują zarazem wyraźne podobieństwa formalne, które umożliwiają na ich wzajemne przenikanie się mimo różnych (na pozór) środków wyrazu.

mgr Jadwiga Maksym-Kaczmarek
Uniwersytet Śląski w Katowicach
jadzia.maksym@gmail.com

„Śmierć i fotografia, analiza problemu oswojania śmierci w kontekście filmu *Spotkanie w Palermo* Wima Wendersa”

Słowa kluczowe:

fotografia, śmierć, Palermo, oswojanie śmierci, życie wirtualne

Młodzi ludzie nie myślą o swojej śmiertelności, żyją bardzo szybko jednocześnie wszystko dokumentując za pomocą cyfrowych zdjęć, nie mając świadomości, że fotografia ma jednak więcej wspólnego ze śmiercią niż z życiem. Celem wystąpienia jest analiza problemu oswojania własnej śmiertelności, jak i godzenia się ze śmiercią bliskiej osoby, na podstawie filmu „Spotkanie w Palermo” Wima Wendersa. Historia głównego bohatera filmu – znanego artysty fotografa pokazuje, jak pęd życia, uzależnienie od telefonu i Internetu, zabawa, skupienie się tylko na przyjemnościach i pracy prowadzi do zatracenia sensu i zagubienia w świecie.

Paradoksalnie ucieczka do miasta śmierci – Palermo oraz rozmowy na jej temat z napotkanymi ludźmi czy samym zainteresowanym Śmiercią (w filmie śmierć ma płęć męską i żeńską) pomagają w odnalezieniu istoty życia i wyznaczają cel dalszej pracy artysty. Wnioski z filmu zostały zderzone z filozofią mikrodoświadczenia śmierci Rolanda Barthesa zaprezentowanej w książce „Światło obrazu. Eseje o fotografii”. Dodatkowo przedstawiony zostanie projekt lekcji wychowawczej dla klasy fotograficznej lub klas o profilu artystycznym szkół średnich i techników.

Główna teza wystąpienia

Młodzi ludzie nie myślą o swojej śmiertelności, żyją bardzo szybko jednocześnie wszystko dokumentując za pomocą cyfrowych zdjęć, nie mając świadomości, że fotografia ma jednak więcej wspólnego ze śmiercią niż z życiem.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Temat wydaje się ważny ze względu na popularność fotografii cyfrowej (selfie), a także związana z nią filozofia hedonizmu i życia na pokaz. W momencie zderzenia z jakąkolwiek formą śmierci, młodzi ludzie doznają rozbicia, które oswoić może bliska im pasja – fotografia.

Podłoże teoretyczne rozważań "Światło obrazu. Eseje o fotografii" Rolanda Barthesa; "Człowiek w poszukiwaniu sensu" Viktora Frankla.

Główne wnioski z wystąpienia

- 1) Fotografia jest mikrodoświadczeniem śmierci,
- 2) Jej powielanie i zamieszczanie w Internecie jest wyrazem pragnienia bycia nieśmiertelnym.
- 3) Rozmowy o śmierci paradoksalnie pomagają w odnalezieniu sensu życia,
- 4) fotografia pozwala doświadczyć własnego nie-bycia i jednocześnie jest pomocna w przepracowaniu żałoby.

mgr Martyna Ludwig
Uniwersytet Śląski w Katowicach
martyna.ludwig@gmail.com

„Czy już wzywać Batmana? Kino i problem rzeczywistości”

Słowa kluczowe:

fikcja, gatunek, prawda, rzeczywistość, wiarygodność

Dlaczego dorosły człowiek płacze przed ekranem, choć zdaje sobie sprawę z fikcyjności przedstawianych scen? W jaki sposób laik dokonuje analizy możliwości Agenta 007? I czy naprawdę czuje w sobie moc po seansie “Gwiezdných wojen”?

Główna teza wystąpienia

Widz, korzystając z dostępnej mu wiedzy, doświadczenia oraz intuicji akceptuje prawa “mikroświata” filmu, odrzucając paradygmaty, które im zaprzeczają - nawet jeśli w ten sposób kwestionuje logikę i “zdrowy rozsądek”.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Analiza przykładów akceptacji i emocjonalnego zaangażowania w nieprawdopodobne historie pozwoli zrozumieć mechanizmy pojmowania rzeczywistości oraz odpowiedzieć na pytanie: po co nam właściwie kino?

Podłoże teoretyczne rozważań

Inspirując się pojęciem “mikroświatów” Williama Jamesa, tropem Alfreda Schütza szukam powodów, dla których widz odrzuca racjonalizm na rzecz filmowej historii, by poddać się rzeczywistości kina.

Główne wnioski z wystąpienia

Sztuka filmowa pozwala na akceptację niewytłumaczalnego, możliwość znalezienia alternatywy dla rzeczywistości oraz uczucie katharsis.

Anna Pindych
Uniwersytet Śląski w Katowicach
pindychanna@gmail.com

Klaudia Smolorz
Uniwersytet Śląski w Katowicach
klaudia.smolorz1@gmail.com

„Psychologiczny Potwór z Loch Ness na srebrnym ekranie. O popularności dysocjacyjnego zaburzenia tożsamości w filmie”

Słowa kluczowe:

osobowość mnoga, osobowość wieloraka, film, twórcy filmowi, Motyw choroby psychicznej jest często poruszany w filmach. Szczególne miejsce w obrazach kinowych zajmuje zaburzenie dysocjacyjne tożsamości, szerzej znane jako osobowość mnoga lub osobowość wieloraka. Zaburzenie to pojawia się w wielu różnych gatunkach filmowych (np: horror, kryminał, a nawet komedia), czy komiksach („Hulk”). Celem wystąpienia jest pokazanie złożoności tego konstrukt, uzasadnienie jego atrakcyjności i popularności w filmach oraz pokazanie relacji wzajemności między filmem a tym zaburzeniem psychicznym.

Główna teza wystąpienia

Choroby psychiczne są jednym z najczęściej poruszanych tematów przez twórców filmowych. Szczególne miejsce zajmuje psychologiczny fenomen jakim jest zaburzenie dysocjacyjne tożsamości, szerzej znane jako osobowość mnoga, czy osobowość wieloraka. Wykorzystanie motywu choroby pozwala na przekazanie przeżyć osoby dotkniętej nią i otoczenia, ale niejednokrotnie służy tylko i wyłącznie wprowadzeniu elementu sensacji, który pozwala na budowanie grozy, czy groteskowości.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Osobowość mnoga jest fenomenem dla samych psychologów, a jednocześnie stała się kanwą dla wielu niemalże klasycznych obrazów filmowych (jak, np.: „Sybil”, czy „Fight club”), obecne jest w komiksach („Hulk”), a nawet, przez literaturę i film, przeniknęła do języka (określenie „Jekyll i Hyde” w krajach anglojęzycznych). Jednocześnie, filmy miały duży wpływ na „karierę” tego zaburzenia w świadomości społeczności psychologów.

Podłoże teoretyczne rozważań

ICD 10, DSM V, oraz artykuły naukowe dotyczące etiologii, objawów, leczenia, a także kontrowersji wokół zaburzenia dysocjacyjnego tożsamości.

Wyniki badań empirycznych

Spór o jednostkę chorobową jaką jest dysocjacyjne zaburzenie tożsamości dotyczy jej etiologii (teorie traumy, a teorie społeczno-poznawcze, teorie związane z budowa mózgu).

W obrębie opracowań można znaleźć również rozbieżności co do przedstawienia objawów oraz sposobów leczenia. Zaburzenie to w większości przypadków (75-90%) dotyczy kobiet, co w żaden sposób nie jest odzwierciedlone w filmach.

Główne wnioski z wystąpienia

Osobowość mnoga jest fenomenem, który dla samych psychologów jest zastanawiający. Niewiele jest pewnych informacji dotyczących obrazu zaburzenia, jego etiologii, czy leczenia, co pozwala filmowcom na tworzenie coraz nowszych obrazów. Mimo, że film przede wszystkim pełni rolę rozrywkową, często zostaje postrzegany jako źródło wiedzy, czego pokłosiem może być fala diagnoz dysocjacyjnego zaburzenia tożsamości po publikacji książki "Sybil".

lic. Paulina Idziak
Uniwersytet Wrocławski
latro82@gmail.com

„Wiedza psychologiczna w warsztacie scenarzysty.”

Słowa kluczowe:

Wiedza psychologiczna w warsztacie scenarzysty.

Opis przymyśleń bohatera mówiący wiele o jego osobowości w książce, jest niedostępny w świecie audiowizualnym. Nawet przy wykorzystaniu narratora, nigdy nie poznajemy bohatera filmowego tak bezpośrednio jak książkowego. Scenarzysta musi operować tymi samymi narzędziami co pisarz, ale subtelniej : używać czynów, które mówią o nastroju czy usposobieniu postaci, poprzez jej manieryzmy pokazać jego stan psychiczny czy osadzić go w takim środowisku, abyśmy mogli wnioskować o jego historii, dzieciństwie czy stylu życia.

Główna teza wystąpienia

Scenarzysta potrzebuje wiedzy na temat komunikacji niewerbalnej, temperamentu, moralności i wielu innych, aby stworzyć wiarygodną postać.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Zależy od tego sukces filmu: jako widzowie chcemy bohaterów, których twórca umie obserwować ludzi na wiele sposobów - tak, abyśmy zaobserwowali to, co chciał nam pokazać.

Podłoże teoretyczne rozważań

Analiza bazuje na teorii tworzenia scenariusza oraz różnych obszarach psychologii.

Główne wnioski z wystąpienia

Realistyczny bohater to taki, którego osobowość można określić na wymiarach MBTI!

SESJA 2. Bohater filmowy w działaniach terapeutycznych

dr Mariusz Makowski
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
makowski@uek.krakow.pl

„Terapeuta oczami twórców filmowych: od Allena do de Barbaro”

Słowa kluczowe:

psychoterapia, terapeuta, film, fabuła, dokument

Terapia psychologiczna stanowi składnik kultury, toteż znajduje odzwierciedlenie w szeregu filmowych zobrazowań. W dziełach tych znajdują odbicie społeczne przekonania funkcjonujące na jej temat; od mitów i anegdotycznych odprysków do przedstawień dosłownych i dokumentalnych. W artykule dokonano przeglądu wybranych wizji działań psychoterapeuty, są tu odwołania do filmów Woody`ego Allena, Depresji Gangstera, izraelskiego BiTipul, amerykańskiego InTreatment, polskiego Bez Tajemnic. Pojawia się też dokument, na przykładach Psychodramy Titkowa, Konstelacji Gabryel i Nawet Nie Wiesz Jak Bardzo Cię Kocham Łozińskiego. W tekście dokonano analizy na ile wybrane przedstawienia terapeuty i terapii mają walor edukacyjny i promocyjny, a kiedy mają charakter dezinformacyjny.

Główna teza wystąpienia

W filmie spotykamy wachlarz zobrazowań psychoterapeuty.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Znaczenie społeczne psychoterapii, jej odbioru, dostępności, prawd i półprawd na jej temat.

Podłoże teoretyczne rozważań

Analiza dzieła filmowego, badania własne nad Bez Tajemnic z 2014 r.

Wyniki badań empirycznych

Dwukrotna projekcja odcinka Bez Tajemnic nie zwiększa wiedzy widzów o psychoterapii.

Główne wnioski z wystąpienia

Rysuje się paradoks polegający na tym, że w filmach stricte poświęconych psychoterapii terapeuta pokazany jest w sposób częstokroć schematyczny, podczas gdy bywa znacznie bardziej wiarygodny kiedy pojawia się w innych działach w sposób epizodyczny.

mgr Sylwia Wojtysiak
Poznański ośrodek Psychoterapii Integratywnej
sylwia.wojtysiak@gmail.com

„Bohater filmowy jako postać niefikcyjna. Psychokinoterapia - urzeczywistnianie nierzeczywistego”

Słowa kluczowe:

psychokinoterapia, analiza bohaterów filmowych, życie a film, postać filmowa a widz

Film niczym nie różni się od życia. Czy życie zatem różni się od filmu? Film jest naszą rzeczywistością, a rzeczywistość jest naszym filmem. Tak śmiało postawioną tezę, będę starała się uargumentować. W wystąpieniu poruszę kwestie związane z wykorzystaniem filmu w terapii, a powyższa teza jest podstawą autorskiego sposobu pracy psychoterapeutycznej. Z punktu widzenia psychokinoterapii© nie istnieje wyraźny podział na rzeczywistość filmową oraz rzeczywistość poza filmem, więc film często z terapią naturalnie się przeplata. Tak, jak terapia wplata się w życie.

Rozważania dotyczą celu oglądania filmów oraz tego jaką funkcję pełnią dla nas. Istotą jest to, czy to film kreuje rzeczywistość, czy rzeczywistość film. W tym obszarze wydaje się ważne przyjrzeć temu, czy działania i zachowania ludzi są motywowane wydarzeniami w filmie oraz postawą bohaterów. Wątkiem nie do pominięcia jest również wpływ życia twórcy. Poszukamy odpowiedzi, czy pod wpływem oglądania filmów jest możliwa zmiana postawy widza. Postawimy zatem pytanie o założenia filmoterapii czy kinoterapii.

Główna teza wystąpienia

Film niczym nie różni się od życia. Film jest naszą rzeczywistością, a rzeczywistość jest naszym filmem. Tak brzmi śmiało przeze mnie stawiana teza, którą w trakcie prezentacji będę chciała uargumentować. Wystąpienie poruszać będzie kwestie związane z wykorzystaniem filmu w pracy terapeutycznej i powyższa teza jest podstawą do autorskiego sposobu pracy psychoterapeutycznej. Z punktu widzenia psychokinoterapii© nie istnieje wyraźny podział na rzeczywistość filmową oraz rzeczywistość poza filmem, więc film często z terapią naturalnie się przeplata. Tak, jak terapia wplata się w życie.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Temat uznaję za ważny do poruszenia z kilku powodów. Pierwszym z nich są rozważania na temat w jakim celu oglądamy filmy, jakie role pełnią dla nas. Kwestia, która wydaje się być tu istotna to, czy to film kreuje rzeczywistość, czy rzeczywistość film. W tym obszarze wydaje się ważne przyjrzeć temu, czy działania ludzi są motywowane wydarzeniami w filmie oraz postawą bohaterów. Wątkiem nie do pominięcia jest również fakt, jak życie twórcy filmu wpływa na jego powstanie. Rozważania na ten temat pomogą poszukać odpowiedzi, czy pod wpływem oglądania filmów jest możliwa zmiana postawy widza. Szukana odpowiedź będzie zatem argumentem w dociekaniach o zasadność założeń filmoterapii czy kinoterapii.

Podłoże teoretyczne rozważań

Teorie psychoanalityczne, psychodynamiczne, behawioralno-poznawcze oraz systemowe w psychoterapii.

Wyniki badań empirycznych

Prezentacja będzie oparta na kilku case study, na podstawie których postawiłam wiele hipotez, na które zarazem znalazłam uzasadnienie. Jednym wnioskiem, które wynika z doświadczenia klinicznego, iż bohater filmowy jest dopełnieniem widza.

Główne wnioski z wystąpienia

Chciałabym, by słuchacze wystąpienia doświadczyli razem ze mną eksploracji tematu rzeczywistości i nierzeczywistości filmu i sami wyciągnęli dla siebie wnioski, co tą rzeczywistością jest.

mgr Joanna Mytnik
Uniwersytet w Białymstoku
mytnik.joanna@wp.pl

„Współczesny bohater filmów animowanych w kontekście filmoterapii – analiza wybranych postaci”

Słowa kluczowe:

Film animowany, filmoterapia, percepcja bohaterów filmowych, współczesne typy bohaterów filmów animowanych, oddziaływanie bohatera animowanego na widza. Współcześni bohaterowie filmów animowanych znacznie różnią się od swoich poprzedników pod względem charakterystyki postaci oraz w odniesieniu do prezentowanych postaw. Nowe typy bohaterów będące ważnym składnikiem opowiadania filmowego oddziałują na odbiorcę nie tylko pod względem emocjonalnym. Wykreowane, złożone pod względem charakterologicznym postaci posiadają ogromny potencjał wpływu poznawczego. Dzięki poruszonym problemom bliskim odbiorcom, możliwe jest zidentyfikowanie się z percypowanymi bohaterami, zasymilowanie z ich sytuacją lub uruchomienie innych mechanizmów oddziaływania. Postaci współczesnych filmów animowanych nie są już prostymi podmiotami opisanymi za pomocą głównego przymiotu lub alegorycznego odniesienia. Ważnym aspektem jest odchodzenie od prezentacji względnie stałej osobowości na rzecz przemian zachowania i wyznawanych wartości. Fakt ten stwarza doskonałą okazję do wykorzystania poszczególnych animowanych dzieł filmowych w ramach działań terapeutycznych.

Główna teza wystąpienia

Współcześni bohaterowie filmów animowanych znacznie różnią się od swoich poprzedników pod względem charakterystyki postaci oraz w odniesieniu do prezentowanych postaw.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Nowe typy bohaterów będące ważnym składnikiem opowiadania filmowego oddziałują na odbiorcę nie tylko pod względem emocjonalnym. Wykreowane, złożone pod względem charakterologicznym postaci posiadają ogromny potencjał wpływu poznawczego.

Podłoże teoretyczne rozważań

Dzięki poruszonym problemom bliskim odbiorcom, możliwe jest zidentyfikowanie się z percypowanymi bohaterami, zasymilowanie z ich sytuacją lub uruchomienie innych mechanizmów oddziaływania.

Główne wnioski z wystąpienia

Postaci współczesnych filmów animowanych nie są już prostymi podmiotami opisanymi za pomocą głównego przymiotu lub alegorycznego odniesienia. Ważnym aspektem jest odchodzenie od prezentacji względnie stałej osobowości na rzecz przemian zachowania i wyznawanych wartości. Fakt ten stwarza doskonałą okazję do wykorzystania poszczególnych animowanych dzieł filmowych w ramach działań terapeutycznych.

mgr Anna Szapert
SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie
annaszapert@yahoo.com

Paulina Czapska
SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie

„Poza zasadą intymności - sesja terapeutyczna na ekranie na podstawie filmu dokumentalnego Three Approaches to Psychotherapy (1964)”

Słowa kluczowe:

sesja terapeutyczna, film dokumentalny, intymność, gender

„Trzy podejścia do psychoterapii” (1964) to pierwsza próba wykorzystania języka filmu do przeniesienia indywidualnego doświadczenia psychoterapii do sfery publicznej. Jako taka stała się bazą do budowania szerszej narracji o tym, czym jest psychoterapia, wizerunku psychoterapeuty i klienta oraz rozumienia tego, co się między nimi wydarza za zamkniętymi drzwiami gabinetu.

Analiza pierwszego dokumentu obrazującego doświadczenie psychoterapii dostarcza cennych obserwacji na temat początków kultury terapeutycznej, znaczenia ról płciowych w psychoterapii oraz zagadnienia intymności w kulturze popularnej. Dokument stanowi też interesującą bazę rozważań na temat początków przenikania się filmu i kultury terapeutycznej.

"Trzy podejścia do psychoterapii" to pierwsza odsłona kontynuowanego do dziś romansu kina z kulturą terapeutyczną. Obnaża obecne w paradygmacie psychologicznym stereotypy ról płciowych oraz kontrowersyjne kwestie etyczne związane z granicami intymności na ekranie i w gabinecie terapeutycznym.

Główna teza wystąpienia

„Trzy podejścia do psychoterapii” to pierwsza próba wykorzystania języka filmu do przeniesienia indywidualnego doświadczenia psychoterapii do sfery publicznej. Jako taka stała się bazą do budowania szerszej narracji o tym, czym jest psychoterapia, wizerunku psychoterapeuty i klienta oraz rozumienia tego, co się między nimi wydarza za zamkniętymi drzwiami gabinetu.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Analiza pierwszego dokumentu obrazującego doświadczenie psychoterapii dostarcza cennych obserwacji na temat początków kultury terapeutycznej, znaczenia ról płciowych w psychoterapii oraz zagadnienia intymności w kulturze popularnej. Dokument stanowi też interesującą bazę rozważań na temat początków przenikania się filmu i kultury terapeutycznej.

Podłoże teoretyczne rozważań

historia psychoterapii (psychoanaliza, podejście skoncentrowane na kliencie, Gestalt, terapia racjonalno-emotywna), krytyka feministyczna, antropologia filmu

Główne wnioski z wystąpienia

"Trzy podejścia do psychoterapii" to pierwsza odsłona kontynuowanego do dziś romansu kina z kulturą terapeutyczną. Obnaża obecne w paradygmacie psychologicznym a stosunkowo rzadko podkreślane stereotypy ról płciowych oraz kontrowersyjne kwestie etyczne związane z granicami intymności na ekranie i w gabinecie terapeutycznym.

SESJA 3. Wzorce i antywzorce (1)

dr Anna Bieganowska-Skóra
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
a.bieganowska@umcs.pl

„Co Ty wiesz o niepełnosprawności? - czyli, czy z filmów o niepełnosprawności można się czegoś nauczyć”

Słowa kluczowe:

model niepełnosprawności, wizerunek filmowy osoby z niepełnosprawnością

Niepełnosprawność jest tematem często eksploatowanym przez twórców filmowych. Ponieważ przeciętni obywatele wciąż jeszcze nie mają doświadczeń osobistych w kontakcie z osobą z niepełnosprawnością, to media, a zwłaszcza film pozostają głównym źródłem wiedzy o niepełnosprawności i przestrzenią kontaktu z osobą niepełnosprawną. Pedagodzy, psychologowie od lat apelują, by wykorzystać tę szansę. Problem w tym, że dla twórców filmowych bardziej od wymiaru edukacyjnego produkcji liczy się jej oglądalność, dlatego też często kreowany na ekranie wizerunek osoby z niepełnosprawnością nie ma za wiele wspólnego z rzeczywistym, zdarza się, że wprowadza widza w błąd. W artykule porównano sposób kreowania niepełnosprawnego bohatera w kilku współczesnych filmach z uwzględnieniem wymiaru edukacyjnego produkcji.

Główna teza wystąpienia

Należy analizować produkcje filmowe poświęcone zagadnieniu niepełnosprawności z perspektywy ich wymiaru edukacyjnego

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Tematyka roli wizerunków niepełnosprawności w filmie jest bardzo istotna dla praktyki pedagogicznej, a nieczęsto podejmowana przez badaczy. Analizy są nieliczne i wycinkowe.

Podłoże teoretyczne rozważań

Wyniki badań i analiz zawarte w publikacjach na temat edukacyjnej roli filmu (np.: szereg publikacji J. Plisieckiego, W. Jakubowskiego), artykuły i publikacje nt. roli wizerunków niepełnosprawności w procesie modyfikowania postaw społecznych wobec niepełnosprawności (np. H. Żuraw, C. Barnes, P. Longmore, A. Bieganowska)

Główne wnioski z wystąpienia

Wśród współczesnych produkcji filmowych poświęconych zjawisku niepełnosprawności widz znajdzie te promujące rzeczywisty i rzetelnie opracowany wizerunek osoby z niepełnosprawnością, ale też nie brakuje propozycji, które prezentują człowieka niepełnosprawnego przez pryzmat krzywdzących stereotypów.

mgr Anita Zawisza
Uniwersytet Warszawski
anitaazawisza@gmail.com

„Przekaz filmowy jako próba zwrócenia uwagi na różne aspekty starości - analiza wybranych filmów”

Słowa kluczowe:

Kino, Film, starość, ludzie starzy, problem społeczny

Pomimo siły emocjonalnej filmu, jaką na nas widzów wywierają, dzieła filmowe są nośnikami informacji, pozwalają nam poznać, zapoznać się z kimś, czy powiadają nas o danej sytuacji, zdarzeniu. Film jest zbudowany ze znaków, które zostały uporządkowane przez autora filmu z myślą o jego odbiorcach. Ponieważ to autor jest częścią wielkiego procesu komunikacji i to on nadaje komunikat w zgodnym z sobą stylem i treścią, którą chce przekazać. Autor musi wziąć pod uwagę granice tworzonych i przedstawianych znaków w filmie, gdyż istnieje zagrożenie niezrozumienia przekazu jak i filmu. Dlatego też forma estetyczna wplatana pomiędzy formę znaku i treści jest dziś nazywana sztuką do zrobienia przez filmowców, aby nie przekroczyć granic niezrozumiałości. Zrozumienie znaków przez odbiorców, reakcja ich odbioru, zależy niewątpliwie od ich kultury osobistej. Znaki filmowe poddają się zmianom upływającego czasu, jedne wychodzą z mody by zrobić miejsca nowym trendom. Tak samo dzieje się z publicznością filmów.

Starsze pokolenia, które jeszcze wychowały się na filmach czarno-białych mogą nie zrozumieć niektórych znaków filmowych, czy zwrotów językowych, które w dzisiejszych czasach są używane jako łącznik z młodą publicznością.

Główna teza wystąpienia

Starość można określić jako problem społeczny XXI wieku, który filmowy coraz chętniej przedstawiają w swoich dziełach pod różnymi aspektami.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Starość jest nieunikniona. Jest to proces do którego zmierzamy. Warto więc zwrócić uwagę, w jaki sposób polskie kino przedstawia i umiejscawia ludzi starych i w jakich relacjach ze społeczeństwem.

Podłoże teoretyczne rozważań

Podłożem teoretycznym rozważań danego referatu jest kwestia poruszania tematu starości i ludzi starych w polskiej kinematografii. Czy w kinie komercyjnym, czy artystycznym jest jeszcze miejsce na starość?

Główne wnioski z wystąpienia

Głównymi wnioskami z wystąpienia są przede wszystkim rozwijające się polskie kino i nowa fala twórców. Poza tym, coraz wyraźniejsza obecność artystów, twórców, aktorów starszego pokolenia w kinie ostatniej dekady.

mgr Barbara Astaszow
JerBa Skills
b.astaszow@jerbaskills.pl

„Filmowi podróżnicy w czasie. Psychologiczna analiza bohaterów i wpływ ich doświadczeń na widza”

Słowa kluczowe:

psychologia czasu, mentalne podróże w czasie, czas a myślenie i emocje, czas a kultura i technologia, wizualizacja czasu i jego znaczenia w filmie.

Człowiek posiada unikalną skłonność do dokonywania mentalnych podróży w czasie. Potrafi wracać myślami do przeszłości i wspomnień, wyobrażać sobie przyszłość lub tworzyć alternatywne scenariusze. Filmowi bohaterowie niejednokrotnie sami inicjują podróże w czasie chcąc zmienić lub przyjrzeć się przeszłość lub poznać przyszłość. Czasami wpadają w pętle czasu, próbując odnaleźć wrota do swojej współczesności. Są też tacy, którzy stali się więźniami czasu lub jego chronologii. Jakie są motywy działań bohaterów przemieszczających się w różnych wymiarach czasu? Jaki wpływ mają doświadczenia związane z przekraczaniem linearnych granic czasu na ich świadomość, zachowanie, emocje? Czy dla widzów to tylko wymyślona przygoda, bodziec do refleksji, a może coś jeszcze?

Główna teza wystąpienia

Czas jako kluczowy czynnik organizujący, często determinujący myślenie, emocje i zachowania ludzi.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Determinujące znaczenie czasu, jego postrzeganie i sposoby jego odczuwania mają bezpośredni wpływ na jakość „teraźniejszego” życia oraz poszukiwanie własnej tożsamości we współczesnym świecie. Filmy poruszające tę tematykę mogą stanowić swoiste studia przypadków nad osadzeniem człowieka w różnych perspektywach czasowych oraz ukazać jak taka filmowa wizualizacja może mieć wpływ na widza.

Podłoże teoretyczne rozważań

Psychologia czasu m.in. podejście Sobol-Kwapińskiej, Nosala i Bajcar, Zimbardo.
Mentalne podróże w czasie.

Główne wnioski z wystąpienia

Motywacja do podróżowania w czasie może być postrzegane jako skłonność, czy umiejętność powodowana chęcią rozprawianie się z przeszłością, potrzebą zrozumienia teraźniejszości, budowaniem wiary, nadziei. Efektem takiego mentalnego zanurzenia się w różnych perspektywach czasowych, a czasem zawieszenia może być rozwijanie zdolności umysłowych, ćwiczenie myślenia hipotetyczno-dedukcyjnego czy nawet kreatywnego. Można też w tym upatrywać pewnej formyterapii, złapania balansu, lepszego postrzegania siebie w teraźniejszości, patrzenia na przyszłość z większym optymizmem oraz zaspokojenia naturalnej ciekawości - co będzie dalej.

mgr Kamila Rogowicz
Uniwersytet Śląski w Katowicach
kamila.rogowicz@gmail.com

„Bohater o tysiącu twarzy. Identyfikacja z postacią a sposób jej przedstawienia”

Słowa kluczowe:

identyfikacja, zwiastun filmowy, zwiastun książkowy

Wystąpienie ma na celu przedstawienie różnic w sposobie kreowania postaci w zwiastunach (filmowych i literackich) oraz wynikające z nich konsekwencje. Na przykładach konkretnych utworów pokazane zostanie, w jaki sposób za pomocą środków filmowych twórcy mogą przenosić akcenty, czyniąc głównymi bohaterami różne postacie i prowokując widzów do identyfikacji z nimi. Unaocznili to również, jak dalece decyzje twórców filmowych wpływają na odbiór postaci jako wzorca lub antywzorca. W wystąpieniu wykorzystane zostaną dotychczasowe badania nad wpływem identyfikacji na rozwój młodych odbiorców (m.in. publikacje E. Szol czy M. Hopfinger).

Główna teza wystąpienia

Wystąpienie ma przedstawić różnice w sposobie przedstawiania postaci w zwiastunach filmowych i książkowych oraz wynikające z tego konsekwencje dla procesu identyfikacji.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Decyzje twórców filmowych dotyczące sposobu przedstawienia postaci wpływają na jej odbiór jako wzorca lub antywzorca.

Podłoże teoretyczne rozważań

Podłożem teoretycznym będą przede wszystkim publikacje dotyczące wykorzystania mechanizmu identyfikacji w działaniach edukacyjnych.

Główne wnioski z wystąpienia

Twórcy filmowi, stosując odpowiednie środki, mogą wpływać na to, z którymi bohaterami utożsamia się odbiorca, nie zmieniając przy tym np. fabuły.

dr Leszek Będkowski
AJD w Częstochowie
leszekbedkowski@wp.pl

„Lekcja miłości. Bohaterowie Amour Michaela Hanekego w kontekście świadectw odbioru filmu”

Słowa kluczowe:

Haneken, eutanazja, miłość, rodzina

Miłość Michaela Hanekego oraz recenzje utworu austriackiego reżysera koncentrują się na odczuciach filmowych bohaterów i relacjach między nimi jako ściśle związanych z tytułowym uczuciem. Świadectwa odbioru filmu ujmują je nie tylko w kontekście odwiecznych pytań o pojmowanie miłości, ale przede wszystkim w kontekście refleksji nad etycznymi aspektami przedstawionej historii i zarazem dostrzeganymi w filmie wzorami / antywzorami postaw i zachowań bohaterów. Co istotne, kreacje głównych postaci skłaniają do formułowania sądów wartościujących i budowania szerszej refleksji zarówno na temat kondycji człowieka, jak i współczesnej rodziny czy społeczeństwa. Podkreślić należy, że wzorce wartości, postaw i norm zachowań zostały powiązane z wnikliwie obserwowaną w filmie sytuacją (relacją), co skłania odbiorców do refleksji nad konkretnymi postawami i normami. Jednocześnie, obecne w dziele niedopowiedzenia pozostawiają film otwartym na odmienne interpretacje i związane z nimi oceny zjawisk, zachodzących w otaczającej nas rzeczywistości społecznej.

Główna teza wystąpienia

"Miłość" Michaela Hanekego jest (nie)jednoznacznym nośnikiem wartości, wzorców postaw i norm zachowań, odnoszących się do najistotniejszych aspektów naszego życia.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

"Miłość" Michaela Hanekego oraz recenzje utworu austriackiego reżysera koncentrują się na odczuciach filmowych bohaterów i relacjach między nimi jako ściśle związanych z tytułowym uczuciem. Świadectwa odbioru filmu ujmują je przy tym nie tylko w kontekście odwiecznych pytań o pojmowanie miłości, ale przede wszystkim w kontekście refleksji nad etycznymi aspektami przedstawionej historii i dostrzeganymi w filmie wzorami / antywzorami postaw i zachowań bohaterów. Co istotne, skłaniają one do formułowania sądów wartościujących i budowania szerszej refleksji zarówno na temat kondycji człowieka, jak i współczesnej rodziny czy społeczeństwa.

Podłoże teoretyczne rozważań

W rozważaniach zostaną przywołane refleksje badawcze, dotyczące kultury codzienności (potocznych tekstów kultury jako wzorców wartości, postaw i norm), analizy dyskursu (dyskurs recenzji) oraz współczesnej retoryki (wartości a normy zachowań).

Główne wnioski z wystąpienia

Bohaterowie filmu "Miłość" są nośnikami wzorców wartości, postaw i norm zachowań. Zostały one powiązane z wykreowaną w filmie wnikliwie obserwowaną sytuacją (relacją), co prowadzi do refleksji nad konkretnymi postawami i normami. Jednocześnie, obecne w dziele niedopowiedzenia pozostawiają film otwartym na odmienne interpretacje i związane z nimi oceny zjawisk, zachodzących w otaczającej nas rzeczywistości społecznej.

SESJA 4. Psychologiczne tropy w twórczości filmowej (2)

dr hab. Dagmara Drzazga
Uniwersytet Śląski w Katowicach
dagmara.drzazga@poczta.onet.pl

„Między poezją a kinem. Rafała Wojaczka traktat o umieraniu”

Słowa kluczowe:

Rafał Wojacek, poezja, film, śmierć

Rafał Wojacek jawi się zarówno jako jeden z najważniejszych polskich powojennych poetów, jak i postać kultowa. Jego drapieżna twórczość zapada głęboko w podświadomość, ale - nawet dzisiaj - jest odrzucana przez mniej odczytanych odbiorców. Szokuje dążenie poety do śmierci, brutalna nieraz erotyka, gra z samym sobą jako "tym innym". Mija prawie 20 lat od słynnej realizacji Lecha Majewskiego "Wojacek". Reżyser wykreował na użytek filmu własny obraz autora "Innej bajki". Posłużył się przy tym wieloma metaforami wizualnymi.

Ja właśnie skończyłam swój film dokumentalny o mikołowskim poecie (produkcja dla TVP2). Powstaje pytanie: w jaki sposób - i czy w ogóle - splatają się ścieżki fabularne i dokumentalne dla stworzenia wizerunku tego samego przecież bohatera? Jak oderwać się od omawianej rzeczywistości, aby dotknąć tajemnicy? W jaki sposób pokazać "niewidzialne", czyli to, co jest poezją?

Główna teza wystąpienia

Tworzenie wizerunku bohatera w filmie fabularnym i dokumentalnym w odniesieniu do jego poezji.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Aby na przykładzie konkretnego bohatera przyjrzeć się procesowi kreacji i autokreacji w literaturze oraz na ekranie.

Podłoże teoretyczne rozważań

Życie i twórczość Rafała Wojaczka, film fabularny Lecha Majewskiego oraz własny film dokumentalny.

Główne wnioski z wystąpienia

Reżyser tworząc film ma prawo do własnej kreacji obrazu bohatera.

mgr Anna Ratkiewicz-Syrek
Uniwersytet Gdański
Gdański Teatr Szekspirowski
anratk@wp.pl

„Postać Williama Szekspira w filmie - tropy biograficzne”

Słowa kluczowe:

Szekspir, biografia, film

Referat przybliży sylwetkę Williama Szekspira reprezentowaną w różnych obrazach filmowych. Szekspir stanowi ciekawy przykład osoby realnej, której biografia jest jednak niepełna (tzw. "stracone lata") - co pozostawia duże pole do wyobraźni dla twórców filmowych. Interesujący jest szczególnie fakt, że młody człowiek z prowincjonalnego miasteczka stał się najwybitniejszym dramaturgiem wszechczasów i od wielu wieków istnieje (poprzez swoje dzieła ale też ciekawą i stale uzupełnianą przez szekspirologów biografię) w świadomości zbiorowej. W swych dziełach ukazał bogactwo postaci - postaw, zachowań i emocji - wykazując się głęboką znajomością ludzkiej natury. Podstawą teoretyczną wystąpienia jest publikacja "Szekspir. Stwarzanie świata" autorstwa prof. Stephena Greenblatta z Uniwersytetu Harvarda.

Główna teza wystąpienia

Referat przybliży obecność Williama Szekspira w obrazach filmowych - zarówno inspirowanych jego biografią jak i jego bogatą twórczością (dramaturga i poety). Wystąpienie jest próbą analizy psychologicznej postaci istniejącej w świadomości zbiorowej i będącej jednym z filarów sztuki nowożytnej.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

William Szekspir (jako postać realna oraz jako autor sztuk dramatycznych, poematów i sonetów) pojawia się w wielu obrazach filmowych, co dowodzi jego stałej i inspirującej obecności w kulturze masowej. Referat jest próbą wyjaśnienia fenomenu tej postaci oraz postaci przez niego stworzonych.

Podłoże teoretyczne rozważań

Zastosowana metodologia to analiza biograficzna. Inspirację do rozważań stanowi publikacja prof. Stephena Greenblatta "Szekspir. Stwarzanie świata", w której wybitny szekspirolog (zachowując chronologię zdarzeń) bada życie Szekspira i ukazuje je na tle społecznym, politycznym, artystycznym i towarzyskim Wielkiej Brytanii wieku XVI i XVII.

Główne wnioski z wystąpienia

William Szekspir (człowiek-fenomen) i jego twórczość stanowią źródło niewyczerpanych pomysłów dla różnorodnych twórców. W obrazach filmowych postać ta rysuje się jako fascynująca osobowość, doskonale znająca meandry ludzkiej duszy, potrafiąca w swych dziełach oddać wiarygodny rysunek psychologiczny postaci. Biografia Szekspira stanowi ciekawe uzupełnienie jego dzieł i pozwala odkryć w nich drugie dno.

dr Małgorzata Tasiemska
Uniwersytet Jagielloński
malgorzata.tasiemska@gmail.com

„Duchowe portrety Vincenta van Gogha w *Snach* Akiry Kurosawy”

Słowa kluczowe:

Duchowe portrety Vincenta van Gogha w „Snach” Akiry Kurosawy

Sekwencja ośmiu niezależnych fabularnie miniatur została połączona osobą śniącego podmiotu i jest określana, jako najbardziej autobiograficzny, a przy tym niezwykle film Kurosawy. Tematem referatu jest interpretacja miniatury pt. „Kruki”, w której zostały wykorzystane wybrane obrazy van Gogha. Autorska wizja reżysera grupuje wybrane dzieła w dwóch tryptykach po lewej i prawej stronie autoportretu ich twórcy, co w dalszej kolejności tworzy wrażenie swoistych duchowych portretów van Gogha, jego podświadomych lęków i świadomych dążeń.

Główna teza wystąpienia

Zastosowany przez Kurosawę kod wizualny, stanowi ekspresję ilustrującą emocje w życiu van Gogha.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Kurosawa w swych filmach operował wizualnymi metaforami, uznając warstwę werbalną za drugorzędną. Niechętnie objaśniał przesłanie swych dzieł, przez co jego intencje bywają zniekształcane lub niezrozumiane. "Sny" należą do najbardziej zagadkowych i powierzchownie opisywanych obrazów reżysera.

Podłoże teoretyczne rozważań

Referat stanowi fragment pracy magisterskiej będącej analizą filmu "Sny". Wykorzystałam w niej m.in. teorie dotyczące ekspresji kolorów i symboli.

Główne wnioski z wystąpienia

Umieszczenie dzieł van Gogha w filmowej galerii jest nieprzypadkowe, swą wymową przybliżają widzowi duchową sylwetkę ich twórcy.

mgr Monika Tarnowska
Uniwersytet Śląski w Katowicach
monika99554@wp.pl

„Portret artysty w kinie Carlosa Saury”

Słowa kluczowe:

tancerz, balet, gra, kultura, artysta W swym kinie muzycznym Carlos Saura kreśli, a właściwie rozgrywa we właściwy sobie sposób, portret artysty tancerza. W niezwykle widowiskowy sposób stwarza w swych filmowych obrazach charakterystykę profesjonalnego tancerza. Tancerze hiszpańscy wyróżniają się na tle innych artystów swoją indywidualnością. Każdy tancerz jest solistą. Portretowanie słynnych artystów, z wykorzystaniem elementów backstage musical, jest ewidentnie specjalnością hiszpańskiego twórcy. Profil zawodowy tancerzy, jak też Saurowska choreodramatyka filmowa, składają się na żywy autentyczny obraz wybranych kultur iberoamerykańskich oraz określone rozumienie pojęcia baletu.

Baletowe predylekcje Saury wychodzą naprzeciw współczesnej diagnozie, mówiącej o tym, że: „Dokumentowanie roli poszczególnych tancerzy w społeczeństwach, których byli częścią jest bardzo istotne z punktu widzenia historii kultury, obszar ten jest jednak niemal zupełnie niezbadany” (A.P. Royce). Jedną ze znamienych cech produkcji zwanych backstage musical jest udział gwiazd lub słynnych tancerzy: „Historia tańca w musicalu filmowym jest ściśle związana z nazwiskami wielkich tancerzy, których osobowości wpływały zarówno na rozwój samego tańca, jak i musicalu filmowego” (A.G. Piotrowska). Współpraca Saury z wybitnymi choreografami ma szczególne znaczenie w przekazie omawianych filmów.

Do podjęcia proponowanego tematu skłania mnie deklaracja samego artysty i jego przeświadczenie o tym, że każdy z jego filmów jest grą, polegającą na interpretacji postaci filmowych dokonywanej na podobieństwo powszechnych zachowań międzyludzkich. Analogia gry aktorskiej wobec rzeczywistych gier interpersonalnych jest podstawą tworzenia widowisk w kinie Saury. Troska reżysera o tworzenie swych filmów na wzór gry oparta jest na obserwacji współczesnej kultury hiszpańskiej, której sens wypływa z wielowiekowej tradycji wychowywania do prowadzenia nieustannej gry życia. Życie jako dramat znajduje – zdaniem Saury – swe wielowarstwowe odzwierciedlenie w rozgrywanych światach teatru i filmu. W swoich analizach Saurowskiego kina podążam głównie tropem semantycznych rozwiązań wpływających z określonego wykorzystania języka i tańca na ekranie, korzystając głównie z elementów semantyki teoriogrowej (GTS). Filmy baletowe Carlosa Saury nie mogłyby powstać bez tancerzy. Co więcej, to właśnie tancerze

i ich profesja są jednym z głównych tematów tych filmów. Najprościej rzecz ujmując, wybrane przeze mnie filmy Saury są w dużej mierze efektem pracy baletu. Tancerze swym kunsztem dostarczają widzowi nie tylko estetycznej satysfakcji, ale przede wszystkim tłumaczą filozofię tańca, muzykę przeistaczają w gest i ruch wymowny, a tańcem swym przedstawiają i interpretują określoną kulturę. Jako przedstawiciel kina mistrzowskiego i autor choreodramatyki swych filmów Saura dba o to, aby ukazać pełną sylwetkę artysty – tancerza. Etos hiszpańskiego tancerza pozostaje mocno skoncentrowany na sobie, charakteryzuje się postawą por-se-una. Stąd bierze się określone rozumienie pojęcia baletu w Hiszpanii.

Główna teza wystąpienia

W swym kinie muzycznym Carlos Saura kreśli, a właściwie rozgrywa we właściwy sobie sposób, portret artysty tancerza. W niezwykle widowiskowy sposób stwarza w swych filmowych obrazach charakterystykę profesjonalnego tancerza. Tancerze hiszpańscy wyróżniają się na tle innych

artystów swoją indywidualnością. Każdy tancerz jest solistą. Portretowanie słynnych artystów, z wykorzystaniem elementów backstage musical, jest ewidentnie specjalnością hiszpańskiego twórcy. Profil zawodowy tancerzy, jak też Saurowska choreodramatyka filmowa, składają się na żywy autentyczny obraz wybranych kultur iberoamerykańskich oraz określone rozumienie pojęcia baletu.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Baletowe predykcje Saury wychodzą naprzeciw współczesnej diagnozie, mówiącej o tym, że: „Dokumentowanie roli poszczególnych tancerzy w społeczeństwach, których byli częścią jest bardzo istotne z punktu widzenia historii kultury, obszar ten jest jednak niemal zupełnie niezbadany” (A.P. Royce). Jedną ze znamienitych cech produkcji zwanych backstage musical jest udział gwiazd lub słynnych tancerzy: „Historia tańca w musicalu filmowym jest ściśle związana z nazwiskami wielkich tancerzy, których osobowości wpływały zarówno na rozwój samego tańca, jak i musicalu filmowego” (A.G. Piotrowska). Współpraca Saury z wybitnymi choreografami ma swe szczególne znaczenie w przekazie omawianych filmów.

Podłoże teoretyczne rozważań

Do podjęcia proponowanego tematu skłania mnie deklaracja samego artysty i jego przeświadczenie o tym, że każdy z jego filmów jest grą, polegającą na interpretacji postaci filmowych dokonywanej na podobieństwo powszechnych zachowań międzyludzkich. Analogia gry aktorskiej wobec rzeczywistych gier interpersonalnych jest podstawą tworzenia widowisk w kinie Saury. Troska reżysera o tworzenie swych filmów na wzór gry oparta jest na obserwacji współczesnej kultury hiszpańskiej, której sens wypływa z wielowiekowej tradycji wychowywania do prowadzenia nieustannej gry życia. Życie jako dramat znajduje – zdaniem Saury – swe wielowarstwowe odzwierciedlenie w rozgrywanych światach teatru i filmu. W swoich analizach Saurowskiego kina podążam głównie tropem semantycznych rozwiązań wpływających z określonego wykorzystania języka i tańca na ekranie, korzystając głównie z elementów semantyki teoriogrowej (GTS).

Główne wnioski z wystąpienia

Filmy baletowe Carlosa Saury nie mogłyby powstać bez tancerzy. Co więcej, to właśnie tancerze i ich profesja są jednym z głównych tematów tych filmów. Najprościej rzecz ujmując, wybrane przeze mnie filmy Saury są w dużej mierze efektem pracy baletu. Tancerze swym kunsztem dostarczają widzowi nie tylko estetycznej satysfakcji, ale przede wszystkim tłumaczą filozofię tańca, muzykę przeistaczają w gest i ruch wymowny, a tańcem swym przedstawiają i interpretują określoną kulturę. Jako przedstawiciel kina mistrzowskiego i autor choreodramatyki swych filmów Saury dba o to, aby ukazać pełną sylwetkę artysty – tancerza. Etos hiszpańskiego tancerza pozostaje mocno skoncentrowany na sobie, charakteryzuje się postawą *por-se-una*. Stąd bierze się określone rozumienie pojęcia baletu w Hiszpanii.

mgr Magdalena Grundwald
Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach
magdalena.grundwald@gmail.com

„Przestrzeń spotkania i obcowania z drugim na przykładzie gestów dłoni w filmach Roberta Bressona”

Słowa kluczowe:

Spotkanie, Gest, Dotyk, Pytanie, Dłonie. Badanym problemem jest przestrzeń spotkania i obcowania z drugim na przykładzie gestów dłoni w filmach Roberta Bressona. Według Arystotelesa wszystkie ruchy potrzebują przyczyny. Jeśli przyczyna ruchu ustanie, ustanie ruch. Tak, jak pomiędzy pytaniem a odpowiedzią jest zawieszenie, napięcie tak pomiędzy gestem a gestem jest bezruch, zatrzymanie. Badanie tego napięcia pozwala pochylić się nad kwestią pytania, bo ruch również może być pytaniem. W filmowych poszukiwaniach Roberta Bressona dłoń obok dłoni położona - w bezruchu – czeka na odpowiedź. Czy kobieta odsunie swoją dłoń czy pozwoli się dotknąć? Odpowiedź może zawierać się w zatrzymaniu, geście, dotyku co jest wdzięcznym tematem do rozważań i obserwacji.

Główna teza wystąpienia

Gesty dłoni bardziej wymowne, niż wypowiedane słowa.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Obserwacja dłoni w zbliżeniu filmowym pozwala wysunąć wnioski na temat tożsamości i intencji bohatera, a tym samym stanowić punkt wyjścia do rozważań na temat psychologii postaci.

Podłoże teoretyczne rozważań

Ks. Józef Tischner (filozofia dramatu), Koncepcja komunikacji symbolicznej Georga Meada, Arystoteles (Leśniak K.: Wstęp. W: Arystoteles: Metafizyka.).

Główne wnioski z wystąpienia

Gesty dłoni są pochwłą spotkania. Ludzie posługując się gestem nadają znaczenie i wartość sobie i drugiemu. Nawiązując dialog, człowiek pokazuje swoją otwartość i odpowiedzialność.

Człowiek jest stworzony do obcowania z drugim, w przeciwnym razie zatracą człowieczeństwo. Milczenie jest trudniejsze niż kłamstwo bo jest świadectwem odrzucenia drugiego.

SESJA 5. Bohater filmowy w działaniach edukacyjnych

dr Anna Brosch
Uniwersytet Śląski w Katowicach
anna.brosch@us.edu.pl

„Czy dzieci powinny się bać? – elementy grozy w filmach dla dzieci”

Różnorodne straszdyła towarzyszyły dzieciom od zawsze. Były obecne zarówno w literaturze dziecięcej, jak i filmach animowanych. Wystarczy wspomnieć jedną z bohaterek “Muminków” – ogromną postać, o białych oczach i wyszczerzonych zębach. Buka wzbudzała strach u niejednego malucha.

Jeszcze wcześniej, przed erą filmów animowanych elementy grozy towarzyszyły bohaterom popularnych baśni – wilk pożerający żywcem babcię Czerwonego Kapturka, Baba Jaga palona w piecu przez Jasia i Małgosię, czy siostry Kopciuszka z poobcinanymi palcami u stóp.

Współczesne adaptacje filmowe oparte na dawnych baśniach mocno złagodziły wszelkie detale związane z okrucieństwem i dzisiaj trudno wyobrazić sobie dziecko oglądające Małą Syrenkę, która wybrała własną śmierć niż zabójstwo ukochanego księcia. Stąd pojawiają się pytania – W jaki sposób groza w filmach dla dzieci ewaluowała na przestrzeni ostatnich lat? Czy elementy grozy powinny być obecne w filmach dla dzieci? Jeżeli tak, to jaka jest ich rola? A może słusznie ujął to Bruno Bettelheim, pisząc w książce Cudowne i pożyteczne – o znaczeniach i wartościach baśni, że „dorośli rozumieją baśnie zbyt dosłownie”?

mgr Aleksandra Różańska
Uniwersytet Jagielloński
o.m.rozanska@gmail.com

„Bohater filmowy jako inspirator szkoleniowca”

Słowa kluczowe:

proces grupowy, role grupowy, gry szkoleniowe, film pełnometrażowy

Literatura z propozycjami ćwiczeń warsztatowych, film wykorzystuje jako narzędzie terapeutyczne, edukacyjne, czy socjoterapeutyczne. Zastosowanie filmu w tym kontekście ma wartość dla uczestników grupy. Prezentacja ma na celu pokazanie przykładów filmów, które mogą być użyteczne dla szkoleniowca jako metoda samorozwoju. Podstawowym pytaniem jest to czego może nauczyć się szkoleniowiec z filmu? Jakie treści mogą być użyteczne podczas prowadzenia zajęć z grupą? Analizie poddany zostanie m.in. film „Dobrze się kłamię w miłym towarzystwie” w celu ukazania ról grupowych i procesu grupowego w warsztatach.

Główna teza wystąpienia

Film może być narzędziem edukacyjnym szkoleniowców, osób prowadzących warsztaty

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Osoby prowadzące warsztaty obok wiedzy teoretycznej muszą wykazywać się bogatymi kompetencjami miękkimi. Ponadto praca z grupą wymaga znajomości procesu grupowego.

Literatura opisuje etapy takiego procesu, wymienia role grupowe, jednak związane jest to z aspektem teoretycznym. Rozumienie procesu grupowego nabiera się wraz z doświadczeniem. Obserwacja grupy, relacji między bohaterami filmów może pomóc przygotować się do prowadzenia warsztatów i zauważyć to, co aktualnie ma miejsce w grupie uczestników w kontekście procesu grupowego.

Podłoże teoretyczne rozważań

Analizie poddany zostanie m.in. film „Dobrze się kłamię w miłym towarzystwie” na podstawie ról grupowych wymienianych przez M. Belbina oraz etapów procesu grupowego B. Tuckmana.

Główne wnioski z wystąpienia

Film może być metodą samorozwoju szkoleniowca. Analiza bohaterów może być próbą analizy uczestników warsztatów oraz procesu grupowego. Ponadto film może inspirować do tworzenia gier szkoleniowych, które były związane z fabułą filmu.

mgr Karolina Prymas-Jóźwiak
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Liceum Plastyczne w Poznaniu
oliran@tlen.pl

„Lekcja przez szybę. Film jako narzędzie metodyczne typu case study”

Słowa kluczowe:

metodyka, case study, wpływ filmu, edukacja dorosłych, nauczyciel

Lekcje otwarte (jako case study) w wielu polskich szkołach ponadgimnazjalnych należą do rzadkości. Doświadczony nauczyciel nieczęsto ma możliwości uczestniczenia w procesie analizy i dzielenia się warsztatem pracy w oparciu o obserwację lekcyjnego „tu i teraz”, którego elementem jest formułowanie i otrzymywanie informacji zwrotnej ze strony innych profesjonalistów. Na wyższych poziomach edukacyjnych wyczuwalny jest opór przed otwarciem lekcji dla obserwatorów i poddaniu jej refleksji w gronie pedagogów. Zatem wybrane fragmenty filmów mogą zostać potraktowane jako studium przypadku i stać się kanwą rozważań poświęconych analizie metod pracy dydaktycznej z wyższego poziomu, bez oceny, choć z informacją zwrotną. Odpowiednio dobrane lekcje filmowych nauczycieli potraktowane jako case study mogą zapełnić lukę metodyczną w obszarze nauczania „jak uczyć?”. Dla wielu dydaktyków ten materiał to źródło inspiracji zawodowej, okazja do refleksji czy przemodelowania własnego warsztatu pracy – niezależnie od stażu czy stopnia awansu zawodowego.

Główna teza wystąpienia

Lekcje otwarte (jako case study) w wielu polskich szkołach ponadgimnazjalnych należą do rzadkości. Doświadczony nauczyciel nieczęsto ma możliwości uczestniczenia w procesie analizy i dzielenia się warsztatem pracy w oparciu o obserwację lekcyjnego „tu i teraz”, którego elementem jest formułowanie i otrzymywanie informacji zwrotnej ze strony innych profesjonalistów.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Na wyższych poziomach edukacyjnych wyczuwalny jest opór przed otwarciem lekcji dla obserwatorów i poddaniu jej refleksji w gronie pedagogów. Zatem wybrane fragmenty filmów mogą zostać potraktowane jako studium przypadku i stać się kanwą rozważań poświęconych analizie metod pracy dydaktycznej z wyższego poziomu, bez oceny, choć z informacją zwrotną.

Podłoże teoretyczne rozważań

Studium przypadku w praktyce szkoleniowej.

Główne wnioski z wystąpienia

Odpowiednio dobrane lekcje filmowych nauczycieli potraktowane jako case study mogą zapełnić lukę metodyczną w obszarze nauczania „jak uczyć?”. Dla wielu dydaktyków ten materiał to źródło inspiracji zawodowej, okazja do refleksji czy przemodelowania własnego warsztatu pracy – niezależnie od stażu czy stopnia awansu zawodowego.

mgr Paulina Barańska
Szkoła Edukacji Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności oraz Uniwersytetu Warszawskiego
ps.baranska@gmail.com

„James Bond i Konrad Wallenrod: czyli jak rozmawiać w liceum o romantyzmie za pomocą współczesnego kina?”

Słowa kluczowe:

Współczesne kino, popkultura, superbohaterowie, romantyzm, liceum

Główna teza wystąpienia

Współczesny film może pomóc uczniowi w zrozumieniu problemów ukazanych w dawnej literaturze.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Jedynie 12% uczniów szkół ponadgimnazjalnych deklaruje, że nie ma problemów z czytaniem i zrozumieniem tekstów romantycznych. Temat referatu koncentruje się wokół tego, w jaki sposób nauczyciel może w czasie lekcji języka polskiego pomóc uczniom przezwyciężyć te trudności. Referat zawiera konkretne propozycje działań, które można wykorzystać na lekcjach języka polskiego zarówno w celu wprowadzenia wiadomości dotyczących romantyzmu jak i powtórzenia informacji.

Podłoże teoretyczne rozważań

Podstawową dla moich rozważań jest następująca teza prof. Bobińskiego: nie ma innej drogi prowadzącej do rozumienia współczesnej kultury niż film, rozumiany jako uniwersalny język audiowizualny. Założenie to wzbogacam jednak o refleksję, że współczesny film może stać się dla ucznia także drogą do rozumienia problemów ukazanych na kartach literatury (w tym przypadku romantycznej). Referat oparty jest między innymi na poniższych pozycjach bibliograficznych: W. Bobiński, Wykształcić widza. Sztuka oglądania w edukacji polonistycznej, Universitas, Kraków 2016. W. Bobiński, Teksty w lustrze ekranu. Okołoilmowa strategia kształcenia literacko-kulturowego, Universitas, Kraków 2011. W. Bobiński, Konteksty kulturowe w dydaktyce literatury, [w:] Polonista w szkole. Podstawy kształcenia nauczyciela polonisty; red. A. Janus-Sitarz, Kraków 2004. J. Hobot, Polonistyka szkolna a kultura masowa, [w:] Przygotowanie ucznia do odbioru różnych tekstów kultury, red. A. Janus-Sitarz, Kraków 2004. A. Powierska, R. Tomasik, W filmie, z filmem, o filmie i przez film czyli edukacja w związku z kinem, [w:] „Polonistyka”, nr 1, 2018.

Wyniki badań empirycznych

Udział w ankiecie wzięli uczniowie szkół ponadgimnazjalnych: 1. W wolnej chwili wolałbyś/wolałabyś: Obejrzeć film (62%), Przeczytać książkę (38%). 2. Czy tematy poruszane w tekstach romantycznych omawianych w liceum (np. w „Dziadach”, „Panu Tadeuszu”, „Kordianie”) uważasz za istotne? Tak (18%); Nie (21%); Nie mam zdania. Nigdy się nad tym nie zastanawiałem/am (4%); Częściowo tak, częściowo nie (57%). 3. Czy jest coś, co utrudnia Ci czytanie tekstów romantycznych? Można wybrać kilka odpowiedzi. Nie. Wszystko jest dla mnie jasne (12%); Nie rozumiem motywacji bohaterów (16%); Język tekstu jest dla mnie niezrozumiały (65%); Realia historyczne ukazane w tekście są dla mnie niejasne (26%); Temat utworu jest nieatrakcyjny (40%); Trudno mi utożsamić się z bohaterami (39%); Inne (2%). 4. Czy Twoim zdaniem czytanie tekstów romantycznych w szkole ma sens? Tak (30%); Nie (16%); Nie mam zdania (7%); Częściowo tak, częściowo nie (45%); Inne odpowiedzi (2%). 5. Przygotowując się na omawianie w czasie lekcji lektur szkolnych (np. „Dziadów”, „Pana Tadeusza”, „Kordiana”):Przeczytałem/am książki w całości (21%); Przeczytałem/am książki częściowo (18%); Przeczytałem/am książki i streszczenia częściowo (25%); Nie podjąłem/podjęłam próby

prze czytania książek (5%); Przeczytałem/am jedynie streszczenia (31%).

Główne wnioski z wystąpienia

W czasie czytania tekstów romantycznych uczniowie spotykają się z różnymi trudnościami, które wpływają często na fakt porzucenia lektury. Najczęściej wskazują oni na następujące przeszkody: język tekstu jest dla mnie niezrozumiały (65%)*, temat utworu jest nieatrakcyjny (40%), trudno mi utożsamić się z bohaterami (35%). • Jedynie 30% uczniów dostrzega sens w czytaniu tekstów romantycznych w szkole. • Jedynie 21 % deklaruje, że przygotowując się do lekcji dotyczących lektury romantycznej, przeczytało wskazaną książkę w całości. 31% uczniów deklaruje, że przeczytało jedynie streszczenie. • Trudno znaleźć inną niż film ogólnie dostępną formę artystyczną, w której zachodzi tak silne utożsamienie się widza/odbiorcy z bohaterem. Tę zależność można wykorzystać do budowania relacji między uczniami a tekstem literackim (np. przez wskazanie wspólnych dla tekstów i filmów schematów fabuły, zachowań czy problemów). • Współczesny film może stać się dla ucznia drogą do zrozumienia problemów ukazanych na kartach literatury dawnej – może więc pomóc uczniowi zaangażować się w problematykę ukazanąw tekście, a także pomóc mu utożsamić się z bohaterami utworów. • Obejrzanego filmu nie należy pozostawiać bez komentarza. • Przedstawienie autorskich pomysłów dotyczących wykorzystania współczesnych filmów opowiadających o losach superbohaterów do opowiedzenia o bohaterach romantycznych (odwołania do filmów: „Iron Man” reż. J. Favreau, „Mroczny Rycerz” reż. Ch. Nolan, „Skyfall” reż. S. Mendes). *W referacie powołuje się na przeprowadzone przeze mnie badania w styczniu 2018. W badaniu ankietowym wzięło udział 100 uczniów szkół ponadgimnazjalnych z różnych szkół w Polsce.

SESJA 6. Wzorce i antywzorce (2)

dr Mariola Paruzel-Czachura
Uniwersytet Śląski w Katowicach
mariola.paruzel-czachura@us.edu.pl

„Bohater filmowy i jego moralna niespójność”

Słowa kluczowe:

Moralna niespójność, moralna hipokryzja, etyczny dysonans, psychologia moralności, etyka

Podczas wystąpienia zostaną przedstawione przykłady niespójnych moralnie bohaterów filmowych. Tematyka niespójności moralnej jest obecna w psychologii od dawna. Jednakże w ostatnich latach coraz więcej badań poświęca się obszarowi psychologii moralności, w tym roli emocji i poglądów w percepcji stopnia moralności innych osób (Paruzel-Czachura, Dobrowolska, 2018). Autorka wystąpienia będzie odwoływać się do koncepcji moralnej spójności i niespójności (Paruzel-Czachura, 2016), ograniczonej etyczności (Chugh, Kern, 2016) moralnej hipokryzji (Batson, Thompson, Whitney, Strongman, 1991) i etycznego dysonansu (Barkan, Ayal, Ariely, 2015). Spójność i niespójność moralna dotyczą trzech aspektów moralności: zachowania, poglądów oraz emocji. Pojęcia te związane są z założeniem, że moralność to nie tylko to, co robimy, ale również to, co myślimy i to, co odczuwamy. Moralna niespójność bywa określana potocznie jako „moralna schizofrenia”. Pojawia się ona w przypadku niespójności między dwoma lub trzema aspektami moralności. Przykładowo, kłamamy chociaż uważamy że kłamstwo jest niedozwolone i nie odczuwamy z tego powodu poczucia winy.

Główna teza wystąpienia

Podczas wystąpienia zostaną przedstawione przykłady niespójnych moralnie bohaterów filmowych.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Tematyka niespójności moralnej jest obecna w psychologii od dawna. Jednakże w ostatnich latach coraz więcej badań poświęca się obszarowi psychologii moralności, w tym roli emocji i poglądów w percepcji stopnia moralności innych osób (Paruzel-Czachura, Dobrowolska, 2018).

Podłoże teoretyczne rozważań

Autorka wystąpienia będzie odwoływać się do koncepcji moralnej spójności i niespójności (Paruzel-Czachura, 2016), ograniczonej etyczności (Chugh, Kern, 2016) moralnej hipokryzji (Batson, Thompson, Whitney, Strongman, 1991) i etycznego dysonansu (Barkan, Ayal, Ariely, 2015).

Główne wnioski z wystąpienia

Spójność i niespójność moralna dotyczą trzech aspektów moralności: zachowania, poglądów oraz emocji. Pojęcia te związane są z założeniem, że moralność to nie tylko to, co robimy, ale również to, co myślimy i to, co odczuwamy. Moralna niespójność bywa określana potocznie jako „moralna schizofrenia”. Pojawia się ona w przypadku niespójności między dwoma lub trzema aspektami moralności. Przykładowo, kłamamy chociaż uważamy że kłamstwo jest niedozwolone i nie odczuwamy z tego powodu poczucia winy.

mgr Anna Piskorska
Uniwersytet Jagielloński
a.m.piskorska@gmail.com

„Film parenetyczny? Bohater nośnikiem ideologii”

Słowa kluczowe:

film biograficzny, biopic, literatura parenetyczna, osobowość charyzmatyczna

Biopic – czyli biographical pictures – może służyć nie tylko jako forma rozrywki, ale również jako narzędzie edukacyjne lub propagandowe. Z moich wstępnych obserwacji wynika, iż pewna grupa współczesnych filmów biograficznych jest tworzona według średniowiecznego wzorca literatury parenetycznej. Badane przeze mnie dzieła realizują w ten sposób bardzo klasyczny model wychowawczy: kształtują i propagują wzory postępowania związane z pewnymi postawami społecznymi, a zarazem pomagają publiczności w emocjonalnym zaangażowaniu się w poznawaną historię i budowaniu więzi z protagonistą, którego stawiają im za wzór.

W swoim wystąpieniu poddam analizie filmy biograficzne o największych duchowych przywódcach (m.in. o Jezusie Chrystusie, Mahomecie, Buddzie), by na tej podstawie wysnuć wnioski dotyczące specyfiki współczesnej filmowej twórczości parenetycznej ze wskazaniem bardziej i mniej oczywistych źródeł, z których owe schematy wzięły swój początek oraz tego, jakie ideologiczne cele poprzez owe schematy są realizowane.

Główna teza wystąpienia

Pewna grupa filmów biograficznych jest tworzona według schematu, który przywodzi na myśl średniowieczną literaturę parenetyczną ze względu na: zawartą w nich uproszczoną wizję świata i silną ideologizację przekazu poprzez konstrukcję głównego bohatera.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Film biograficzny to subgatunek filmowy, który cieszy się niezmiennie od momentu powstania ogromną popularnością wśród masowej publiczności. Pogłębiona świadomość schematu, na jakim opiera się pewien typ biopic pozwoli na lepsze zrozumienie warstwy ideologicznej przekazu filmowego.

Podłoże teoretyczne rozważań

Wsparcie metodologiczne znajduję przede wszystkim w pracach filmoznawców – znawców biopic (m.in. R. Altmana i D. Bingham) oraz teoriach filmu przedstawicieli tzw. krytyki ideologicznej (m.in. L. Althussera, J.-L. Baudry’ego).

Główne wnioski z wystąpienia

Wnioski dotyczą istnienia modelu współczesnej twórczości parenetycznej w obrębie sztuki filmowej ze wskazaniem bardziej i mniej oczywistych źródeł dla tego modelu oraz sposobów na konstruowanie bohatera jako nośnika przekazu ideologicznego.

mgr Piotr Kurowski
Uniwersytet Wrocławski
kurakopaniec@gmail.com

„Naśladować czy obserwować? Koncepcja umiarkowanego moralizmu Noela Carrola w odniesieniu do bohatera filmowego”

Słowa kluczowe:

konsekwencjonizm, propozycjonizm, identyfikacjonizm, klaryfikacjonizm, naśladownictwo

Czy kino jest odbiciem czy kreatorem naszego życia? Czy jesteśmy naśladowani, czy naśladowujemy. Bohater filmowy reprezentuje siebie, ale czy może wpływać na postawy odbiorcy? Jeśli tak, to w jakim zakresie i w oparciu o jakie mechanizmy? Odpowiedzi na te pytania próbuje udzielić współczesny filozof, badacz sztuki masowej Noel Carroll w stworzonej przez siebie koncepcji „umiarkowanego moralizmu”. Proponuje on przyjrzenie się psychologicznym mechanizmom i skutkom wpływania dzieła na odbiorcę. W swoim wystąpieniu proponuję zastosowanie koncepcji Carrola w odniesieniu do bohatera filmowego i jego psychicznej relacji z widzem.

Główna teza wystąpienia

Bohater filmowy wpływa na postawy odbiorcy.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Koncepcja N. Carrola proponuje alternatywny wobec dotychczasowych, namysł nad zakresem wpływu dzieła na odbiorcę.

Podłoże teoretyczne rozważań

Koncepcja "umiarkowanego moralizmu" Noela Carrola.

Główne wnioski z wystąpienia

Proponowany przez Carrola transakcjonizm przybliży do rozumienia relacji pomiędzy dziełem a odbiorcą.

dr Joanna Stojer-Polańska
Uniwersytet Humanistycznospołeczny SWPS w Warszawie
joanna.stojer@gmail.com

mgr Tomasz Waclawek
Zakład Karny w Trzebini
tomasz.waclawek@sw.gov.pl

mgr Elżbieta Krakowska
Centralny Zarząd Służby Więziennej

"Medialny sprawca przestępstwa" - sposób na zarobek czy szansa na resocjalizację?

Słowa kluczowe:

przestępczość w mediach, filmy kryminalne, scenariusze filmowe

Tematyka wystąpienia poświęcona zostanie przestępcom, którym media poświęciły dużo uwagi - ze względu na poważny charakter przestępstwa, drastyczność działania bądź nietypowe modus operandi. Część sprawców stała się "celebrytami", udzielają wywiadów, piszą książki, sprzedają prawa do sfilmowania swojej historii. Czy takie działania pomagają w procesie resocjalizacji sprawcy, czy też są formą zarobkowania na popełnionym czynie? Przedstawione zostaną konkretne przypadki sprawców w kontekście "istnienia w mediach" i konsekwencji nagłośnienia przypadku kryminalnego.

Główna teza wystąpienia

Poważni przestępcy stają się "celebrytami"

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Brak badań w tym zakresie.

Podłoże teoretyczne rozważań

Odwrócona piramida przestępczości, fascynacja poważnymi sprawcami przestępstw

Główne wnioski z wystąpienia

"Medialność" sprawcy przestępstwa niesie konsekwencje - zarówno dla jego procesu resocjalizacji, dla ofiary i jej rodziny, ludzie zaś chcą oglądać historie oparte "na faktach".

mgr Anna Chmielińska
Uniwersytet Humanistycznospołeczny SWPS w Warszawie
a.m.chmielinska@gmail.com

„Oswajanie diabła, czyli czy psychopatów da się lubić”

Słowa kluczowe:

konflikt, AI, psychopatia, film

Celem wystąpienia jest zwrócenie uwagi na zmiany w typie preferowanego protagonisty na przestrzeni lat. Analiza znaczenia indywidualnego tych zmian oraz ich społeczne konsekwencje.

Zajęcie się tym tematem ma głęboki sens, ponieważ obraz modeluje. Treści z ekranu są inkorporowane (czasem bezrefleksyjnie) do wzorów zachowań. Przyglądając się bieżącej modzie w kinematografii możemy wnioskować o preferowanym stylu zachowań kolejnych pokoleń. Jesteśmy w momencie rozwoju cywilizacji, kiedy ważne będzie, abyśmy ustalili sami ze sobą, jak zamierzamy traktować jednostki psychopatyczne czy AI. Wybór wiązać się będzie z silnym konfliktem moralnym. Nie będzie tu wniosku zamykającego temat. Będą pytania

Główna teza wystąpienia

Celem wystąpienia jest zwrócenie uwagi na zmiany w typie preferowanego protagonisty na przestrzeni lat. Analiza znaczenia indywidualnego tych zmian oraz ich społeczne konsekwencje.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Zajęcie się tym tematem ma głęboki sens, ponieważ obraz modeluje. Treści z ekranu są inkorporowane (czasem bezrefleksyjnie) do wzorów zachowań. Przyglądając się bieżącej modzie w kinematografii możemy wnioskować o preferowanym stylu zachowań kolejnych pokoleń.

Podłoże teoretyczne rozważań

Teorie ewolucjonizmu, filozoficzne, biologiczne, psychoanaliza.

Główne wnioski z wystąpienia

Jesteśmy w momencie rozwoju cywilizacji, kiedy ważne będzie, abyśmy ustalili sami ze sobą, jak zamierzamy traktować jednostki psychopatyczne czy AI. Wybór wiązać się będzie z silnym konfliktem moralnym. Nie będzie tu wniosku zamykającego temat. Będą pytania.

SESJA 7. Psychologiczne tropy w twórczości filmowej (3)

mgr Agnieszka Kiejziewicz
Uniwersytet Jagielloński
agnes.kiejziewicz@gmail.com

„Postać jako narzędzie do ukazania przeżyć wewnętrznych reżysera. Bohaterowie filmów Shiny’ i Tsukamoto w kontekście przemian osobowości twórcy”

Słowa kluczowe:

Shinya Tsukamoto, biografia reżysera, gra aktorska, film japoński, Japonia

Oglądając filmy Tsukamoto można zaobserwować, że są one konstruowane (albo nabudowywane) wokół granej przez reżysera postaci stanowiącej jego mroczne alter ego. Rysy charakterologiczne bohaterów twórczości Japończyka stanowią połączenie jego przeżytych traum, niezrealizowanych fantazji przekraczających normy społeczne oraz poglądów na otaczającą rzeczywistość.

Tsukamoto pozostaje twórcą nieznanym i słabo opisanym na polskim gruncie.

Podczas gdy zachodnie analizy koncentrują się głównie na fabułach jego filmów, badacze nie poświęcili dotąd uwagi korelacji koncepcji poszczególnych bohaterów z samorozwojem reżysera. Warto także spojrzeć na jego filmy przez pryzmat biografii twórcy, który nieustannie odwołuje się do takich elementów jak złe relacje z ojcem czy poczucie wyobcowania ze społeczeństwa – co znajduje swoje odzwierciedlenie w przeżyciach protagonistów.

Śledząc koncepcje bohaterów kreowanych i odgrywanych przez Shiny’ę Tsukamoto na przestrzeni ponad trzydziestu lat jego działalności, można zauważyć, że filmografia reżysera stanowi spójny zapis rozwoju nie tylko jego warsztatu technicznego, ale również ewolucji poglądów.

Urzeczywistnianie transgresyjnych fantazji stanowi dla niego także sposób na rozrachunek z traumą dorastania bez akceptacji otoczenia dla jego działań twórczych i wykluczenia ze strony rodziców.

Podłożem teoretycznym będą opracowania dotyczące twórczości autora (np. Mes Tom, Iron Man. The Cinema of Shinya Tsukamoto, 2005) oraz publikacje poruszające tematykę wyobcowania i traumy społecznej na gruncie społeczeństwa japońskiego.

Główna teza wystąpienia

Oglądając filmy Tsukamoto można zaobserwować, że są one konstruowane (albo nabudowywane) wokół granej przez reżysera postaci stanowiącej jego mroczne alter ego. Rysy charakterologiczne bohaterów twórczości Japończyka stanowią połączenie jego przeżytych traum, niezrealizowanych fantazji przekraczających normy społeczne oraz poglądów na otaczającą rzeczywistość.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Tsukamoto pozostaje twórcą nieznanym i słabo opisanym na polskim gruncie.

Podczas gdy zachodnie analizy koncentrują się głównie na fabułach jego filmów, badacze nie poświęcili dotąd uwagi korelacji koncepcji poszczególnych bohaterów z samorozwojem reżysera. Warto także spojrzeć na jego filmy przez pryzmat biografii twórcy, który nieustannie odwołuje się do takich elementów jak złe relacje z ojcem czy poczucie wyobcowania ze społeczeństwa – co znajduje swoje odzwierciedlenie w przeżyciach protagonistów.

Podłoże teoretyczne rozważań

Podłożem teoretycznym będą opracowania dotyczące twórczości autora (np. Mes Tom, Iron Man. The Cinema of Shinya Tsukamoto, 2005) oraz publikacje poruszające tematykę wyobcowania

i traumy społecznej na gruncie społeczeństwa japońskiego.

Główne wnioski z wystąpienia

Śledząc koncepcje bohaterów kreowanych i odgrywanych przez Shiny'ę Tsukamoto na przestrzeni ponad trzydziestu lat jego działalności, można zauważyć, że filmografia reżysera stanowi spójny zapis rozwoju nie tylko jego warsztatu technicznego, ale również ewolucji poglądów.

Urzeczywistnianie transgresyjnych fantazji stanowi dla niego także sposób na rozrachunek z traumą dorastania bez akceptacji otoczenia dla jego działań twórczych i wykluczenia ze strony rodziców.

mgr Maria Mondry
SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny we Wrocławiu
mmondry@st.swps.edu.pl

"Michael Haneke- geniusz, czy bluźnierca. Analiza twórcy w oparciu o wybrane dzieła filmowe"

Słowa kluczowe:

twórca, filmowy, Haneke, analiza

„Robiąc filmy, radzę sobie z lękami i niepewnością”. Dzięki tworzeniu omijam gabinet psychiatry” mówi Michael Haneke. Uznawany za filmowe sumienie Europy. Laureat kilku Złotych Palm w Cannes. Reżyser udowadnia, że przemoc, lęk i poczucie winy to codzienność, której społeczeństwo panicznie się boi, a jednocześnie chce ją oglądać. Jego zdaniem jest to sposób na pogodzenie się z klęską i wstydem, na którą jesteśmy nieustannie narażeni. Twórcy często zarzuca się sadyzm wobecwidza, który jest wystawiany na beznamienne, wydłużone do granic możliwości kadry pełne okrucieństwa i bólu, bez użycia przesadnego dramatyzmu. Haneke uważa, że w swoich dziełach odchodzi od popkultury, wybierając konfrontację człowieka z jego największymi lękami. Wystąpienie będzie stanowić próbę analizy twórcy i jego dzieł odnosząc się bezpośrednio do wybranych filmów w oparciu o wiedzę psychologiczną z obszarów, takich jak: relacje międzyludzkie, parafilie, samotność, zaburzenia osobowości.

Główna teza wystąpienia

Próba uzyskania odpowiedzi na pytania dotyczące motywacji i ścieżki twórczej reżysera, jak i jego widzów powracających regularnie do kin na nowe dzieła Hanekego.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Michael Haneke uznawany jest za jednego z wybitniejszych współczesnych reżyserów. Planowana próba analizy jego twórczości jest niezwykle cenna dla zrozumienia motywacji widzów, którzy dzielą się radykalnie na tych, co kochają i tych, co nienawidzą twórczości Hanekego.

Podłoże teoretyczne rozważań

Analiza wybranych filmów w oparciu o dostępne informacje biograficzne na temat reżysera oraz aktualną wiedzę psychologiczną w wybranych obszarach pojawiających się w danych filmach.

Główne wnioski z wystąpienia

Próba zrozumienia ścieżki artystycznej reżysera w oparciu o wiedzę psychologiczną z zagadnień takich jak: bliskie relacje międzyludzkie, zaburzenia osobowości, samotność, parafilie

mgr Magdalena Paprotny
Uniwersytet Śląski w Katowicach
mpaprotny@interia.pl

„Człowiek poza granicą własnego gatunku – studium przypadku Timothy'ego Treadwella (*Grizzly Man* reż. W. Herzog)”

Słowa kluczowe:

transgresja, animal studies, trauma studies, Herzog

Kilka lat temu cała Ameryka żyła historią Timothy'ego Treadwella, byłego narkomana, który od kilkunastu lat rok w rok, w wakacje biwakował w kanadyjskim rezerwacie tuż obok siedliska niedźwiedzi grizzli. Ostatnie odwiedziny zakończyły się dramatycznie – Tim został zaatakowany i zjedzony przez niedźwiedzia. Co ciekawe, przez 13 lat mężczyźnie nie stała się żadna krzywda, a podchodził bardzo blisko do dzikich zwierząt. Werner Herzog tej tragicznej opowieści o tej specyficznej relacji ze zwierzętami poświęcił cały film. John Berger w swoich esejach poświęconych sposobom patrzenia pisał o spojrzeniu zwierzęcia. Wyraźnie zaznaczał, że różni się ono od spojrzenia, jakie śle człowiek w jego stronę.

Zwierzę patrzy na inne gatunki takim samym wzrokiem, nie różnicuje swojego patrzenia.

Człowiek próbuję zobaczyć w zwierzęciu siebie samego.

W swoim referacie postaram się pokazać, jak w filmie „Grizzly Man” reżyser próbował przedstawić tajemnicę przekraczania przez ludzi granic własnego gatunku. Przypadek Tima Treadwella wydaje się doskonałą egzemplifikacją dokonania tego dość niebezpiecznego aktu.

W świecie ludzi rywalizacja ma charakter bardziej pośredni, a w świecie zwierząt bardziej bezpośredni. Wydaje się, że Tim Treadwell oczekiwał podświadomie, że dzikie zwierzęta zrobiły taki postęp, jak on sam, jak ludzie – w swych codziennych kontaktach.

Przejście od Agambenowskiego zoé (które „wyraża zwykłą cechę życia wspólną wszystkim ożywionym bytom”) do bios (wyrażającego „formę lub sposób życia właściwe jednostce lub grupie”) zakończyło się klęską. Psychologicznie interesujące wydaje się to, jak mitologia cywilizowanej natury potrafi wpłynąć na instynkt samozachowawczy.

Główna teza wystąpienia

Transgresja to konstytutywna potrzeba człowieka

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Złożone relacje człowiek-zwierzę nadal wymagają dogłębnych badań. Moja praca jest próbą udzielenia odpowiedzi na pytanie o stawianie się zwierzęciem.

Podłoże teoretyczne rozważań

myśl Józefa Kozielskiego nt. transgresji

Główne wnioski z wystąpienia

Przekraczanie tajemnicy granic własnego gatunku otwiera przed człowiekiem nowe możliwości.

mgr Piotr Wajda
Uniwersytet Gdański

„Między dokumentem a pornografią. Szwedzkie filmy o seksie sprzed Złotej Ery Sexploitation”

Słowa kluczowe:

sexploitation, film dokumentalny, seksuologia, szwedzki grzech

Celem mojego wystąpienia jest wskazanie korelacji między „szwedzkim grzechem” jako zjawiskiem filmowym, a ukazywaniem seksualności na ekranie. W wystąpieniu pragnę zwrócić uwagę na kategorię szwedzkich „filmów o seksie” z czasów rewolucji obyczajowej, które bywają nie zawsze słusznie szufladkowane jako produkcje o pornograficznym charakterze. Badacze zjawiska (przede wszystkim anglo- i szwedzkojęzyczni) zwracają uwagę na potrzebę dokonania podziału i wyróżnienie z nurtu filmów sexploitation produkcji opowiadających w dokumentalny sposób o seksualności, tak jak ma to miejsce w kontekście kinematografii amerykańskiej.

Swoje wystąpienie zamierzam oprzeć o analizy tematu przeprowadzone przez szwedzkich badaczy, takich jak Mariah Larsson oraz Dan Kulick. Szwedzkie badania na temat szeroko rozumianego „kina rozbieranego” rzucają nowe tło na opisywane zjawisko.

Rola obecności seksuologa w filmie, analizowana w kontekście oceny produkcji pod kątem „pornograficzności”, różni się w zależności od epoki historycznej, w której dany obraz podlegał ewaluacji badaczy tematu. Podczas gdy w latach rewolucji obyczajowej obecność seksuologa nie wpływała na odmienną klasyfikację wybranych tytułów, obecnie obrazy „szwedzkiego grzechu” postrzegane są jako produkcje o charakterze edukacyjnym.

Główna teza wystąpienia

Celem mojego wystąpienia jest wskazanie korelacji między „szwedzkim grzechem” jako zjawiskiem filmowym, a ukazywaniem seksualności na ekranie. W wystąpieniu pragnę zwrócić uwagę na kategorię szwedzkich „filmów o seksie” z czasów rewolucji obyczajowej, które bywają nie zawsze słusznie szufladkowane jako produkcje o pornograficznym charakterze.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Badacze zjawiska (przede wszystkim anglo- i szwedzkojęzyczni) zwracają uwagę na potrzebę dokonania podziału i wyróżnienie z nurtu filmów sexploitation produkcji opowiadających w dokumentalny sposób o seksualności, tak jak ma to miejsce w kontekście kinematografii amerykańskiej.

Podłoże teoretyczne rozważań

Swoje wystąpienie zamierzam oprzeć o analizy tematu przeprowadzone przez szwedzkich badaczy, takich jak Mariah Larsson oraz Dan Kulick. Szwedzkie badania na temat szeroko rozumianego „kina rozbieranego” rzucają nowe tło na opisywane zjawisko.

Główne wnioski z wystąpienia

Rola obecności seksuologa w filmie, analizowana w kontekście oceny produkcji pod kątem „pornograficzności”, różni się w zależności od epoki historycznej, w której dany obraz podlegał ewaluacji badaczy tematu. Podczas gdy w latach rewolucji obyczajowej obecność seksuologa nie wpływała na odmienną klasyfikację wybranych tytułów, obecnie obrazy „szwedzkiego grzechu” postrzegane są jako produkcje o charakterze edukacyjnym.

mgr Artur Borowiecki
Uniwersytet Łódzki
a_borowiecki@o2.pl

„Problemy młodych ludzi we współczesnych amerykańskich serialach”

Słowa kluczowe:

problemy, serial, bohater serialowy, typ bohatera

Wraz z końcem XX wieku obserwujemy nowy etap w historii amerykańskiej telewizji. Dzieje się tak za sprawą seriali, które w ostatnich dwu dekadach przeżywają swój renesans, zawłaszczając przestrzeń zarezerwowaną dotąd dla rozrywki kinowej. Różnorodność podejmowanych przez twórców serialowych tematów powoduje, że możemy potraktować serial, jako zwierciadło problemów młodych ludzi. W referacie omówię autorski program edukacyjny skierowany do młodzieży licealnej polegający na wyodrębnieniu poszczególnych bohaterów wraz z omówieniem problemów, których są nośnikami. Poruszę takie tematy jak: autyzm, samobójstwo, problem narkomani, oraz trudności w nawiązywaniu relacji i rodzaj ostracyzmu społecznego. (13 powodów, The get down, Atypowy, Skins, Riverdale).

Główna teza wystąpienia

współczesny serial jako nośnik problemów społecznych młodzieży

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

popularność serialu i możliwość wykorzystania go jako narzędzia edukacyjnego

Podłoże teoretyczne rozważań

analiza tekstualna wybranych seriali

Główne wnioski z wystąpienia

problemy: samobójstwa, narkomani, alienacji społecznej

SESJA 8. Bohater filmowy w działaniach profilaktycznych

dr Karol Jachymek
SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie
kjachymek@swps.edu.pl

„Seksolatki i inni. Kino polskie jako narzędzie edukacji seksualnej w czasach PRL-u”

W rzeczywistości PRL-u (zwłaszcza w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych), z reguły z powodu braku innych rozwiązań systemowych, kino i inne teksty kultury popularnej często stanowiły swego rodzaju narzędzie edukacji seksualnej (choć trzeba podkreślić, że zazwyczaj mocno dyskusyjne i zastanawiające z dzisiejszej perspektywy). Co ciekawe, powstające wtedy filmy, podejmujące refleksję na temat życia seksualnego młodzieży i typowych dla niej (ryzykownych) praktyk, miały na celu nie tylko podnosić świadomość młodych osób w sferze seksu i dojrzewania, stając się tym samym swoistym projektem profilaktycznym, ale też, portretując zagubionych i osamotnionych bohaterów, starały się zabierać głos w sprawie niewydolności ówczesnych systemów wychowawczych. W swoim wystąpieniu chciałbym więc przyjrzeć się problematyce profilaktyki i wychowania seksualnego młodzieży, której ślad utrwalony został w polskich filmach. Kwestia ta, w mniejszym lub w większym zakresie, podjęta została m.in. w „Beacie” (1965) Anny Sokołowskiej, „Wojnie domowej” (1965-1966) Jerzego Gruzy, „Kto wierzy w bociany?” (1971) Heleny Amiradžibi i Jerzego Stefana Stawińskiego, „Seksolatkach” (1972) Zygmunta Hübnera, „Jak to jest” (1977) Henryka Dederki czy „Jak mnie kochasz?” (1985) Jana Jakuba Kolskiego.

mgr Anna Pyszkowska
Uniwersytet Śląski w Katowicach
a.pyszkowska@gmail.com

„Bohater filmowy w służbie profilaktyki HIV/AIDS - wyniki badań na podstawie interaktywnego warsztatu psychologicznej pracy z filmem”

Słowa kluczowe:

profilaktyka, hiv, aids, badanie empiryczne, psychologiczna praca z filmem

Psychologiczna praca z filmem może być wykorzystywana do działań profilaktycznych o szerokim zakresie.

Interaktywny warsztat dotyczący profilaktyki HIV/AIDS z wykorzystaniem elementów psychologicznej pracy z filmem miał na celu spełnienie dwóch założeń: promocję profilaktyki HIV oraz dostarczenie wiedzy o możliwości normalnego życia z wirusem. Warsztat był częścią projektu "Pozytywnie Otwarci", którego odbiorcami byli uczniowie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Badano związki pomiędzy postawami wobec osób z HIV/AIDS oraz empatią.

Uzyskane wyniki wskazują, że warsztaty poszerzają wiedzę uczniów z zakresu tematyki HIV/AIDS – zarówno subiektywnie (odczucie uczniów), jak i obiektywnie (sprawdzenie wiedzy).

Zajęcia istotnie zmniejszają poziom stygmatyzacji wobec osób żyjących z HIV/AIDS oraz strach uczniów przed przypadkowym zakażeniem w obu grupach badanych. Jednakże, możliwy jest wzrost negatywnych sądów na temat osób żyjących z HIV/AIDS wśród gimnazjalistów.

Główna teza wystąpienia

Psychologiczna praca z filmem może być wykorzystywana do działań profilaktycznych o szerokim zakresie.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Interaktywny warsztat dotyczący profilaktyki HIV/AIDS z wykorzystaniem elementów psychologicznej pracy z filmem miał na celu spełnienie dwóch założeń: promocję profilaktyki HIV oraz dostarczenie wiedzy o możliwości normalnego życia z wirusem. Warsztat był częścią projektu "Pozytywnie Otwarci", którego odbiorcami byli uczniowie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Podłoże teoretyczne rozważań

Badano związki pomiędzy postawami wobec osób z HIV/AIDS oraz empatią.

Wyniki badań empirycznych

W warsztatach wzięło w sumie udział 586 uczniów. W czasie warsztatów wykorzystywano trzy filmy: "Dziewczyna na plusie" (N=375), "Witaj w klubie" (N=206) i "Filadelfia" (N=78). Wykazano istotne statystycznie zmiany w postawach wobec osób chorych na AIDS i zakażonych HIV oraz obiektywnej wiedzy na temat HIV i AIDS w każdej z trzech grup. Zmniejszeniu uległy postawy cechujące się stygmatyzacją ($Z=15,44$) i negatywnymi sędami na temat chorych i zakażonych ($Z=12,81$). Odnotowano wzrost strachu przed zakażeniem ($Z=9,34$). Wykazano także, że istotnymi predyktorami mniejszej stygmatyzacji są empatyczna troska ($b^*=-0,29$, $r^2=0,08$) i umiejętność przyjmowania perspektywy drugiej osoby ($b^*=-0,28$, $r^2=0,08$).

Główne wnioski z wystąpienia

Reasumując, warsztaty poszerzają wiedzę uczniów z zakresu tematyki HIV/AIDS – zarówno subiektywnie (odczucie uczniów), jak i obiektywnie (sprawdzenie wiedzy). Zajęcia istotnie zmniejszają poziom stygmatyzacji wobec osób żyjących z HIV/AIDS oraz strach uczniów przed

przypadkowym zakażeniem w obu grupach badanych. Jednakże, możliwy jest wzrost negatywnych sądów na temat osób żyjących z HIV/AIDS wśród gimnazjalistów.

mgr Marta Banout
Uniwersytet Śląski w Katowicach
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 3 w Rybniku
martabanout@gmail.com

„Zdrowy optymizm czy bujanie w obłokach? - psychologia pozytywna w filmie”

Słowa kluczowe:

optymizm, zdrowie, humor, nadzieja

Modne poradniki i kursy obiecują odkrycie tajemnicy szczęścia i osiągnięcie celów sugerując, że za sukces odpowiedzialne jest pozytywne myślenie. Choć psychologia pozytywna od dawna podkreślała wartość optymizmu i nadziei dla dobrostanu człowieka, została częściowo zdyskredytowana przez płytką i naiwną pop-psychologię. Entuzjaści pozytywnego myślenia spotykają się z życiowymi kryzysami, w zderzeniu z którymi nie wystarcza pozytywna afirmacja czy mantra. Wiele osób, rozczarowanych niską efektywnością takiego sposobu myślenia i działania, podważa wartość optymizmu w ogóle. Wyzwaniem dla współczesnej psychologii staje się taka edukacja, która pozwoli odbiorcom uczyć się radości, nie wpadając w pułapkę naiwnego bujania w obłokach. Podłożem rozważań będą teorie związane z psychologią pozytywną oraz liczne popularnonaukowe publikacje dotyczące optymizmu, radości i uważności. Warto uczyć zdrowego optymizmu i wyraźnie podkreślać różnice między nim a koncepcjami pozytywnego myślenia.

Główna teza wystąpienia

Modne poradniki i kursy obiecują odkrycie tajemnicy szczęścia i osiągnięcie celów sugerując, że za sukces odpowiedzialne jest pozytywne myślenie. Choć psychologia pozytywna od dawna podkreślała wartość optymizmu i nadziei dla dobrostanu człowieka, została częściowo zdyskredytowana przez płytką i naiwną pop-psychologię.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Entuzjaści pozytywnego myślenia spotykają się z życiowymi kryzysami, w zderzeniu z którymi nie wystarcza pozytywna afirmacja czy mantra. Wiele osób, rozczarowanych niską efektywnością takiego sposobu myślenia i działania, podważa wartość optymizmu w ogóle.

Wyzwaniem dla współczesnej psychologii staje się taka edukacja, która pozwoli odbiorcom uczyć się radości, nie wpadając w pułapkę naiwnego bujania w obłokach.

Podłoże teoretyczne rozważań

Podłożem rozważań będą teorie związane z psychologią pozytywną oraz liczne popularnonaukowe publikacje dotyczące optymizmu, radości i uważności.

Główne wnioski z wystąpienia

Warto uczyć zdrowego optymizmu i wyraźnie podkreślać różnice między nim a koncepcjami pozytywnego myślenia.

mgr Jolanta Pisarek
PSINEMA
jola.pisarek@wp.pl

„Psychologia opieki nad pacjentem onkologicznym – psychoedukacja personelu medycznego z wykorzystaniem fragmentów filmów fabularnych”

Pacjent onkologiczny zdecydowanie bardziej niż zdrowy widzi pożądanego zakończenia happy endem. Diagnoza choroby nowotworowej stawia go w sytuacji kryzysu psychologicznego, który wiąże się z doświadczaniem stresu na płaszczyźnie poznawczej, emocjonalnej i behawioralnej. Dotychczasowe mechanizmy adaptacyjne w połączeniu z reakcjami i informacjami płynącymi z otoczenia pacjenta nadają kryzysowi pewną dynamikę. Podobnie jak w przypadku prognozowania efektów leczenia, tak i w kwestii psychologicznej adaptacji do choroby nie ma pewnych scenariuszy. Składa się na nią kilka etapów o różnym przebiegu i czasie trwania. Zmiana perspektywy pacjenta jest w dużej mierze warunkowana jego własnymi mechanizmami obronnymi, wsparciem społecznym i kontaktami z medycznym personelem. Komunikaty lekarzy i personelu medycznego mają kluczowy wpływ na wytworzony przez pacjenta obraz choroby, który w trakcie onkologicznego leczenia warunkuje jego motywację i reakcje emocjonalne. Zasadniczym celem 11 szkoleń przeprowadzonych w ramach regionalnego programu profilaktyki pierwotnej i wczesnego wykrywania nowotworów głowy i szyi „Zapobiegaj i działaj z głową” było zapoznanie personelu medycznego z psychologiczną sytuacją pacjenta onkologicznego z wykorzystaniem filmów fabularnych o tematyce onkologicznej, istotnych z punktu widzenia adaptacji pacjenta do choroby oraz praktyk personelu medycznego sprzyjających jej przyspieszeniu. Kluczem w doborze filmów była relacja lekarz-pacjent oraz styl komunikowania się personelu medycznego i pacjentów na różnych etapach reakcji na chorobę. Dzięki zaprezentowanym fragmentom i koncentracji na dialogach pacjent-lekarz i pacjent-psychoonkolog uczestnicy szkoleń – 141 lekarzy różnych specjalizacji i pielęgniarek pogłębili wiedzę o zachowaniach i emocjach pacjenta typowych dla kolejnych etapów reakcji na chorobę, istocie komunikacji z pacjentami onkologicznymi (przygotowanie do diagnozy, motywowanie do leczenia) oraz roli wsparcia otoczenia na kolejnych etapach leczenia i współpracy z rodziną pacjenta dla dobra chorego.

mgr Agnieszka Powierska
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Pracownia Ferment Kolektiv
agnieszka.powierska@ferment.com.pl

„Bezpieczeństwo w sieci – bohaterka filmu „Nerve” na ratunek gimnazjalistom”

Słowa kluczowe:

kino popularne, profilaktyka, Akademia Filmowa Multikina

W ramach mojego wystąpienia chciałabym przyjrzeć się potencjałowi edukacyjnemu filmu „Nerve” (reż. Henry Joost, Ariel Schulman, USA 2016). Choć nie jest to film festiwalowy – a to właśnie takie kino, jak sądzę, cieszy się szczególnym zaufaniem nauczycieli, uważam, że powinien on zostać doceniony jako punkt wyjścia do młodzieżowej refleksji na temat bezpieczeństwa w sieci oraz do krytycznego spojrzenia na narcystyczny wymiar współczesnej kultury. Film ten jest mi szczególnie bliski ze względu na jego obecność we współtworzonym przeze mnie ogólnopolskim programie edukacyjnym – Akademii Filmowej Multikina.

Oprócz regularnych comiesięcznych zajęć dla czterech grup wiekowych Akademia Filmowa Multikina prowadzi również dodatkowe zajęcia – o charakterze profilaktycznym – m.in. „Dwie strony sieci” – realizowany jedynie w Poznaniu we współpracy z Komendą Wojewódzką Policji projekt na temat cyberzagrożeń. Film „Nerve” figuruje w jego repertuarze.

W swoim wystąpieniu chciałabym zwrócić uwagę m. in. na poetykę obrazu (i w tym aspekcie referatu bliski mi będzie neoformalizm Davida Bordwella), która wyraźnie odwołuje się do najbardziej atrakcyjnych dla młodych widzów elementów popkultury. Przeanalizuję również, jakie ostrzeżenia może przynieść odbiór filmu, zestawiając narrację o wyborach nastoletniej Vee z tezami zawartymi w opracowaniach: „Symulakry i symulacja” Jeana Baudrillarda, „Tekst jako gra i świat. Modele narracyjności w kulturze współczesnej” Katarzyny Prajzner, „Facebook i społeczne konstrukcje narcyzmu. (O tożsamości zamkniętej w celi wizerunku)” Zbyszka Melosika i „To nie jest gra – estetyka immersyjna i kolektywne granie” Jane McGonial. Szczególnie ciekawe wydaje mi się wskazanie pokrewieństwa między konstrukcją „Nerve” a tzw. „Niebieskim wielorybem” – (wymagowaną?) grą, o której rzekomym krwawym żniwie donosiły w ubiegłym roku media. Dodatkowym elementem referatu będzie prezentacja dotychczasowych wyników pracy w ramach opisywanego projektu.

Główna teza wystąpienia

W filmie "Nerve" kryje się duży potencjał edukacyjny; jego seans to dobry punkt wyjścia do młodzieżowej refleksji na temat bezpieczeństwa w sieci oraz do krytycznego spojrzenia na narcystyczny wymiar współczesnej kultury.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

"Nerve" podejmuje istotne zagadnienia dla młodych uczestników kultury.

Podłoże teoretyczne rozważań

W swoim wystąpieniu chciałabym zwrócić uwagę m. in. na poetykę obrazu (i w tym aspekcie referatu bliski mi będzie neoformalizm Davida Bordwella), która wyraźnie odwołuje się do najbardziej atrakcyjnych dla młodych widzów elementów popkultury. Przeanalizuję również, jakie ostrzeżenia może przynieść odbiór filmu, zestawiając narrację o wyborach nastoletniej Vee z tezami zawartymi w opracowaniach: „Symulakry i symulacja” Jeana Baudrillarda, „Tekst jako gra i świat. Modele narracyjności w kulturze współczesnej” Katarzyny Prajzner, „Facebook i społeczne

konstrukcje narcyzmu. (O tożsamości zamkniętej w celi wizerunku)” Zbyszka Melosika i „To nie jest gra – estetyka immersyjna i kolektywne granie” Jane McGonial. Szczególnie ciekawe wydaje mi się wskazanie pokrewieństwa między konstrukcją „Nerve” a tzw. „Niebieskim wielorybem” – (wymagowaną?) grą, o której rzekomym krwawym żniwie donosiły w ubiegłym roku media.

Główne wnioski z wystąpienia

Poetyka filmu odwołuje się do najbardziej atrakcyjnych dla młodych widzów elementów popkultury, co wspomaga zainteresowanie młodzieży perypetiami Vee. "Nerve" może ułatwić młodym widzom krytyczne spojrzenie na problem immersyjności najnowszych mediów czy narastającej potrzeby kreowania swojego wizerunku. Gra będąca centralnym punktem fabularnym filmu z łatwością może zostać porównana przez młodych widzów do wszystkich mediów społecznościowych, z których korzystają - tym samym wnioski wyciągnięte z odbioru będą pouczające dla zdecydowanej większości publiczności.

mgr Maciej Rokus
Grupa Specjalna Płetwonurków RP
rokus.nurhydronaw@wp.pl

„Człowiek w obliczu żywiołu”

Słowa kluczowe:

samoratowanie, bezpieczeństwo na zamrzniętym akwenu, akcja ratunkowa, wezwanie pomocy

Grupa Specjalna Płetwonurków RP przygotowała film edukacyjny "Bezpieczne przebywanie i uprawianie sportów na zamrzniętych akwenach" na podstawie analizy wypadków i utonięć na pokrywie lodowej w oparciu o doświadczenie zawodowe. Wszystkie te przypadki, a w szczególności wypadki ze skutkiem śmiertelnym pozwoliły na wyciągnięcie wniosków, że do wypadku najczęściej dochodzi z winy człowieka (brak środków asekuracyjnych oraz ratunkowych, niezajomość technik samoratowania oraz sposobu reagowania na zagrożenia w wodzie na które narażony jest człowiek jako najłabsze ogniwo łańcucha). Film ma na celu zmniejszenie statystyki utonięć oraz popularyzacji wiedzy z zakresu bezpieczeństwa nad wodą. Jak udzielić pomocy sobie i innym nie narażając tym samym własnego życia. Jak wykształcić pierwszy prawidłowy odruch w sytuacji walki o własne życie w warunkach ekstremalnych. Bohater filmowy przed wejściem na plan bierze udział w szkoleniu teoretycznym oraz praktycznym na pokrywie lodowej angażując się tym samym w prace Grupy Ratowniczo-Poszukiwawczej aby przekonać się jak w rzeczywistości zachowuje się nieprzygotowany człowiek znajdujący się w obliczu śmierci.

Główna teza wystąpienia

Podjęte działania profilaktyczne mają na celu zmniejszenie statystyki utonięć oraz wykształcenie pierwszego prawidłowego odruchu w sytuacji zagrożenia życia.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Młodzi ludzie tracą życie popełniając błędy których można było uniknąć angażując się w działania profilaktyczne i edukacyjne.

Podłoże teoretyczne rozważań

Na kanwie doświadczenia zawodowego Grupa Specjalna Płetwonurków RP rozważyła szereg przypadków utonięć na zamrzniętych akwenach i na tej podstawie przygotowała realny scenariusz filmu.

Główne wnioski z wystąpienia

Im wyższy poziom edukacji i zaangażowania w dbanie o własne bezpieczeństwo tym mniejsza ilość wypadków.

SESJA 9. Wzorce i antywzorce (3)

dr Ewelina Wejbert-Wąsiewicz
Uniwersytet Łódzki
ewelina.wejbert@uni.lodz.pl

„Bohaterowie współczesnego kina polskiego– ujęcie socjologiczne”

Słowa kluczowe:

kino polskie, bohaterowie w filmie, socjologia filmu, analiza socjologiczna, wizerunki kobiet i mężczyzn. Celem artykułu jest odpowiedź na pytanie: kim są i jacy są bohaterowie kina polskiego, a następnie zaprezentowanie typologii bohaterów i bohaterek współczesnego filmu fabularnego w Polsce (mającego premierę kinową). Do analizy wybrano dzieła powstałe w ciągu ostatniej dekady. Wobec postaci filmowych zastosowano klasyczne pytania metryczkowe, ale i inne wymiary analizy. Ważny kontekst stanowi perspektywa socjogenetyczna badania filmów. Całość rozważań można potraktować jako szkic do portretu zbiorowego postaci filmowych obecnych w kinie polskim. Takie spojrzenie pozwala także śledzić korespondencję sztuki i rozrywki z rzeczywistością społeczno-kulturową.

Główna teza wystąpienia

Bohaterowie kina polskiego odzwierciedlają klasę średnią i kulturę dominującą.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Takie spojrzenie pozwala także śledzić korespondencję sztuki i rozrywki z rzeczywistością społeczno-kulturową.

Podłoże teoretyczne rozważań

Socjologia filmu.

Główne wnioski z wystąpienia

W polskim filmie fabularnym z lat 2005-2015 bohaterami są najczęściej współcześni Polacy, mężczyźni. Kobiety pojawiają się w zdecydowanej mniejszości, częściej na drugim lub trzecim planie. Słabo reprezentowane są mniejszości narodowe czy etniczne. Obraz kinowy polskiego społeczeństwa w XXI wieku to panorama klasy średniej, żyjącej w mieście. Bohater-zwycięzca w kinie polskim należy do rzadkości. Kobiety w filmie nadal widoczne są przede wszystkim w rolach drugoplanowych, ale zaobserwować można demokratyczną zmianę w tej kwestii, co wiązać należy z twórczością filmową kobiet, jak i zmianą świadomości społecznej.

mgr Anna Równy
Uniwersytet Gdański
annarowny@wp.pl

„Filmowi bohaterowie nowej podstawy programowej z języka polskiego do szkoły ponadpodstawowej – zachwycają, czy nie zachwycają? Wychowanie do wartości we współczesnej edukacji”

Słowa kluczowe:

bohater filmowy, podstawa programowa, wychowanie do wartości

Teza: Bohaterowie z filmów wyróżnionych w nowej podstawie programowej do języka polskiego w szkole ponadpodstawowej, wydają się być anachroniczni w konfrontacji ze światem współczesnej młodzieży i mogą okazać się nieskutecznym narzędziem wobec tzw. wychowywania do wartości. Ministerstwo Edukacji Narodowej, tworząc w nowej podstawie programowej języka polskiego do szkoły ponadpodstawowej listę filmów, które nauczyciele są zobowiązani obejrzeć z uczniami w czteroletnim/pięcioletnim cyklu szkoły średniej, nie konsultował się ze środowiskiem edukacji filmowej. Przywołane tytuły mogą okazać się nieskuteczne w realizacji kierunku polityki oświatowej państwa „Wzmacnianie wychowawczej roli szkoły”. Wychowanie z filmem i wychowanie do filmu to kształtowanie wielu kompetencji młodych ludzi, od poznawczych i emocjonalnych, do społecznych i interpersonalnych. Warto zastanowić się nad pytaniem, w jakich kontekstach osadzić przywołane przykłady, jak je obudować metodycznie, żeby stały się bliskie młodym ludziom? Czy możliwe jest uruchomienie procesu identyfikacji z wymienionymi bohaterami? Krótka analiza bohaterów filmowych w odwołaniu do:

„Amadeusza”, reż. Miloš Forman;

„Dekalogu”, reż. Krzysztof Kieślowski, wybrane filmy z cyklu;

„Lawy. Opowieści o „Dziadach” Adama Mickiewicza, reż. Tadeusz Konwicki;

„Nad Niemnem”, reż. Zbigniew Kuźmiński;

„Nocy i dni”, reż. Jerzy Antczak;

„Rękopisu znalezionego w Saragossie”, reż. Wojciech Jerzy Has;

„Sanatorium pod klepsydrą”, reż. Wojciech Jerzy Has;

„Zezowatego szczęścia”, reż. Andrzej Munk;

„Ziemi obiecanej”, reż. Andrzej Wajda

Wnioski:

1. Określenie klucza wyboru filmów dokonanego przez MEN.
2. Edukacja filmowa w polskiej szkole nie musi tylko i wyłącznie funkcjonować jako kontekst literacki (przewaga adaptacji filmowych).
3. Odpowiednio dobrany film jako skuteczne narzędzie w realizacji kierunku polityki oświatowej państwa „Wzmacnianie wychowawczej roli szkoły”

Główna teza wystąpienia

Bohaterowie z filmów wyróżnionych w nowej podstawie programowej do języka polskiego w szkole ponadpodstawowej, wydają się być anachroniczni w konfrontacji ze światem współczesnej młodzieży i mogą okazać się nieskutecznym narzędziem wobec tzw. wychowywania do wartości.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Ministerstwo Edukacji Narodowej, tworząc w nowej podstawie programowej języka polskiego do szkoły ponadpodstawowej listę filmów, które nauczyciele są zobowiązani obejrzeć z uczniami w czteroletnim/pięcioletnim cyklu szkoły średniej, nie konsultował się ze środowiskiem edukacji filmowej. Przywołane tytuły mogą okazać się nieskuteczne w realizacji kierunku polityki oświatowej

państwa „Wzmacnianie wychowawczej roli szkoły”. Wychowanie z filmem i wychowanie do filmu to kształtowanie wielu kompetencji młodych ludzi, od poznawczych i emocjonalnych, do społecznych i interpersonalnych. Warto zastanowić się nad pytaniem, w jakich kontekstach osadzić przywołane przykłady, jak je obudować metodycznie, żeby stały się bliskie młodym ludziom? Czy możliwe jest uruchomienie procesu identyfikacji z wymienionymi bohaterami?

Podłoże teoretyczne rozważań

Krótką analizą bohaterów filmowych w odwołaniu do: „Amadeusza”, reż. Miloš Forman; „Dekalogu”, reż. Krzysztof Kieślowski, wybrane filmy z cyklu; „Lawy. Opowieści o „Dziadach” Adama Mickiewicza, reż. Tadeusz Konwicki; „Nad Niemnem”, reż. Zbigniew Kuźmiński; „Nocy i dni”, reż. Jerzy Antczak; „Rękopisu znalezionego w Saragossie”, reż. Wojciech Jerzy Has; „Sanatorium pod klepsydrą”, reż. Wojciech Jerzy Has; „Zezowatego szczęścia”, reż. Andrzej Munk; „Ziemi obiecanej”, reż. Andrzej Wajda.

Główne wnioski z wystąpienia

1. Określenie klucza wyboru filmów dokonanego przez MEN.
2. Edukacja filmowa w polskiej szkole nie musi tylko i wyłącznie funkcjonować jako kontekst literacki (przewaga adaptacji filmowych).
3. Odpowiednio dobrany film jako skuteczne narzędzie w realizacji kierunku polityki oświatowej państwa „Wzmacnianie wychowawczej roli szkoły”.

mgr Katarzyna Ślania
Uniwersytet Śląski w Katowicach
kasia.slania@poczta.onet.pl

„Lider społeczny w filmowym kadrze na przykładzie filmu *Bogowie*”

Słowa kluczowe:

lider społeczny, przywódca, innowator, działalność prospołeczna

Liderzy społeczni to jednostki wyjątkowe, charakteryzujące się określonymi cechami takimi jak: wysoki stopień uspołecznienia, umiejętność współpracy, empatia, chęć niesienia pomocy innym, czy kreatywność. Wśród atrybutów liderek należy również następujące kompetencje: umiejętność motywowania innych do działania, rozdzielanie zadań na poszczególnych członków zespołu, czy reprezentowanie grupy. Niewątpliwie odgrywają oni bardzo ważną rolę w społeczeństwie, gdyż to dzięki nim "niemożliwe staje się możliwe", stąd też podejmują próbę ich charakterystyki. W swoim wystąpieniu na przykładzie głównego bohatera filmu "Bogowie" przedstawiając jego sylwetkę jako lidera chciałabym oprzeć się zarówno na osobowościowych, biograficznych jak i społecznych uwarunkowaniach, a także nawiązać do klasycznej teorii przywództwa Maxa Webera. Podsumowując warto zwrócić uwagę na wielość komponentów kształtujących postawę liderów społecznych, ich wpływ na jednostki z którymi współpracują oraz korzyści płynące dla całego społeczeństwa.

Główna teza wystąpienia

Liderzy społeczni to jednostki wyjątkowe, charakteryzujące się określonymi cechami takimi jak: wysoki stopień uspołecznienia, umiejętność współpracy, empatia, chęć niesienia pomocy innym, czy kreatywność. Wśród atrybutów liderek należy również następujące kompetencje: umiejętność motywowania innych do działania, rozdzielanie zadań na poszczególnych członków zespołu, czy reprezentowanie grupy.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Niewątpliwie odgrywają oni bardzo ważną rolę w społeczeństwie, gdyż to dzięki nim "niemożliwe staje się możliwe", stąd też podejmują próbę ich charakterystyki.

Podłoże teoretyczne rozważań

W swoim wystąpieniu na przykładzie głównego bohatera filmu "Bogowie" przedstawiając jego sylwetkę jako lidera chciałabym oprzeć się zarówno na osobowościowych, biograficznych jak i społecznych uwarunkowaniach, a także nawiązać do klasycznej teorii przywództwa Maxa Webera.

Główne wnioski z wystąpienia

Podsumowując warto zwrócić uwagę na wielość komponentów kształtujących postawę liderów społecznych, ich wpływ na jednostki z którymi współpracują oraz korzyści płynące dla całego społeczeństwa.

mgr Hanna Kowalska
Uniwersytet Wrocławski

„Ciało jako przedmiot i podmiot- ciało jako bohater w twórczości Urlicha Seidla”

Słowa kluczowe:

Bohater, ciało, cielesność, Ulrich Seidl

Celem wystąpienia jest próba usystematyzowania rozważań nad problematyką cielesności we współczesnej kinematografii, ze szczególnym uwzględnieniem filmów "Raj:Miłość", "Raj:Wiara", "Raj:Nadzieja", które składają się na "Trylogię cnót". Autorka wykaże, iż w swoim artystycznym dorobku reżyser koncentruje się na zagadnieniu ciała oraz cielesności i postrzega swoich bohaterów przez ów pryzmat, doprowadzając do ich uprzedmiotowienia. Ciało jest więc bardzo ważnym elementem kreacji bohaterów w twórczości Urlicha Seidla, który dzięki temu przegląda się w ich niedoskonałości, stając tym samym w opozycji do „obrazu ciała” afirmowanego przez współczesną kulturę. Przytoczone rozważania zostaną umieszczone w obszarze badań problematyką tabu i cielesności w kulturze i filozofii.

Główna teza wystąpienia

W twórczości Urlicha Seidla ciało komunikuje dodatkowe znaczenia, tworzy samodzielną formę – i w tym sensie pozostaje autonomicznym elementem filmowej narracji.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

ponieważ poszerzy to rozważania nad twórczością Urlicha Seidla i rozważania nad obrazem ciała w kulturze.

Podłoże teoretyczne rozważań

Rozważania zostaną umieszczone w obszarze badań problematyką tabu i cielesności w kulturze i filozofii, m.in. rozważań Moniki Bakke.

Główne wnioski z wystąpienia

U Seidla ciało staje się figurą wyeksponowaną na widok publiczny. Podmiotowość jest kształtowana poprzez zbudowanie obrazu własnego ciała jako spójnej całości.

mgr Anna Chrzanowiecka
SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie
achrzanowiecka@st.swps.edu.pl

„Różne oblicza kobiecych więzi w serialach”

Słowa kluczowe:

przyjaźń, frenemy, kobieta, serial, więź

Seriale coraz częściej promują wzorzec silnych postaci kobiecych, które wzajemnie się wspierają. Tytuły takie jak "Big Little Lies" czy "Insecure" pokazują kobietom, jak osiągać więcej poprzez wspólne działanie. Tendencja do takiej reprezentacji bohaterek i więzi ich łączących stoi w opozycji do zjawiska frenemy, które najczęściej pokazuje się w serialach skierowanych do młodzieży. W jaki sposób różne reprezentacje kobiecej przyjaźni w serialach mogą wpływać na odbiorców i ich postawy w relacjach?

Główna teza wystąpienia

Seriale coraz częściej promują wzorzec silnych postaci kobiecych, które wzajemnie się wspierają.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Tytuły takie jak "Big Little Lies" czy "Insecure" pokazują kobietom, jak osiągać więcej poprzez wspólne działanie. Tendencja do takiej reprezentacji bohaterek i więzi ich łączących stoi w opozycji do zjawiska frenemy, które najczęściej pokazuje się w serialach skierowanych do młodzieży.

Podłoże teoretyczne rozważań

Relacje między kobietami są tematem istotnym dla rozwoju społeczeństwa.

Główne wnioski z wystąpienia

Różnica w reprezentacji kobiecych więzi może kreować różne postawy odbiorców wobec rzeczywistych relacji.

lic. Mariola Wróblewska
Uniwersytet Jagielloński
wroblewska.mariola8@gmail.com

lic. Roksana Zdunek
Uniwersytet Jagielloński
roksanazdunek@yahoo.com

„Filmowi bohaterowie a rzeczywistość - obraz efektywnego śledztwa dziennikarskiego na przykładzie filmu „Wszyscy ludzie prezydenta” (1976)”

Słowa kluczowe:

dziennikarstwo śledcze, Afera Watergate, media, czwarta władza, opinia publiczna.

Dziennikarstwo śledcze i jego elementy ukazane w filmie „Wszyscy ludzie prezydenta” znajdują odzwierciedlenie w rzeczywistości. Alan J. Pakula w swoim filmie opartym na faktach, przedstawia śledztwo prowadzone przez dziennikarzy „Washington Post”, którego efektem jest zakończenie prezydentury Richarda Nixona. Cała sprawa przeszła do historii jako „Afera Watergate”, stając się tym samym jednym z najśłynniejszych dochodzeń dziennikarskich XX wieku.

Podążając za bohaterami filmu można zbadać poszczególne etapy śledztwa, a każdy jego element poszerzyć o odniesienia do aktualnych wydarzeń, aspekty prawne oraz tło społeczne.

Media to „czwarta władza”, która nie tylko kontroluje organy państwowe, ale ma także duży wpływ na kształtowanie się opinii publicznej. Istotne jest, aby odbiorcy mediów poznali sposób pracy ich przedstawicieli - dziennikarzy, którzy nieustannie tropią kolejne afery. Projekt ma stać się asumptem do dyskusji nad rolą współczesnego dziennikarza.

Główna teza wystąpienia

Dziennikarstwo śledcze i jego elementy ukazane w filmie „Wszyscy ludzie prezydenta” znajdują odzwierciedlenie w rzeczywistości.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Podążając za bohaterami filmu można zbadać poszczególne etapy śledztwa, a każdy jego element poszerzyć o odniesienia do aktualnych wydarzeń, aspekty prawne oraz tło społeczne.

Media to „czwarta władza”, która nie tylko kontroluje organy państwowe, ale ma także duży wpływ na kształtowanie się opinii publicznej.

Podłoże teoretyczne rozważań

Alan J. Pakula w swoim filmie opartym na faktach, przedstawia śledztwo prowadzone przez dziennikarzy „Washington Post”, którego efektem jest zakończenie prezydentury Richarda Nixona. Cała sprawa przeszła do historii jako „Afera Watergate”, stając się tym samym jednym z najśłynniejszych dochodzeń dziennikarskich XX wieku.

Główne wnioski z wystąpienia

Istotne jest, aby odbiorcy mediów poznali sposób pracy ich przedstawicieli - dziennikarzy, którzy nieustannie tropią kolejne afery. Projekt ma stać się asumptem do dyskusji nad rolą współczesnego dziennikarza.

SESJA 10. Psychologiczne tropy w twórczości filmowej (4)

mgr Kamila Kołacz
Uniwersytet Jagielloński
kamila.kolacz@interia.pl

„W tym szaleństwie jest Metoda. Analiza teoretycznego podłoża Metody Lee Strasberga”

Słowa kluczowe:

Metoda, technika aktorska, koncepcja aktorstwa, pamięć emocjonalna

Tak zwana „Metoda” była autorskim programem kształcenia aktorów opracowanym przez Lee Strasberga, uznawanego za ojca nowoczesnej sztuki aktorskiej. Zarówno on, jak i Stella Adler oraz Sanford Meisner, dwójka innych nauczycieli aktorstwa, w praktycznej pracy z aktorami bazowali na „Systemie” Konstantego Stanisławskiego, czyli psychofizycznej metodzie budowania postaci scenicznej. Amerykańscy kontynuatorzy myśli rosyjskiego mistrza rozwijali jego koncepcje na płaszczyźnie teatralnej już od lat 30., a pod koniec lat 40. XX wieku przeszczepili je także na grunt aktorstwa filmowego.

Ostawiona Metoda był sposobem gry, w którym aktorzy zostali wezwani do odkrycia w postaci swojej własnej emocjonalnej historii. Praca na planie filmowym stawała się głęboką psychologiczną próbą, bowiem zobowiązywali się do szczerości i uczuciowej prawdy. W osiągnięciu tego miała pomóc tzw. „pamięć emocjonalna”, polegająca na reaktywowaniu na żądanie wymaganych przez scenariusz emocji. Uznana przez Strasberga za najważniejszy element Metody, zdominowała inne aspekty jego koncepcji aktorstwa dążącego do „prawdy wewnętrznej”.

Główna teza wystąpienia

Metoda Lee Strasberga zrewolucjonizowała amerykańskie aktorstwo filmowe, jednak jej praktykowanie nie pozostawało bez wpływu na kondycję psychofizyczną aktorów.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

W amerykańskim piśmiennictwie filmowym wiele miejsca poświęca się Metodzie.

Mimo doniosłego znaczenia dla sztuki filmowej, w polskim dyskursie akademickim zagadnienie tzw. aktorstwa psychologicznego, jak dotąd nie doczekało się naukowego opracowania.

Dlatego też badanie techniki i warsztatu aktora oraz jego udziału w powstawaniu dzieła filmowego uważam za szczególnie interesujące i wzbogacające polską refleksję filmoznawczą.

Podłoże teoretyczne rozważań

Podstawą mojego wystąpienia będzie analiza programu nauczania aktorów realizowanego przez Lee Strasberga w nowojorskim Actors Studio. W oparciu o przegląd literatury anglojęzycznej, a także wykorzystując własne badania chciałabym omówić teoretyczne podłoże kontrowersyjnej techniki aktorstwa jaką była Metoda, umieszczając ją jednocześnie w kontekście przemian zachodzących w obrębie środków wyrazu artystycznego, a także zmiany statusu aktora filmowego.

Główne wnioski z wystąpienia

Choć zastosowanie Metody w pracy nad przygotowywaniem roli zaowocowało licznymi budzącymi uznanie kreacjami filmowymi (jej adeptami byli m.in. Paul Newman, Marylin Monroe, Al Pacino) to ćwiczenia pamięci emocjonalnej stosowane przez Strasberga w trakcie pracy z aktorami wydobywały na powierzchnię destrukcyjne siły psychiczne.

lic. Aleksandra Strzelecka
Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

„Drogi transcendencji w filmach z udziałem Danuty Szaflarskiej”

Słowa kluczowe:

transcendencja, stereotyp, aktor, wartości.

Stereotypowa ocena ludzi i rzeczywistości jest zjawiskiem niebezpiecznym w perspektywie stosunków społecznych. Jednym z jej przejawów jest ageizm, czyli negatywna ocena ludzi starych. Polska kinematografia pozwala ukazać świat wartości człowieka dochodzącego do progu życia, a tym samym stać się materiałem istotnym w procesie pedagogicznym. Lekcja, której może udzielić aktor jest szczególnie ważna w naszej kulturze, nacechowanej dominacją obrazu.

Główna teza wystąpienia

Czy aktor może ukazywać swój świat wartości i proces transcendencji?

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Istnieje wiele stereotypów dotyczących ludzi starszych, niezrozumienia międzypokoleniowego.

Podłoże teoretyczne rozważań

teoria gerotranscendencji, etapy rozwojowe wg E. Erikssona.

Główne wnioski z wystąpienia

Wzorce postaw i wartości prezentowane w filmach mogą być cennym przesłaniem pedagogicznym, wspierać w procesie rozwoju systemu wartości.

lic. Marcin Kosman
Uniwersytet Jagielloński
marcin.j.kosman@gmail.com

„Iluminacja czy obce ciało? Aspekt egzystencjalny w twórczości Krzysztofa Zanussiego”

Słowa kluczowe:

deontologia, duchowość, egzystencjalizm, sens życia.

Ideą wystąpienia jest przedstawienie wątków egzystencjalnych w filmografii Krzysztofa Zanussiego oraz próba uchwycenia istoty sensu życia w interpretacji reżysera.

Ponad czterdziestoletnia twórczość Krzysztofa Zanussiego stanowi rozległy materiał badawczy. Ramy czasowe od lat sześćdziesiątych do drugiej dekady XXI wieku pozwalają sprawdzić, jak (i czy) zmieniał się stosunek reżysera do duchowości. Daje to również możliwość wglądu w sposób, jak język filmu przekłada na ekran filozofię egzystencjalną. Liczne wątki biograficzne wplecione w filmy ukazują również wpływ reżysera na widza poprzez deontologiczne promowanie określonych wartości.

Omawiane zagadnienia posiadają swoje źródło głównie w pracach poświęconych problematyce egzystencjalizmu (Koschany, 2006; Frankl 1946; May, 1995; Popielski, 2008). Pod tym kątem analizie zostały poddane następujące filmy: Struktura kryształu (1969), Iluminacja (1972), Barwy ochronne (1976), Życie jako śmiertelna choroba przenoszona drogą płciową (2000) oraz Obce ciało (2014).

Twórczość Zanussiego ukazuje konsekwencje naruszania decorum. Sens życia zawiera się natomiast w dążeniu do prawdy. Wątki ukazane w omówionych filmach mogą stanowić podstawę do dyskusji na temat relacji duchowość-sacrum.

Główna teza wystąpienia

Ideą wystąpienia jest przedstawienie wątków egzystencjalnych w filmografii Krzysztofa Zanussiego oraz próba uchwycenia istoty sensu życia w interpretacji reżysera.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Ponad czterdziestoletnia twórczość Krzysztofa Zanussiego stanowi rozległy materiał badawczy. Ramy czasowe od lat sześćdziesiątych do drugiej dekady XXI wieku pozwalają sprawdzić, jak (i czy) zmieniał się stosunek reżysera do duchowości. Daje to również możliwość wglądu w sposób, jak język filmu przekłada na ekran filozofię egzystencjalną. Liczne wątki biograficzne wplecione w filmy ukazują również wpływ reżysera na widza poprzez deontologiczne promowanie określonych wartości.

Podłoże teoretyczne rozważań

Omawiane zagadnienia posiadają swoje źródło głównie w pracach poświęconych problematyce egzystencjalizmu (Koschany, 2006; Frankl 1946; May, 1995; Popielski, 2008).

Pod tym kątem analizie zostały poddane następujące filmy: Struktura kryształu (1969), Iluminacja(1972), Barwy ochronne (1976), Życie jako śmiertelna choroba przenoszona drogą płciową (2000) oraz Obce ciało (2014).

Główne wnioski z wystąpienia

Twórczość Zanussiego ukazuje konsekwencje naruszania decorum. Sens życia zawiera się natomiast w dążeniu do prawdy. Wątki ukazane w omówionych filmach mogą stanowić podstawę do dyskusji na temat relacji duchowość-sacrum.

lic. Dorota Filipowicz
University of East London
dorota@spaceofmind.eu

„_+ Space Positive (the movie) jako przykład kreatywnego łączenia dziedzin psychologii”

Słowa kluczowe:

positive psychology, space psychology Film jest medium umożliwiającym dialog interdyscyplinarny oraz szerszy zasięg i popularyzację nauki.

Jedną z ważnych ról naukowca jest szerzenie świadomości odnośnie własnej dyscypliny oraz rozpoczynanie dialogu z innymi naukami. Film, może być atrakcyjną pomocą w nawiązaniu tej rozmowy.

Dzięki emocjonalnego angażowaniu widza oraz integracji materiałów wizualnych oraz dźwięków film sprzyja procesom uczenia się.

Wystąpienie wsparte będzie przykładami z filmu _+ Space Positive oraz przykładami materiałów treningowych wykorzystujących film do przekazania informacji.

Film umożliwia dotarcie do szerszego grona odbiorców, niż tradycyjne naukowe publikacje i akademickie działania oraz otwiera świat nauki i jego dorobku dla widzów nie specjalizujących się w wybranych tematach. Pozwala on na nawiązanie kreatywnego dialogu interdyscyplinarnego i obrazuje przykłady, które są łatwiejsze do zrozumienia niż proza akademicka.

Główna teza wystąpienia

Film jest medium umożliwiającym dialog interdyscyplinarny oraz szerszy zasięg i popularyzację nauki.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Jedną z ważnych ról naukowca jest szerzenie świadomości odnośnie własnej dyscypliny oraz rozpoczynanie dialogu z innymi naukami. Film, może być atrakcyjną pomocą w nawiązaniu tej rozmowy.

Podłoże teoretyczne rozważań

Dzięki emocjonalnego angażowaniu widza oraz integracji materiałów wizualnych oraz dźwięków film sprzyja procesom uczenia się.

Wyniki badań empirycznych Wystąpienie wsparte będzie przykładami z filmu _+ Space Positive oraz przykładami materiałów treningowych wykorzystujących film do przekazania informacji.

Główne wnioski z wystąpienia

Film umożliwia dotarcie do szerszego grona odbiorców, niż tradycyjne naukowe publikacje i akademickie działania oraz otwiera świat nauki i jego dorobku dla widzów nie specjalizujących się w wybranych tematach. Pozwala on na nawiązanie kreatywnego dialogu interdyscyplinarnego i obrazuje przykłady, które są łatwiejsze do zrozumienia niż proza akademicka.

Justyna Lipka
Uniwersytet Śląski w Katowicach
justynalipka.mail@gmail.com

„Stres mniejszościowy i jego rola w życiu osób homoseksualnych na podstawie filmu *Maurycy* (Maurice)”

Słowa kluczowe:

Maurycy, homoseksualność, zinternalizowana homofobia, stygmatyzacja, stres

Przedstawiona w filmie historia Maurycego Halla i Clive'a Durhama, pozwala przybliżyć odbiorcom zjawisko stresu mniejszościowego doświadczanego przez osoby homoseksualne.

Temat wystąpienia jest wart uwagi ze względu na możliwość zastosowania „Maurycego” w psychologicznej pracy z filmem, wykorzystania filmu w działaniach edukacyjnych związanych z poszerzaniem wiedzy na temat homoseksualności.

Wystąpienie przygotowane zostało w oparciu o model stresu mniejszościowego Mayera, literaturę przedmiotu poruszającą zagadnienie heteroseksizmu, stygmatyzacji, zinternalizowanej homofobii, ujawniania swojej orientacji psychoseksualnej i radzenia sobie z lękiem przed dyskryminacją.

Ze względu na ukazanie społecznego kontekstu życia bohaterów, jak również uwzględnienie ich prywatnych przeżyć, możliwe jest analizowanie zarówno stresorów dystalnych, jak i proksymalnych, składających się na doświadczenie stresu mniejszościowego.

Główna teza wystąpienia

Przedstawiona w filmie historia Maurycego Halla i Clive'a Durhama, pozwala przybliżyć odbiorcom zjawisko stresu mniejszościowego doświadczanego przez osoby homoseksualne. **Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem**

Temat wystąpienia jest wart uwagi ze względu na możliwość zastosowania „Maurycego” w psychologicznej pracy z filmem, wykorzystania filmu w działaniach edukacyjnych związanych z poszerzaniem wiedzy na temat homoseksualności.

Podłoże teoretyczne rozważań

Wystąpienie przygotowane zostało w oparciu o model stresu mniejszościowego Mayera, literaturę przedmiotu poruszającą zagadnienie heteroseksizmu, stygmatyzacji, zinternalizowanej homofobii, ujawniania swojej orientacji psychoseksualnej i radzenia sobie z lękiem przed dyskryminacją.

Główne wnioski z wystąpienia

Ze względu na ukazanie społecznego kontekstu życia bohaterów, jak również uwzględnienie ich prywatnych przeżyć, możliwe jest analizowanie zarówno stresorów dystalnych, jak i proksymalnych, składających się na doświadczenie stresu mniejszościowego.

SESJA 11. Bohater filmowy w działaniach edukacyjnych, profilaktycznych i terapeutycznych

lic. Paulina Idziak
Uniwersytet Wrocławski
latro82@gmail.com

„Film *W głowie się nie mieści*, jako główne narzędzie w trakcie warsztatów *Uwolnij emocje!*”

Słowa kluczowe:

W głowie się nie mieści, animacja, dzieci, Inteligencja emocjonalna

Animowana produkcja Disney'a "W głowie się nie mieści", a w oryginale "Inside out" z premierą w 2015 roku była jedną z największych inspiracji dla powstania projektu "Uwolnij emocje!".

Główna teza wystąpienia

Zajmuje się on edukacją emocjonalną w postaci warsztatów dla uczniów klas drugich.

Warsztaty bazują na zapoznawaniu dzieci z poszczególnymi emocjami, których abstrakcyjne formy przekazywane są w postaci bohaterów filmu.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Uważamy, że inteligencja emocjonalna, której podstawy przedstawiamy, powinna być częścią programu nauczania w szkole podstawowej, ponieważ wpływa pozytywnie na komunikację, współpracę w grupie oraz wiele innych umiejętności niezbędnych w życiu szkolnym, jak i dorosłym.

Podłoże teoretyczne rozważań

Przedstawione zostaną badania mówiące o IQ oraz analiza filmu.

Główne wnioski z wystąpienia

Ta animacja to medium przekazujące dzieciom informacje dotyczące inteligencji emocjonalnej w zrozumiały i interaktywny sposób.

lic. Paulina Idziak
Uniwersytet Wrocławski
latro82@gmail.com

„#studylikegranger, czyli fenomen Hermiony Granger w środowisku pilnych uczennic”

Słowa kluczowe:

Harry Potter, autorytet, social media

Bohaterowie filmów pozostają wiecznie żywi, a niektórzy wręcz wskrzeszani każdego dnia.

Główna teza wystąpienia

Hermiona Granger, zarówno książkowa i zekranizowana, jest ideałem dla wielu dziewcząt, które chcą osiągać jak najwyższe wyniki w szkole czy na studiach. Fenomen trwa od kilku lat, wraz z wzrostem popularności ruchu #studyblr oraz kont Instagramowych czy kanałów na platformie YouTube dotyczących uczenia się.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Czy autorytet w formie Granger jest jednoznacznie idealny dla kogoś, kto aspiruje do najlepszych wyników nie tylko w szkole, ale do osiągnięć prowadzących do kariery zawodowej i życia w satysfakcji?

Podłoże teoretyczne rozważań

Analiza tematu przeprowadzona została na podstawie badań dotyczących uczenia się, psychologii rozwoju w zakresie wczesnej dorosłości oraz materiałów źródłowych: powieści J.K. Rowling i działań influencerów internetowych.

Główne wnioski z wystąpienia

Hermiona okazuje się, jak większość autorytetów, odpowiednim wzorcem tylko, kiedy jej postać nie jest idealizowana i pozostaje fikcją, nie osobowością, którą trzeba osiągnąć.

Grzegorz Reiwier
Uniwersytet Gdański
greiwier@gmail.com

„Tożsamość wyobrażona a identyfikacja podczas seansu filmowego”

Słowa kluczowe:

Tożsamość, wyobrażenie, identyfikacja, film, ekran.

Magia kina polega na sztuczkach stosowanych w relacji kamera – oko, na grze z uwagą widza, ale i z jego tożsamością, z tym jak sobie ją wyobraża, by potem to wyobrażenie poza światem seansu. Reżyser Werner Herzog stwierdził, że: „Fakt tworzy normy, prawda iluminacje”, co można rozumieć jako „fakt filmowy” tworzący normy, czyli nakazy lub prawdy o świecie, jako takie narracje i postacie, które wpływają na pozafilmową rzeczywistość i na tożsamość widza. Niezależnie od tego czy ekran jest oknem, czy lustrem, ma przemożny wpływ na kształtowanie się całych kultur w ogóle i tożsamości widzów w szczególności.

Za pomocą przykładów filmowych arcydzieł, tych mniej i tych bardziej znanych przedstawię sylwetki charyzmatycznych bohaterów, scen i fabuły, gdzie poziom zaopatrzenia się widza w tożsamość wyobrażoną jest proporcjonalny do stopnia identyfikacji, wejścia „w skórę” (czy raczej oko) kamery i wskażę na ich zaistnienie w świecie pozafilmowym, tam gdzie ich wcześniej nie było.

Główna teza wystąpienia

Tożsamość wyobrażona i jej wartość poznawcza dla teorii o widzu i identyfikacji podmiotów oraz rzeczywistości z filmowym obrazem.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Próbuję wyjść poza dostępną wiedzę filmoznawczą i wejść w terytoria tożsamości wyobrażonej rozumianej jako kopia bez oryginału, ale "oryginałotwórczą", ponieważ obraz filmowy jeśli nie tworzy, to przynajmniej współtworzy rzeczywistość i nowe podmioty.

Podłoże teoretyczne rozważań

Twórczość Wernera Herzoga, fundamenty filmowe popkultury, teorie psychoanalityczne oraz krytyki ideologicznej. Artykuły polskich i zagranicznych filmoznawców dotyczące procesu identyfikacji widza. Tożsamość wyobrażona z teorii o wspólnocie wyobrażonej. Teoria kina jako medium i rodzaju sztuki.

Główne wnioski z wystąpienia

Dzięki filmowi stajemy się kimś innym, jednak to wrażenie tożsamości nie zacierają się po zakończeniu seansu, lecz trwa w ramach tożsamości wyobrażonej oraz w rzeczywistości wyobrażonej, które to obrazy nakładają się na świat realny, zmieniając go i tworząc w nim podmioty i przedmioty, dotąd nieznanne, swoiste symulakra, kopie bez oryginałów.

Klaudia Wróblewska
Uniwersytet Jagielloński
klaudia.wroblewska@student.uj.edu.pl

„Identyfikacja z bohaterem filmowym jako element skutecznej psychoterapii”

Słowa kluczowe:

Identyfikacja, Film, Psychoterapia

Bohaterzy filmowi często stają się inspiracją dla różnych zachowań. Można to powiązać z próbą identyfikacji z bohaterem. Jak sugerują wyniki badań wzbudzenie identyfikacji może pomóc w uporaniu się z myślami samobójczymi dzięki większej ich świadomości i możliwości ich przewidywania. Identyfikacja z bohaterem filmowym daje możliwość wykorzystania tego zjawiska w psychoterapii w inny niż dotychczas sposób. W referacie zostanie przedstawiona możliwość wykorzystania zjawiska identyfikacji z bohaterem filmowym w kontekście psychoterapii. Bazą dla analizy tego zjawiska będzie psychoanaliza, teoria relacji z obiektem oraz psychologia społeczna. W referacie także zostaną przedstawione najnowsze wyniki badań nad związkiem zjawiska identyfikacji, filmu i psychoterapii. Konkluzją z prezentowanych badań będzie fakt, że identyfikacja z bohaterem filmowym to szansa na skuteczniejszą psychoterapię.

Główna teza wystąpienia

Bohaterzy filmowi często stają się inspiracją dla różnych zachowań. Można to powiązać z próbą identyfikacji z bohaterem. W referacie zostanie przedstawiona możliwość wykorzystania zjawiska identyfikacji z bohaterem filmowym w kontekście psychoterapii. W referacie także zostaną przedstawione najnowsze wyniki badań nad związkiem zjawiska identyfikacji, filmu i psychoterapii.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Jak sugerują wyniki badań wzbudzenie identyfikacji może pomóc w uporaniu się z myślami samobójczymi dzięki większej ich świadomości i możliwości ich przewidywania. Identyfikacja z bohaterem filmowym daje możliwość wykorzystania tego zjawiska w psychoterapii w inny niż dotychczas sposób.

Podłoże teoretyczne rozważań

Bazą dla analizy tego zjawiska będzie psychoanaliza, teoria relacji z obiektem oraz psychologia społeczna.

Główne wnioski z wystąpienia

Konkluzją z prezentowanych badań będzie fakt, że identyfikacja z bohaterem filmowym to szansa na skuteczniejszą psychoterapię.

Justyna Górka
Uniwersytet Śląski w Katowicach
justyna.g@opoczta.pl

Martyna Grobosz
Uniwersytet Śląski w Katowicach
martyna.grobosz@o2.pl

„Zaburzenia psychiczne- jak odczuwa je bohater filmowy?”

Słowa kluczowe:

zaburzenia psychiczne, młodzież, profilaktyka, wiedza

Tematyka wystąpienia dotyczy ukazania bohaterów filmowych z różnymi zaburzeniami psychicznymi. W prezentacji będziemy chcieli ukazać jak film może nam przybliżyć tematykę zaburzeń (zarówno bezpośrednio jak i pośrednio). Społeczeństwo rzadko rozmawia o chorobach psychicznych i posiada na razie małą wiedzę na temat ich objawów i postępowania w razie wystąpienia.

Zaprezentujemy fragmenty filmowe , w których będzie można odnaleźć osoby m.in. z zaburzeniami odżywiania- serial “To the bone “, skierowany do młodych ludzi i ukazujący proces choroby jaką jest anoreksja ; dysocjacyjnymi zaburzeniami osobowości “ split “ , borderline - “Margot jedzie na ślub“ ; zaburzeniami lekowymi - “ teoria spisku “ oraz “ living with social anxiety”- Kat Napiórkowskiej, czy depresja - film “Living with depression “ Kat Napiórkowskiej i serial “13 powodów dlaczego” nawiązujący do samobójstwa i jego przyczyn.

Odniesiemy się również do młodego pokolenia , którego jesteśmy poniekąd reprezentantkami i spróbujemy powiedzieć z naszych obserwacji i wywiadów- jak i czy film w którym występują zaburzenia psychiczne mają jakiś wpływ na nastolatków. Nawiążemy również do coraz to większego zainteresowania i pojawiania się tematów zaburzeń psychicznych wśród młodzieży na różnych portalach społecznościowych w postaci filmów.

Główna teza wystąpienia

Rozpoznawanie objawów zaburzeń psychicznych przez pryzmat bohaterów filmowych.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Warto zwrócić uwagę w jaki sposób ukazywane są zaburzenia psychiczne za pomocą bohaterów filmowych oraz jak ich odbiór wpływa na widza, szczególnie z młodego pokolenia.

Podłoże teoretyczne rozważań

Podłożem teoretycznym są objawy zaburzeń psychicznych rozpoznane zgodnie z klasyfikacją ICD 10 oraz książki: Kino i choroby psychiczne. Filmy , które pomagają zrozumieć zaburzenia psychiczne (D. Wedding, M.A. Boyd , R.M. Niemiec); Filmowy leksykon psychologii(J. Pisarek, P.Fortuna) ; Psychologiczna praca z filmem (red. M. Brol , A. Skorupa).

Główne wnioski z wystąpienia

Fragmenty filmów przedstawione w prezentacji, mają na celu przybliżenie objawów zaburzeń psychicznych. Dodatkowo niektóre z nich prowadzą do wyczulenia widza na objawy , które mogą być charakterystyczne dla ludzi , którzy ich otaczają.

Anna Starowicz
Uniwersytet Jagielloński
anna2.starowicz@student.uj.edu.pl

Sara Skupień
Uniwersytet Jagielloński
sara.joanna.skupien@gmail.com

„Lęk, agresja, utrata kontroli: czyli jak popkultura przedstawia mizofonię”

Słowa kluczowe:

mizofonia agresja lęk samokontrola

W popkulturze można znaleźć różnorodne obrazy mizofonii: od obrazu zupełnej utraty kontroli po codzienne trudności, ukazywane np. w sitcomach. Badania potwierdzają, że osoby cierpiące na mizofonię zmagają się z problemem izolacji z życia społecznego, czego jednym z powodów może być niska świadomość (nawet wśród osób z mizofonią) na temat tego zaburzenia.

Popkultura traktuje ten szeroki problem często w niepoważny sposób. Osoby z mizofonią nie odnajdują pozytywnych wzorców na ekranie, nie mogą identyfikować się z bohaterami mającymi podobne trudności, są traktowani z przymrużeniem oka, co z pewnością wpływa na ich negatywny przez społeczeństwo. Kontekst społeczny mizofonii (Schröder i inni, 2013), agresja utrata kontroli (Bruxner, 2016), neurobiologiczne podłoże mizofonii (Kumar, 2017).

Użyteczność kliniczna mizofonii (Taylor, 2017) Konieczne jest lepsze uteoretyzowanie mizofonii, by ta znalazła lepsze odzwierciedlenie w popkulturze i by wzrosła społeczna świadomość tego problemu.

Główna teza wystąpienia

W popkulturze można znaleźć różnorodne obrazy mizofonii: od obrazu zupełnej utraty kontroli po codzienne trudności, ukazywane np. w sitcomach.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Badania potwierdzają, że osoby cierpiące na mizofonię zmagają się z problemem izolacji z życia społecznego, czego jednym z powodów może być niska świadomość (nawet wśród osób z mizofonią) na temat tego zaburzenia. Popkultura traktuje ten szeroki problem często w niepoważny sposób. Osoby z mizofonią nie odnajdują pozytywnych wzorców na ekranie, nie mogą identyfikować się z bohaterami mającymi podobne trudności, są traktowani z przymrużeniem oka, co z pewnością wpływa na ich negatywny przez społeczeństwo.

Podłoże teoretyczne rozważańKontekst społeczny mizofonii (Schröder i inni, 2013), agresja i utrata kontroli (Bruxner, 2016), neurobiologiczne podłoże mizofonii (Kumar, 2017). Użyteczność kliniczna mizofonii (Taylor, 2017)

Główne wnioski z wystąpienia

Konieczne jest lepsze uteoretyzowanie mizofonii, by ta znalazła lepsze odzwierciedlenie w popkulturze i by wzrosła społeczna świadomość tego problemu.

SESJA 12. Wzorce i antywzorce (4)

Ewelina Rąpała
Uniwersytet Śląski w Katowicach
ewelina1801@op.pl

„Kult szczupłej sylwetki wyznacznikiem akceptacji społecznej - problem anoreksji w filmie *Szczyt głodu*”

Słowa kluczowe:

anoreksja, mass media, czynnik rodzinny

Problem anoreksji jest coraz bardziej popularny. Oprócz czynników indywidualnych i społeczno-kulturowych predysponujących do zapadnięcia na nią, poważną rolę odgrywa rodzina. W historii kult kobiecego piękna charakteryzował się znaczną zmiennością, lecz aktualne wyznaczniki ideału ulegają już skrajnie niebezpiecznym przemianom. Od lat 60. XX w. przeważa wizerunek kobiety radykalnie szczupłej, wręcz fizycznie niedojrzałej. Mass media uporczywie upowszechniają ten kulturowy wzorec, uatrakcyjniany przez nierealistycznie smukłe modelki. Pierwszy przypadek odnotowano przed 300 laty, ale nazwa anorexia nervosa znana jest w literaturze od 1837 r., kiedy to Gull opisał ją jako zjawisko kliniczne. Ostatecznie sformułowane kryteria diagnostyczne można znaleźć w najnowszej klasyfikacji zaburzeń psychicznych DSM-5. Film „Szczyt głodu” ukazuje zagrożenie czyhające nie tylko na młode dziewczęta, neguje relację piękna z wychudzeniem i ostrzega przed niszczącym oddziaływaniem środków masowego przekazu.

Główna teza wystąpienia

Problem anoreksji jest coraz bardziej popularny. Oprócz czynników indywidualnych i społeczno-kulturowych predysponujących do zapadnięcia na nią, poważną rolę odgrywa rodzina.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

W historii kult kobiecego piękna charakteryzował się znaczną zmiennością, lecz aktualne wyznaczniki ideału ulegają już skrajnie niebezpiecznym przemianom. Od lat 60. XX w. przeważa wizerunek kobiety radykalnie szczupłej, wręcz fizycznie niedojrzałej. Mass media uporczywie upowszechniają ten kulturowy wzorec, uatrakcyjniany przez nierealistycznie smukłe modelki.

Podłoże teoretyczne rozważań

Pierwszy przypadek odnotowano przed 300 laty, ale nazwa anorexia nervosa znana jest w literaturze od 1837 r., kiedy to Gull opisał ją jako zjawisko kliniczne. Ostatecznie sformułowane kryteria diagnostyczne można znaleźć w najnowszej klasyfikacji zaburzeń psychicznych DSM-5.

Główne wnioski z wystąpienia

Film „Szczyt głodu” ukazuje zagrożenie czyhające nie tylko na młode dziewczęta, neguje relację piękna z wychudzeniem i ostrzega przed niszczącym oddziaływaniem środków masowego przekazu.

Ewelina Rąpała
Uniwersytet Śląski w Katowicach
ewelina1801@op.pl

„Wpływ środowiska na kształtowanie osobowości więźniów na przykładzie *Symetrii*”

Słowa kluczowe:

zmiana osobowości, uwarunkowania środowiskowe, więzienie

Eksperyment więzienny Zimbardo z 1971 r. stanowi najlepsze uzasadnienie tego, jak pełnione przez człowieka role w społeczeństwie wpływają na jego zachowanie. Doświadczenie przerwano w połowie zaplanowanego czasu z powodu bezwzględnego zachowania części badanych. Sytuacja bez wyjścia sprawia, że skazani z upływem czasu adaptują się do nowych zasad i obowiązującego systemu wartości zakładu karnego. Stają się zupełnie innymi ludźmi. Otwartym pozostaje pytanie, czy w nieludzkich warunkach człowiek ma szansę na zachowanie resztki godności...?

Główna teza wystąpienia

Definicja osobowości jako zbioru względnie stałych cech została podważona w polskiej ekranizacji pt. „Symetria”. Kształtowana przez całe życie może ulec diametralnej zmianie pod wpływem skrajnie trudnych warunków środowiska, szczególnie więziennego.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Każdego dnia na całym świecie wielu niewinnych skazuje się na egzystowanie w nieludzkich okolicznościach. Ważne jest, aby chronić i wspierać ludzkie prawa do godnego bytu, przede wszystkim prawa do wolności.

Podłoże teoretyczne rozważań

Eksperyment więzienny Zimbardo z 1971 r. stanowi najlepsze uzasadnienie tego, jak pełnione przez człowieka role w społeczeństwie wpływają na jego zachowanie. Doświadczenie przerwano w połowie zaplanowanego czasu z powodu bezwzględnego zachowania części badanych.

Główne wnioski z wystąpienia

Sytuacja bez wyjścia sprawia, że skazani z upływem czasu adaptują się do nowych zasad i obowiązującego systemu wartości zakładu karnego. Stają się zupełnie innymi ludźmi. Otwartym pozostaje pytanie, czy w nieludzkich warunkach człowiek ma szansę na zachowanie resztki godności...?

Eryka Probierz
Uniwersytet Śląski w Katowicach
erykaprobierz@gmail.com

„Starość w wybranych obrazach filmowych - aspekt medykalizacji”

Słowa kluczowe:

starość, starzenie się, medykalizacja, film

Dzieło filmowe niesie możliwość modelowania zachowań, zarówno pozytywnych jak i negatywnych. W oparciu o analizę wybranych filmów podjęty zostanie temat medykalizacji starości. Przekształcanie kulturowych i społecznych zjawisk w konstrukty medyczne niesie ze sobą wiele negatywnych konsekwencji. Jak wynika z najnowszych badań zjawisko to wiąże się z obniżoną samooceną czy pogorszeniem więzi rodzinnych. Uwrażliwienie odbiorcy na sposób przedstawiania starości w filmach może przyczynić się do bardziej świadomego i krytycznego odbioru obrazu.

Główna teza wystąpienia

Film może modelować zachowania, także te negatywne. Jednym z negatywnych zjawisk ukazywanych w filmach jest medykalizacja starości.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Medykalizacja jest zjawiskiem, które wraz z indywidualizacją i sekularyzacją społeczeństwa przejmując kolejne zjawiska kulturowe czy społeczne. Często za jej rozwojem nie stoi kwestia dbania o dobro ludzi a jedynie o zysk koncernów farmaceutycznych i środowiska medycznego, niosąc jednocześnie zarówno psychiczne jak i fizyczne negatywne konsekwencje.

Podłoże teoretyczne rozważań

Medykalizacja w ujęciu P. Conrada i M. Foucalta; dominacja biomedycznego modelu zdrowia (McClelland), społeczeństwo ponowoczesne (B. Szacka).

Główne wnioski z wystąpienia

Wiedza na temat medykalizacji może przyczynić się do bardziej świadomych wyborów, a także zwrócić uwagę na słabnące więzi rodzinne i kulturowe.

Aleksandra Olszówka
Uniwersytet Śląski w Katowicach
aleksandraolszowka20@gmail.com

„Dysfunkcyjne wzorce więzi w kontekście życia małżeńsko-rodzinnego na podstawie wybranych obrazów filmowych”

Słowa kluczowe:

więź, relacje, małżeństwo, rodzina, styl przywiązania

Zaburzona więź w relacjach z bliskimi jest przyczyną różnorodnych trudności w życiu małżeńsko-rodzinnym. Dysfunkcyjna relacja może powodować trudności komunikacyjne między członkami rodziny, a także wprowadzać w system rodzinny lęk oraz silny stres kształtujący dysfunkcyjne przekonania i strategie radzenia sobie z trudnościami. Współcześnie wiele obrazów filmowych porusza tematykę patologicznych bliskich relacji partnerskich i rodzinnych, które silnie oddziałują na poczucie dobrostanu psychofizycznego indywiduum. Celem podjętej tematyki jest uświadomienie negatywnych konsekwencji wynikających z nieprawidłowo ukształtowanej więzi, a także uwrażliwienie na symptomy charakterystyczne dla osób przejawiających trudność w budowaniu zdrowej relacji. Znajomość objawów może przyczynić się do podjęcia skutecznej pomocy psychologicznej członkom rodziny, a w konsekwencji pokonania kryzysu rodzinnego i wyższą satysfakcją z życia.

Główna teza wystąpienia

Zaburzona więź jest przyczyną różnorodnych trudności w życiu małżeńsko-rodzinnym.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Celem podjętej tematyki jest uświadomienie negatywnych konsekwencji wynikających z nieprawidłowo ukształtowanej więzi, a także uwrażliwienie na symptomy charakterystyczne dla osób przejawiających trudność w budowaniu zdrowej relacji. Znajomość objawów może przyczynić się do podjęcia skutecznej pomocy psychologicznej członkom rodziny, a w konsekwencji pokonania kryzysu rodzinnego i wyższą satysfakcją z życia.

Podłoże teoretyczne rozważań

Podłożem teoretycznym rozważań stały się dotychczasowe wyniki badań dotyczące oddziaływań ukształtowanego w dzieciństwie stylu przywiązania, w dorosłych relacjach partnerskich (teoria więzi J. Bowlby'ego oraz C. Hazan, P. Shavera), koncepcja zaburzenia sił emocjonalnych w rodzinach (Bowena) oraz koncepcje dotyczące postawy rodzicielskiej nadopiekuńczości i nadmiernej kontroli vs odsuwania i nadmiernego krytycyzmu.

Główne wnioski z wystąpienia

Nieprawidłowo ukształtowana więź między współmałżonkami lub członkami rodziny często staje się czynnikiem ryzyka poważnego kryzysu małżeńsko-rodzinnego. Nierzadko jednak mobilizuje pozostałych członków rodziny do działania na rzecz całego systemu rodzinnego. Kinematografia odwołuje się do relacji małżeńsko-rodzinnych, a problemy z którymi zmagają się ludzie uwikłani w dysfunkcyjną więź partnerską zobrazowane są czasem w groteskowy, a czasem wręcz dramatyczny sposób. Nie mniej jednak osoby te w sposób szczególny potrzebują wsparcia psychologicznego, by mogły przetrwać stworzone przez nich związki i rodziny.

Niestety w rzeczywistości bardzo często osoby charakteryzujące się dysfunkcyjnym wzorcem relacji pozostają odrzucone, skrytykowane, niezrozumiane przez swoich bliskich i jednocześnie samotne w swoim problemie, co powoduje liczne problemy małżeńsko-rodzinne i obniżenie satysfakcji z życia.

lic. Mariusz Lech
Uniwersytet Śląski w Katowicach
mariuszlech@poczta.fm

„Kompleks edypalny androida – twórca i tworzywo w filmach Ridley’a Scotta („Promoteusz”, „Obcy: Przymierze”)

Słowa kluczowe:

kompleks edypalny, android, Hegel, idea cywilizacji

W swojej pracy podejmuję próbę opisu postaci androida z wybranych filmów Ridley’a Scotta. David, z punktu widzenia psychoanalizy Freuda, dokonuje symbolicznego zabójstwa ojca. Kultura, której jest wytworem, posiada zarówno narzędzia niszczące, jak i tworzące. Android, w ramach heglowskiego mechanizmu Ducha Dziejów, symbolicznie wstępuje na scenę jako teza i jednocześnie antyteza tej cywilizacji. Jako antyteza, gdyż zamierza ją zniszczyć, jako teza – gdyż powiela najwyższe jej osiągnięcia w możliwościach zniszczenia. Przystawia na poziomie ideowym jej destrukcyjne osiągnięcia. Pisząc o cywilizacji, chodzi mi przede wszystkim o jej ideowe oblicze, zgodne z ciągiem myślowym: stworzyciele – ludzkość – android. To jest ten zakres, do którego zarówno widz filmu, jak i sam android mają dostęp. W związku z tym ta linia może stanowić jakiś punkt odniesienia.

Główna teza wystąpienia

Android z filmów Ridley’a Scotta to postać symbolizująca najmroczniejsze intuicje naszej cywilizacji

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

destrukcyjna rola cywilizacji nie jest dostatecznie poddana refleksji w dyskursie publicznym

Podłoże teoretyczne rozważań

psychoanaliza Freuda, filozofia Hegla i F. Nietzsche'go

Główne wnioski z wystąpienia

Największą zmianę w rozwoju cywilizacji generują jej destruktywne elementy.

lic. Dominika Gnacek
Uniwersytet Śląski w Katowicach
dominika.gnacek@o2.pl

„Dokąd zmierza homo irretitus czyli wizja człowieka usieciowionego w serialu *Black Mirror*. Analiza odcinka pt. *Nosedive*”

Słowa kluczowe:

social media, homo irretitus, interakcjonizm symboliczny, wywieranie wpływu

Celem referatu jest analiza zjawisk związanych z użytkowaniem mediów społecznościowych, takich jak kreowanie wizerunku czy kwestia postrzegania profili w kategoriach integralnej części tożsamości internauty. Inspirację do podjęcia tej problematyki stanowi fabuła jednego z odcinków trzeciej serii serialu science fiction pt. „Black mirror”. W „Nosedive” obserwujemy codzienność ludzi funkcjonujących w świecie, w którym pozycja w rankingu social mediowej popularności stała się podstawą hierarchii społecznej i ekonomicznej, doprowadzając do znacznych przekształceń w przestrzeni interpersonalnych interakcji. Podstawę teoretyczną rozważań stanowią zagadnienia z dziedziny psychologii komunikowania masowego takie jak: homo irretitus i interakcjonizm symboliczny. Rozszyfrowując poszczególne sceny z odcinka odwoływać się będę także do reguł wywierania wpływu Roberta Cialdiniego oraz strategii kreowania swojego wizerunku, opracowanych przez Ervinga Goffmana.

Główna teza wystąpienia

To od nas zależy, jak silnie media społecznościowe będą oddziaływać na nasze życie.

Uzasadnienie dlaczego warto zająć się tym tematem

Dzięki osadzeniu aktualnej problematyki social mediów w futurystycznym kontekście „Nosedive” staje się rachunkiem sumienia, dotyczącym kwestii naszych indywidualnych postaw i zachowań w przestrzeni Internetu. Zjawiska takie jak np. reguła wzajemności znajdują odzwierciedlenie także w świecie realnym, dzięki czemu tematyka ta jest uniwersalna i tworzy szerokie pole do dyskusji.

Podłoże teoretyczne rozważań

Podstawę teoretyczną rozważań stanowią zagadnienia z zakresu psychologii komunikowania masowego, m.in. homo irretitus i interakcjonizm symboliczny. Przywołane zostaną reguły wywierania wpływu Roberta Cialdiniego i strategie kreowania wizerunku Ervinga Goffmana.

Główne wnioski z wystąpienia

Negatywnych skutków social mediowej hegemonii upatruje się nie tyle w samych wirtualnych usprawnieniach, ale w poglądach, postawach i zachowaniach, jakie owa wirtualna rzeczywistość kreuje u swoich użytkowników.

INFORMACJE O WARSZTATACH

WARSZTAT 1

Sylwia Wojtysiak
Poznański Ośrodek Psychoterapii Integratywnej
sylwia.wojtysiak@gmail.com

Biogram

Certyfikowana psychoterapeutka, terapeutka uzależnień, seksuolog, socjoterapeutka. Trenerka i szkoleniowiec. Dyrektorka Poznańskiego Ośrodka Psychoterapii Integratywnej Wielkopolskiej Szkoły Psychoterapii Integratywnej w Poznaniu, Prezes Polskiego Towarzystwa Psychoterapii Integratywnej w Krakowie. Współpracowała z Era Nowe Horyzonty przy projekcie "Uczę z klasą", prowadziła szereg szkoleń dla nauczycieli wykorzystując edukację filmową. Szkoli m.in. policję, służby więzienne, kuratorów sądowych, służby pomocy społecznej, nauczycieli, pracowników oświaty.

Temat warsztatu

Odkryj w sobie antybohatera. O znajdowaniu wzorców w antywzorcach.

Opis

Warsztat jest prezentacją autorskiej metody w pracy terapeutycznej. Jego celem jest ukazanie, w jaki sposób wykorzystywać film do ogólnie rozumianego rozwoju osobistego, jak również do głębokiej pracy terapeutycznej. Nowatorstwo metody polega na niestandardowym, psychologicznym i psychoterapeutycznym spojrzeniu na film, jako zwierciadło życia, dla każdego pacjenta/widza człowieka. Film, jako uzupełniające narzędzie w pracy psychoterapeuty rozpatrzmy również pod kątem odpowiedzialności popkultury i mediów za negatywne zachowania ludzi. Kluczowym zagadnieniem będzie odpowiedź na pytanie - do czego inspiruje nas film i jego bohaterzy. Warsztat oparty będzie o fragmenty następujących filmów: Gwiezdne Wojny, Monster, Muminki, Milczenie owiec, Upadek i inne. Warsztat dedykowany dla psychologów, pedagogów, socjologów ale przede wszystkim dla psychoterapeutów, którzy mają gotowość pracować nad własnym rozwojem osobistym a także posiadają podstawowe uprawnienia do pracy terapeutycznej lub są w trakcie ich nabywania.

Czas trwania warsztatu

90 minut

Liczba uczestników

20 osób

WARSZTAT 2

dr Joanna Zabłocka-Skorek
Kino Szkoła
biuro@kinoszkola.pl

Biogram

Doktor nauk humanistycznych, filmoznawczyni, pedagożka, certyfikowana trenerka PISF i CEO w zakresie edukacji filmowej. Dysertację doktorską pt.: „Aksjologiczne aspekty edukacji audiowizualnej w kontekście dominujących postaw odbiorczych uczniów polskich szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych” obroniła na Uniwersytecie Jagiellońskim. Przez kilka lat pracowała w śląskich szkołach ponadgimnazjalnych jako nauczycielka Wiedzy o Kulturze. W tym czasie, w I Liceum Ogólnokształcącym w Tychach zainicjowała festiwal kultury młodzieży szkolnej „Kruczek z COOLturą”, który na stałe wszedł do harmonogramu imprez szkolnych. Od kilkunastu lat zajmuje się edukacją filmowo-medialną dzieci i dorosłych. Była autorką i koordynatorką pięciu edycji Multimedialnego Programu Edukacyjnego realizowanego przez Apollo Film w miastach województwa małopolskiego. W 2011 roku stworzyła Interdyscyplinarny Projekt Edukacji Medialnej „KinoSzkoła”, w którym uczestniczy kilkadziesiąt tysięcy uczniów z całej Polski. Przez kilka lat była przewodniczącą Dyskusyjnego Klubu Filmowego „Vendetta”, prowadzonego przez Tyskie Stowarzyszenie Promocji Kultury Młodych przy Kinie Andromeda w Tychach. W 2010 roku zasiadała w jury Dziecięcego Festiwalu Filmowego „Galicja”. W 2009 roku zdobyła Nagrodę Publiczności na I Ogólnopolskim Konkursie Prelegentów Filmowych, który odbywał się podczas Festiwalu Filmowego w Zwierzyńcu. Prywatnie (prawie)spełniona rockmanka i szczęśliwa mama dwóch urwisów - Franka i Małego Lu. Jej marzeniem jest otwarcie niewielkiego, studyjnego kina.

Temat warsztatu

Filmowa lekcja empatii. Jak kształtować postawę empatyczną wśród dzieci i młodzieży poprzez kontakt z dziełem filmowym?

Opis

Dzięki mechanizmom projekcji-identyfikacji, które uruchamiane są podczas recepcji filmu, młody widz ma możliwość utożsamiania się z bohaterem filmowym i kształtowania postawy empatycznej. "Filmowa lekcja empatii" wspiera nauczycieli w pracy dydaktyczno-wychowawczej. Warto wyposażyć ich w wiedzę i umiejętności niezbędne do prowadzenia zajęć mających na celu uwrażliwienie ich wychowanków. Odpowiednio dobrane filmy mogą wspomóc pracę wychowawczą nauczyciela i wspomóc w kształtowaniu postawy empatycznej dzieci i młodzieży.

Czas trwania warsztatu

90 minut

Liczba uczestników

20 osób

WARSZTAT 3

Aleksandra Zienowicz-Wielebska

Ewa Serwotka

Fundacja Sportu Pozytywnego

ewa.festina.lente@gmail.com, zienowicza@gmail.com

Biogram

Aleksandra Zienowicz-Wielebska - psycholog działająca w branży sportowej i filmowej. Absolwentka psychologii klinicznej na Uniwersytecie SWPS w Warszawie oraz studiów podyplomowych Psychologia w sporcie pozytywnym na Uniwersytecie SWPS WZ. Sopot. Członek Zespołu Polskiego Komitetu Olimpijskiego, Polskiego Towarzystwa Psychologicznego oraz Polskiego Towarzystwa Psychologii Pozytywnej. Certyfikowany Psycholog Sportu II Klasy Polskiego Towarzystwa Psychologicznego oraz rekomendowany Psycholog Polskiego Komitetu Olimpijskiego (2015 r., 2017 r.). Od 2015 r. związana z kadrą narodową seniorów w gimnastyce sportowej, od 2016 r. z kadrą narodową gimnastyki artystycznej. Wice Prezes Fundacji Sportu Pozytywnego, gdzie współprowadzi projekty naukowe, edukacyjne oraz szkoleniowe.

Temat warsztatu

Wytrwałość psychiczna - mistrzowskie strategie polskich twórców filmowych jako pozytywny przykład dla uczniów.

Opis

„Oprócz sukcesów, istnieje codzienność - regularny trening, który polega na stawianiu sobie zadań, celów bez wielkiego wsparcia, kibiców, oklasków - jakby w samotności. Taka jest codzienność pracy nad scenariuszem, a wcześniej szukania tematu. W dalszej kolejności pozyskiwania funduszy, przekonywania różnych instytucji”

- Marcin Krzyształowicz

Grupa psychologów, podczas licznych rozmów z filmowcami, innymi osobami zaangażowanymi w branżę filmową oraz studentami różnych kierunków filmowych, zgłębiała znaczenie mechanizmów psychologicznych istotnych przy efektywnym działaniu twórców filmowych oraz możliwości rozwoju poszczególnych umiejętności. Podczas warsztatu przedstawione zostaną poszczególne strategie mistrzowskie wypracowane przez wybranych polskich twórców filmowych wyodrębnione podczas analiz badawczych. Strategie te mogą posłużyć jako inspiracja dla młodych osób do kształtowania i wzmacniania umiejętności sprzyjającym efektywnemu działaniu, czyli m. in.: determinacji, uporu, konsekwencji i cierpliwości. Dodatkowo, edukatorzy mogą wykorzystywać przykład twórców filmowych w celu budowania świadomości uczniów w tematyce zwiększenia efektywności realizacji celów, dobrostanu psychicznego i wzrostu osobistego. Warsztat wzbogacony zostanie o fragmenty książki „Psychologia osiągnięć dla twórców filmowych” (wyd. Wojciech Marzec). Podczas warsztatu będzie również przestrzeń na dyskusje z uczestnikami nad wytrwałością w działaniu.

Czas trwania warsztatu

90 minut

Liczba uczestników

20 osób

WARSZTAT 4

Sławomir Kalwinek

Szkoła Filmowa w Łodzi

Stowarzyszenie Edukacyjno-Kulturalne "Venae Artis"

gabinetfilmowy@op.pl

Biogram

Sławomir Kalwinek – od siedemnastego roku życia dziennikarz i realizator w studenckim radiu działającym przy Uniwersytecie Łódzkim. Studiował kulturoznawstwo na Uniwersytecie Wrocławskim, a następnie pracował jako dziennikarz TVP oraz Polskiego Radia. Od 2000 roku mieszka w Łodzi, gdzie uzyskał dyplom na Wydziale Operatorskim PWSFTviT, a następnie rozpoczął pracę na Wydziale Reżyserii Filmowej i Telewizyjnej. Zajmuje się opieką artystyczną nad filmami dokumentalnymi i tzw. nowymi mediami. Prowadzi liczne zajęcia warsztatowe w kraju i za granicą, opiekuje się kołem naukowym "Warsztat Nowych Mediów" w Szkole Filmowej w Łodzi. Jest przed obroną pracy doktorskiej na temat nieliniarnych form narracji w filmach interaktywnych. Jest w trakcie realizacji dwóch projektów dokumentalnych i filmu w technologii VR360.

Temat warsztatu

Twórca i tworzywo, czyli analiza wybranych autotematycznych filmów dokumentalnych zrealizowanych przez studentów reżyserii PWSFTviT w Łodzi

Opis

Poprzez prezentację i analizę wybranych etiud zrealizowanych przez studentów pierwszego roku Wydziału Reżyserii, zostanie ukazany proces twórczy, jaki muszą przejść młodzi filmowcy – w zakresie pracy nad filmem i rozwojem osobistym. Podczas zajęć spróbujemy odpowiedzieć m.in. na pytania, jak młody realizator filmowy może "przebić się" przez swoje wewnętrzne bariery emocjonalne? Jak własne "wady" i błędy warsztatowe można zamienić w indywidualny styl artystyczny? Kiedy twórca staje się tworzywem dzieła filmowego? Czy taki proces jest bezpieczny dla adepta sztuki filmowej?

Czas trwania warsztatu

90 minut

Liczba uczestników

20 osób

WARSZTAT 5

Krzysztof Kasprzyk

Stowarzyszenie Nowe Horyzonty

nhef@nowehoryzonty.pl

Biogram

Krzysztof Kasprzyk – nauczyciel języka polskiego w szkole podstawowej i gimnazjum; współtwórca autorskiego programu edukacji teatralno – filmowej dla klas gimnazjalnych Teofil; członek grupy Superbelfrzy RP, członek Rady DKF KaFe In-nl; absolwent Studium Socjoterapii; wieloletni kierownik świetlicy socjoterapeutycznej. Współpracuje z Nowymi Horyzontami Edukacji Filmowej jako autor materiałów dydaktycznych.

Temat warsztatu

Nowe Horyzonty pracy z filmem. Identyfikacja, empatia, narracja.

Opis

O skuteczności arteterapii w działaniach terapeutycznych nie trzeba już nikogo przekonywać. Jej szeroki zakres tematyczny (różnorodne techniki artystyczne – od malarstwa, przez muzykoterapię, fototerapię, aż do interesującej nas filmoterapii) powoduje, że staje się ona atrakcyjną metodą pracy z dziećmi i młodzieżą.

Warsztaty mają na celu przedstawienie możliwości wykorzystywania filmów z projektu NHEF w pracy z młodzieżą gimnazjalną oraz ponadgimnazjalną, Inspirowanie się filmami, jako punktem wyjścia do działań kreatywnych i terapeutycznych ma za zadanie uruchamiać w uczniach poczucie samoakceptacji, kreacji, potrzebę dyskusji z ludźmi, wielowymiarowy odbiór otaczającego świata. Istotnym elementem proponowanej przez nas wizji filmoterapii jest praca twórcza młodzieży jako reżyserów, scenarzystów, montażyistów czy fotografów.

Czas trwania warsztatu

90 minut

Liczba uczestników

20 osób

WARSZTAT 6

Martyna Harland

Filmoterapia.pl

martyna.harland@filmoterapia.pl

Biogram

Martyna Harland, psycholog Uniwersytetu SWPS, absolwentka Interdyscyplinarnych Studiów Doktoranckich SWPS, a także Warszawskiej Akademii Filmowej. Pracuje jako dziennikarka kulturalna w TVP, gdzie łączy zainteresowanie kulturą i psychologią. Tworzyła programy: „Kocham Kino” TVP2 z Grażyną Torbicką (program skończył się w marcu 2016r) czy program publicystyczny „Hala Odlotów” z Katarzyną Janowską (skończył się w styczniu 2016r) oraz „Niedziela z” TVP Kultura.

Prowadzi rubrykę filmoterapeutyczną w magazynie „Sens”, gdzie co miesiąc rozmawia o aktualnych premierach filmowych z Grażyną Torbicką. Współpracuje, jako dziennikarka z „Gazetą Wyborczą Magazynem Świątecznym”. Tworzy kinowy cykl filmowy „Filmoterapia z Sensem”. Członkini Stowarzyszenia Kobiet Filmowców.

Temat warsztatu

Jak wykorzystać kino do budowania szczęścia?

Opis

Celem warsztatu jest pokazanie, rozwojowego i psychoedukacyjnego potencjału kina, który możemy wykorzystać do budowania szczęścia i satysfakcji z życia. Jak możemy sami wykorzystać narzędzia filmoterapeutyczne w zaciszu domowym i wpłynąć na lepsze rozumienie siebie oraz swoich emocji? (co zwiększa naszą samoświadomość i radość z życia). Przy użyciu narzędzi badawczych uczestnicy dokonają oceny poznawczej i emocjonalnej dzieł filmowych, będą mieli także szansę pomiaru Inteligencji Emocjonalnej.

Film pozwala nam nie tylko na spotkanie z własnymi emocjami, ale również zaakceptowanie ich w bezpiecznych warunkach. Jest to szczególnie wartościowe w przypadku nieprzyjemnych i negatywnych emocji, których na co dzień unikamy. Gdy oglądamy film, identyfikujemy się z bohaterem, zwłaszcza jeśli jest podobny do nas pod względem wieku, płci czy problemu, z jakim się zmagamy. Następnie doświadczamy tzw. katharsis – docieramy do głęboko ukrytych emocji. W końcowej fazie następuje wgląd – zastanawiamy się nad tym, czego doświadczyliśmy i przekładamy rzeczywistość filmową na swoje życie. W filmie spotykamy się zresztą nie tylko z bohaterem filmowym, ale właściwie sami ze sobą i swoimi emocjami. To, że nie analizujemy bezpośrednio swojej osoby, tylko sytuację bohatera filmowego, jest dla nas bezpieczne. Dzięki temu film rozbija na chwilę wszystkie nasze mechanizmy obronne. Dlatego osoby, które na co dzień nie płaczą, w kinie doświadczają oczyszczającej roli łez.

Do szczęścia potrzebne są nam zarówno emocje pozytywne jak i negatywne.

Trening filmoterapii dostępny na stronie www.filmoterapia.pl w zakładce „trening”.

Czas trwania warsztatu

90 minut

Liczba uczestników

20 osób

WARSZTAT 7

Karolina Giedrys-Majkut
Anna Kawalska
Fundacja Generator
Centrum Edukacji Obywatelskiej
karolina@kinoterapia.pl

Biogram

Anna Kawalska

Psycholożka, trenerka umiejętności psychologicznych oraz kompetencji międzykulturowych, arteterapeutka. Posiada 15 letnie doświadczenie w prowadzeniu warsztatów dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych. W swojej pracy chętnie wykorzystuje różne narzędzia arteterapeutyczne, w tym filmoterapię. Autorka scenariuszy lekcji dla dzieci i młodzieży wykorzystujących film.

Karolina Giedrys-Majkut

Absolwentka Instytutu Lingwistyki Stosowanej przy UW oraz Kulturoznawstwa Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie. Prezes Fundacji Generator i inicjatorka pomysłu Kinoterapia. Koordynatorka działań Fundacji, a także autorka tekstów dotyczących oddziaływania sztuki filmowej na widzów oraz włączania filmu w psychoedukację i animację kultury. Koordynatorka projektu Filmoteka Szkolna. Akcja! prowadzonego przez Centrum Edukacji Obywatelskiej. Autorka 1. modułu kursu dla nauczycieli „Edukacja filmowa – nowe wyzwania” CEO poświęconego filmowi w kontekście wychowania dzieci i młodzieży. Trenerka prowadząca warsztaty w ramach projektów; Filmowe Lekcje Wychowawcze (Festiwal Filmów dla Dzieci i Młodzieży Kino w Trampkach) czy Rodzinnego Klubu Filmowego (Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN). Autorka i prowadząca fakultet „Kino – źródła i oddziaływania” w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie. Współautorka kursu „Film i percepcja” prowadzonego przez Speaker’s Avenue.

Temat warsztatu

Od bohatera do lidera - film a kształtowanie postaw

Opis

W trakcie warsztatu porozmawiamy o tym, dlaczego identyfikacja z bohaterem filmowym ma tak ogromne znaczenie dla odbioru filmu i zaangażowania emocjonalnego widzów, a także jak wykorzystać tę wyjątkową więź do celów psychoedukacyjnych. W trakcie warsztatu uczestnicy poznają schemat psychoedukacji z filmem, ze szczególnym uwzględnieniem działań bazujących na identyfikacji z bohaterem/bohaterami filmowymi i pogłębiania zrozumienia dla ich motywacji i potrzeb.

Czas trwania warsztatu

90 minut

Liczba uczestników

20 osób

WARSZTAT 8

Anna Ratkiewicz-Syrek
Uniwersytet Gdański
Gdański Teatr Szekspirowski
anratk@wp.pl

Biogram

Kierownik Działu Edukacji w Gdańskim Teatrze Szekspirowskim. Z wykształcenia teatrolog i filmoznawca, absolwentka Filologii Polskiej i doktorantka w Uniwersytecie Gdańskim. Ukończyła kurs z metod pedagogiki teatralnej organizowany przez Instytut Teatralny w Warszawie. Członek Stowarzyszenia Pedagogów Teatru, sekretarz Polskiego Towarzystwa Szekspirowskiego. Koordynuje projekty lokalne i międzynarodowe z zakresu edukacji kulturalnej („Teatr z klasą”, „Teatr i Edukacja”, „Kontro/Wersje”, „Współpraca ekspertów w zakresie pedagogiki teatralnej z wykorzystaniem dziedzictwa europejskiej klasyki literackiej”, „Szeksploracje Kultury”, „Letnia Akademia Szekspirowska”, „Teatralny Pasjans”). Prowadzi warsztaty i wykłady o tematyce filmowej, teatralnej i literackiej dla wszystkich grup wiekowych.

Temat warsztatu

Być albo nie być Szekspirem

Opis

Warsztat oparty o analizę i interpretację filmu „Zakochany Szekspir” w reż. Johna Maddena z roku 1998 (nie jest wymagana wcześniejsza znajomość filmu). Obejrzymy wybrane fragmenty filmu (ukazujące tzw. momenty przełomowe), zwrócimy uwagę na relacje pomiędzy kluczowymi wydarzeniami w biografii Szekspira a jego dorobkiem artystycznym. Następnie osoby chętne wcielą się w postać dramaturga i doktora Motha – jego psychoanalityka (postać fikcyjna, pojawiająca się w filmie). Do odegrania będą wspólnie wyreżyserowane przez uczestników zajęć sceny rozmów „na kozetce”, pomagające lepiej zrozumieć osobowość Szekspira.

Czas trwania warsztatu

90 minut

Liczba uczestników

20 osób

WARSZTAT 9

Kamila Ogrodowiak

Szkoła Podstawowa nr. 20 w Sosnowcu

Paweł Miąsek

SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie Wydział Zamiejscowy w Katowicach

pawel@miasek.pl

Biogram

Paweł Miąsek

Psycholog, wykładowca akademicki, zawodowo związany z biznesem jako trener oraz coach.

Doktorant Uniwersytetu Śląskiego. Autor publikacji z zakresu: motywacji osiągnięć, analizy psychometrycznej kwestionariuszy, psychologii środowiska pracy. Członek Polskiego Towarzystwa Psychologicznego oraz trener umiejętności społecznych z rekomendacją I stopnia (PTP).

Kamila Ogrodowiak

Z wykształcenia filolog języka angielskiego, na co dzień związana z nauczaniem, z powodzeniem oddająca się swojej pasji jako prowadząca i uczestniczka licznych warsztatów i projektów filmowo-reżyserskich. Autorka dokumentów oraz krótkometrażowych filmów fabularnych. Swoją miłość do kina i zainteresowanie sztuką obrazu i montażu, stara się łączyć z szeroko pojętą edukacją filmową.

Temat warsztatu

Podróż bohatera – czyli jak napisać scenariusz filmowy w 12 krokach

Opis

Proponowany warsztat oparty jest o teorię monomitu stworzoną przez amerykańskiego antropologa Josepha Campbella, który zuniwersalizował tworzenie fabuły filmowej. Campbell opisał 12 kroków jakie musi pokonać każdy bohater mitu, filmu czy powieści aby „jego podróż mogła się zakończyć”. Koncepcja ta została szeroko przyjęta przez współczesny świat kina, dzięki czemu znaczna część dzisiejszych filmów, może być analizowana z użyciem tej teorii. Proponowany warsztat jest praktycznym przygotowaniem nauczycieli oraz edukatorów filmowych do: tworzenia scenariuszy z uczniami w oparciu o teorię monomitu, analizowania fabuł już istniejących dzieł filmowych oraz nauki strukturalizowania scenariuszy.

Czas trwania warsztatu

120 minut

Liczba uczestników

30 osób

INDEKS NAZWISK UCZESTNIKÓW CZYNNYCH

Astaszow, Barbara
Banout, Marta
Barańska, Paulina
Będkowski, Leszek
Bieganowska-Skóra, Anna
Borowiecki, Artur
Brol, Michał
Brosch, Anna
Chmielińska, Anna
Chrzanowiecka, Anna
Czapska, Paulina
Drzazga, Dagmara
Filipowicz, Dorota
Giedrys-Majkut, Karolina
Gnacek, Dominika
Godzic, Wiesław
Górka, Justyna
Grobosz, Martyna
Grundwald, Magdalena
Harland, Martyna
Idziak, Paulina
Idziak, Paulina
Idziak, Paulina
Jachymek, Karol
Kalwinek, Sławomir
Kasprzyk, Krzysztof
Kawalska, Anna
Kiejziewicz, Agnieszka
Kończak, Kamila
Kosman, Marcin
Kowalska, Hanna
Krakowska, Elżbieta
Krasoń, Katarzyna
Kurowski, Piotr
Lech, Mariusz
Lipka, Justyna
Ludwig, Martyna
Makowski, Mariusz
Maksym-Kaczmarek, Jadwiga
Miąsek, Paweł
Miciuk, Łukasz
Mondry, Maria
Mróz, Barbara
Mytnik, Joanna
Ogonowska, Agnieszka
Ogrodowiak, Kamila
Olszówka, Aleksandra
Paprotny, Magdalena
Paruzel-Czachura, Mariola
Pindyć, Anna
Pisarek, Jolanta
Piskorska, Anna
Powierska, Agnieszka
Probierz, Eryka
Prymas-Józwiak, Karolina
Pyszkowska, Anna
Ratkiewicz-Syrek, Anna
Rąpała, Ewelina
Reiwer, Grzegorz
Rogowicz, Kamila
Rokus, Maciej
Równy, Anna
Różańska, Aleksandra
Serwotka, Ewa
Skorupa, Agnieszka
Skupień, Sara
Słania, Katarzyna
Smolorz, Klaudia
Starowicz, Anna
Stojer-Polańska, Joanna
Strzelecka, Aleksandra
Szapert, Anna
Tarnowska, Monika
Tasiemska, Małgorzata
Wacławek, Tomasz
Wajda, Piotr
Wejbert-Wąsiewicz, Ewelina
Wojtysiak, Sylwia
Wróblewska, Klaudia
Wróblewska, Mariola
Zabłocka-Skorek, Joanna
Zawisza, Anita
Zdunek, Roksana
Zienowicz-Wielebska, Aleksandra